

Földi János Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Képző-és iparművészeti ág

2011 utáni helyi tanterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramja
(2022/2023-as tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklete alapján).

Tartalomjegyzék

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI MŰFAJ	3
Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói.....	3
Fejlesztési követelmények	4
Sajátosságai.....	5
A tantárgyak tartalma	5
A képzés struktúrája.....	6
Az előképző, az alapfok és a továbbképző évfolyamok tantárgyi felépítése	6
Óraterv	7
A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei.....	8
A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET MŰFAJ TANTÁRGYAI	10
KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK	10
Vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy.....	10
Grafika és festészet alapjai tantárgy	13
Vizuális alkotó gyakorlat tantárgy	25
Tanszaki műhelygyakorlat tantárgy	67
FÉM-ÉS ZOMÁNCMŰVES TANSZAK.....	99
Fém- és zománcműves műhelygyakorlat.....	99
KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA TANSZAK.....	132
Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat tantárgy.....	132
SZOBRÁSZAT ÉS KERÁMIA TANSZAK	172
Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat tantárgy	172
TEXTIL- ÉS BŐRMŰVES TANSZAK	197
Műhelygyakorlat tantárgy.....	197
VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK	225
NÉPMŰVÉSZET	225
MŰVÉSZETTÖRTÉNET.....	240
B) NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ.....	257
A népművészet oktatásának célrendszere és funkciói	257
A népművészet oktatás jellemzői	257
Kiemelt kompetenciák a népművészet oktatásban.....	257
A Népművészet műfaj képzési szerkezete	258
Az előképző és az alapfok tantárgyi felépítése	259
A Népművészet műfaj tantárgyainak tartalma	259

Óraterv	260
NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ TANTÁRGYAI	261
Népi játék gyakorlatok tantárgy.....	261
Népi játék gyakorlatok tantárgy.....	267
Népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy	273
Bevezetés a mesterségek világába tantárgy	280
Tanszaki alkotó gyakorlatok / tanszaki műhelygyakorlatok.....	283
FAMŰVES TANSZAK.....	284
Faműves alkotó gyakorlat tantárgy.....	284
Faműves műhelygyakorlat tantárgy.....	289
NÉPI TEXTILMŰVES (szövés, hímzés, nemezművesség) TANSZAK.....	294
Népi textilműves alkotó gyakorlat tantárgy.....	294
Népi textilműves műhelygyakorlat tantárgy.....	301
VÁLASZTHATÓ TANTÁRGY.....	307
Néprajz tantárgy.....	307

-2011 utáni helyi tanterv

A helyi tanterv az Alapprogram alapján készült, amelyet az iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően készít el.

-2022-ben kiegészítve a népművészeti műfaj helyi tantervével

Az alapfokú művészeti iskola jelentős esélyteremtő szerepet vállal a végzettség nélküli korai iskolaelhagyás csökkentésében, az integráció támogatásában, a tanulási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztésében.

KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI MŰFAJ

Az alapfokú képző– és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző–és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytiszteltet megteremtésében. A program integrált órászervezési lehetőséget biztosít arra, hogy a főtárgy órakeretéhez

közvetlenül kapcsolódhasson valamely kötelező tantárgy tananyagának elsajátítása, feldolgozása. A tanuló mindkét tantárgyból osztályzatot kap, és a helyi tantervben rögzített feladatok szerint tehet művészeti alapvizsgát, illetve művészeti záróvizsgát.

Fejlesztési követelmények

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Kiemelt kompetenciák az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetenciaterületek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik. Olyan tulajdonság-együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a problémafelismerést, a problémamegoldást.

Szakmai kompetenciák

- A környezet által közvetített üzenetek befogadása
- A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
- Tervezési-alkotási készség
- Kreativitás
- Vizuális gondolkodás és kifejezőkészség
- Manuális és digitális eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Komplex szemlélet
- Az esztétikum iránti igény
- Problémaérzékenység
- Biztonságos munkavégzés képessége

Személyes kompetenciák

- Nyitottság
- Fejlődőképeség
- Önállóság
- Önkifejezés
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv
- Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció)

Társas kompetenciák

- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Kezdeményező-készség
- Együttműködési készség

Módszerkompetenciák

- Figyelem összpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyén való alkalmazása
- Ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés

A munkakörnyezet tisztántartása

Sajátosságai

- **tevékenységközpontúság** – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- **feladattudatosság** – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- **alkotói magatartás** – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- **komplexitás** – amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- **folyamatszerűség** az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- **kreatív cselekvőképesség**, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- **interaktivitás és együttműködési készség**, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- **Interaktivitás és együttműködési készség** - mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt. tanulók önkifejezési képességének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én- tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A tantárgyak tartalma

A vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy az előképző két évfolyamának komplex művészeti tantárgya, mely sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a tanulók kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

Az alapfok és a továbbképző kötelező tárgya: a *vizuális alkotó gyakorlat* tantárgy, a főtárgy: az alapfok 1-3. évfolyamáig a *grafika és festészet alapjai* tantárgy, majd az alapfok 4. évfolyamától a tanszakonként különböző *szakmai műhelygyakorlat* tantárgy.

Szabadon választható tantárgyak: *népművészet; művészettörténet*.

A vizuális alkotó gyakorlat tantárgy a képző- és iparművészet, a kézműves tárgyformálás és a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását

és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A tanszakonként különböző műhelygyakorlat tantárgy lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek megismerését, elsajátítását. A tanuló a helyi intézményi lehetőségektől függően, a tanszaki műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

A képzés struktúrája

A képző- és iparművészet műfaj képzési szerkezete

TANSZAKOK

A Képző- és iparművészet műfaj közös tanszaka az előképző évfolyamokon és az alapfok 1-3. évfolyamain:
Képzőművészeti tanszak

A Képző- és iparművészet műfaj hat egyedi szakmai tanszaka az alapfok 4. évfolyamától a továbbképző 10. évfolyamáig:

Fém- és zománcműves tanszak

Grafika és festészet tanszak

Környezet- és kézműves kultúra tanszak

Szobrászat és kerámia tanszak

Textil- és bőrműves tanszak

Az előképző, az alapfok és a továbbképző évfolyamok tantárgyi felépítése

Főtárgyak

Előképző 1-2. évfolyam - *Vizuális alapozó gyakorlatok*

Alapfok 1-3. évfolyam - *Grafika és festészet alapjai*

Kötelező tárgy

Alapfok 1-6. és a továbbképző 7-10. évfolyam - *Vizuális alkotó gyakorlat*

Főtárgyak az egyedi tanszakokon az alapfok 4-6. és a továbbképző 10. évfolyamáig

- Fém- és zománcműves tanszak - *Fém- és zománcműves műhelygyakorlat*
- Grafika és festészet tanszak - *Grafika és festészet műhelygyakorlat*
- Környezet- és kézműves kultúra tanszak - *Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat*
- Szobrászat és kerámia tanszak - *Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat*
- Textil- és bőrműves tanszak - *Textil- és bőrműves műhelygyakorlat*

Választható tantárgyak:

Alapfok 1-6. és továbbképző 7-10. évfolyam - *Népművészet*

Alapfok 3-6. és továbbképző 7-10. évfolyam - *Művészettörténet*

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző-és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

A) KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET MŰFAJ

Tanszakok		Képzőművészeti tanszak				Egyedi szakmai tanszakok							
Évfolyamok		Előkészítő (E)		Alapfok évfolyamok (A)						Továbbképző évfolyamok (T)			
		(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtantárgyak	Vizuális alapozó gyakorlatok	2-4	2-4										
	Grafika és festészet alapjai			2	2	2							
	Tanszaki műhelygyakorlat						2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	zualis alkotó gyakorlat			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgyak	Népművészet			(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)
	Művészettörténet					(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)	(1-2)
Összes óra:		2-(4)	2-(4)	4 -(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)	4-(6)

Az összes óra rovatában az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai

program megvalósítása során az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált óraszervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Fém- és zománcműves műhelygyakorlat, Grafika és festészet műhelygyakorlat, Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat, Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat, Textil- és bőrműves műhelygyakorlat

A tanítási órák képzés ideje: 45 perc

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálnak legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Az alapfokú művészeti vizsga és záróvizsga tantárgyak a képző- és iparművészet oktatásban:

Vizuális alkotó gyakorlat

Tanszaki műhelygyakorlat:

- **Fém- és zománcműves tanszak:** *Fém- és zománcműves műhelygyakorlat*
- **Grafika és festészet tanszak:** *Grafika és festészet műhelygyakorlat*
- **Környezet- és kézműves kultúra tanszak:** *Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat*
- **Szobrászat és kerámia tanszak:** *Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat*
- **Textil- és bőrműves tanszak:** *Textil- és bőrműves műhelygyakorlat*

A fentieken felül szabadon választható vizsgatantárgyak:

- Művészettörténet
- Népművészet

A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET MŰFAJ TANTÁRGYAI

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

Az előképző 1-2. és alapfok 1-3. évfolyamok közös tanszaka

Vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy

A vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A képi kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az *tantárgy feladata* az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

Előkészítő 1-2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.	<i>Érzékszervi tapasztalások</i> – Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságok észrevétele – Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok – Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése – A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése	<i>A tanuló legyen képes:</i> – forma, folt, felület és textúra létrehozására,

– A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése. – A hagyományok élményszerű megismertetése. – Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:	<i>Vonal, forma</i> – A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben – A forma gazdasága – Pont-, vonal-, folt- és formaképző játékok <i>Felületek</i> – A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával – Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal	<i>A tanuló ismerje:</i> – a nyomhagyás egyszerű technikáit,
– Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.	<i>Méretetek és arányok</i> A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér) – Játékos arányváltó feladatok <i>A színek világa</i> – A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása – Színkeverési játékok	

– Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.	<i>Téri élmények</i> – A sík és a tér megtapasztalása – Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek – Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése	<i>A tanuló ismerje:</i> – a kompozíció alapismereteket – az illusztratív ábrázolás alapjait.
Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.	<i>Idő élmények</i> – Az idő múlásának és a változás megtapasztalása – Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése – Egyszerű animációs játékok <i>Mese és valóság</i> – A mesebeli világok, lények, történetek síkban és plasztikában – Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában	
— Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.	<i>Tárgykészítés</i> – Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (mézeskalács, textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyag- vagy gipszfigurák) – Hagyománytárgyak készítése	<i>A tanuló ismerje:</i> – a díszítés sajátosságait,

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

A növendék havonta kap értékelést munkájára és szorgalmára, hozzáférhetővé téve a szülőknek és más tanároknak. Az év végi érdemjegyet az évközi munka értékelése adja, figyelembe véve az egyéni adottságokat, illetve továbbtanulási szándékot.

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Grafika és festészet alapjai tantárgy

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különféle módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfok

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.	Eszközhazsnálati és munkavédelmi ismeretek <i>A vonal</i> – A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben. Játékos felfedezések – A vonal, mint mozgásnyom – Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása – Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon	<i>A tanuló legyen képes:</i> – mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére, – az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása, – eszközhazsnálati és munkavédelmi szabályok betartására.
– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> Részlet és nagyítás <i>A szín</i> – Szín és mozgás – Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel – Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű	<i>A tanuló ismerje:</i> – a nyomhagyás egyszerű technikáit,

	felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel – Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat – Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal – A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken – A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével <i>Nyomhagyás</i> – Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása – Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotással, filctollal, festékekkel	
– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.	A vonal megjelenési formái A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében Kompozíciós alapismeretek <i>Felület és forma</i> – Különböző felületek és formák által kiváltott érzelmek – Játékos forma- és felületalakítási kísérletek – Gesztusok által létrehozott foltok, felületek – Különböző érzelmi állapotok lenyomata	<i>A tanuló ismerje:</i> – a vonal megjelenési formáit, – a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében, – a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,

– A képkészítéshez szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.	A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai <i>Minta a környezetben</i> – Környezetünkben levő	<i>A tanuló legyen képes:</i> – forma, folt, felület és textúra létrehozására, – a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására, – gyűjtemény létrehozására,
	tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása – A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése <i>Képkészítés</i> – Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával – Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs) Értékelés és kiállítás–rendezés	
– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.	A díszítés sajátosságai A nyomhagyás egyszerű technikái <i>Felület és forma</i> – Különböző felületek és formák által kiváltott érzelmek – Játékos forma- és felületalakítási kísérletek – Gesztusok által létrehozott foltok, felületek – Különböző érzelmi állapotok lenyomata <i>Díszítés, díszítmények</i> – Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal	<i>A tanuló ismerje:</i> – a díszítés sajátosságait,

– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.	Az illusztratív ábrázolás <i>Felület és textúra</i> – A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által – Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat – Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításai – A gyűjtött anyagok	<i>A tanuló ismerje:</i> – a kompozíciós alapismereteket , – az illusztratív ábrázolás alapjait.
	kollázsként való felhasználása – Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel) – A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése, tapintási napló, térkép készítése <i>Kompozíció</i> – Képi elemek rendezése – Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázssal, egyszerű nyomhagyással	
<i>Képkalkotás</i> – Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával	– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)	<i>A tanuló legyen képes:</i> – képkalkotásra,
Értékelés és kiállítás–rendezés		gyűjtemény létrehozására - eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

Szempontok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése.	Grafikai és festészeti ismeretek Egyszerű nyomatok – Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír- vagy műanyagkarc, sablon átfújással) Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek	<i>A tanuló legyen képes: –</i> Vonalak a térben - Vonalszerű anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása - A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel - Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában
– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása	A vonal a térábrázolásban A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben A színek és lelki minőségek A díszítés sajátosságai Feladatcsoportok A vonal – Vonalak a térben – Vonalszerű anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása – A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel – Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában A szín – A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban – Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások – Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek megépítése – A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázssal – Tulajdonságok, fogalmak	<i>A tanuló ismerje – vonal a térképző szerepét,</i> – <i>a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben, felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit</i> - a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait - a díszítés sajátosságait - a kiemelés módjait - az illusztratív ábrázolás sajátosságait

	rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal – Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása – Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével Felület és forma – Ellentétek, felületi kontrasztok	
--	--	--

	– Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása – A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk	
– A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.	Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai Felület és textúra – Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyűjtése, csoportosítási lehetőségek – A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai – Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése <i>Minta a környezetben</i> – Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyűjtése – A gyűjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással	<i>A tanuló ismerje:</i> – felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit, – a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait, <i>A tanuló legyen képes:</i> – felület és textúra kontrasztok létrehozására, – gyűjtemény létrehozására,
– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.	A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat <i>Díszítés, díszítmények</i> – Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal <i>Képalkotás</i> – Illusztrációk készítése – Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival	<i>A tanuló ismerje:</i> – a díszítés sajátosságait, – a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot, <i>A tanuló legyen képes:</i> – képalkotásra,

	(festett ceruzarajz, színezett)	
	tollrajz, kollázs, vegyes technika)	
– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.	<i>Kompozíció</i> – A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban – A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)	<i>A tanuló ismerje:</i> – a kiemelés módjait, – az illusztratív ábrázolás sajátosságait. <i>A tanuló ismerje: legyen képes:</i>
Értékelés és kiállítás–rendezés		

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek <i>Textúra képzés</i> – Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása – Az elkészült lapokból képtárgyak készítése	<i>A tanuló legyen képes:</i> – eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.
– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.	A vonal és a mozgás–változás A színek egymáshoz való viszonya A színek érzelmi minősége <i>A vonal</i> – Változások vizuális nyomai – A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése	<i>A tanuló ismerje:</i> – a színek egymáshoz való viszonyát, – a színek érzelmi minőségét, – a színharmóniákat, szíkontrasztokat, – a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit, <i>A tanuló legyen képes:</i>

	különböző grafikai és festészeti technikákkal	– a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra
	– Improvizatív és tudatos vonal– és hangjátékok – Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése <i>A szín</i> – Színfoltok festése zene hangulatára – A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége – Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése	kifejező használatára,

A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.	Színharmóniák, szíkontrasztok A forma, folt, felület és textúra kifejező használata A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei – Egy– egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése – Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák – Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által – Szíkontrasztok, tartalmi ellentétek – Szíkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra <i>Minta a környezetben</i> – Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése	<i>A tanuló ismerje:</i> – a színek egymáshoz való viszonyát, – a színek érzelmi minőségét, – a színharmóniákat, szíkontrasztokat, – a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit, <i>A tanuló legyen képes:</i>
	– A gyűjtött és tovább gondolt mintakincs felhasználása tárgyakon	

— Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.	A funkció és díszítés Egyedi motívumok, motívumrendszer Dombornyomat <i>A felület</i> – Felület és ábrázolási szándék – Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során – Foltok, folthatárok – A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük – Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága <i>Díszítés, díszítmények</i> – Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külső–belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal – A mikroterek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése	<i>A tanuló ismerje:</i> – a dombornyomat készítésének technikáját. – a funkció és díszítés kapcsolatát, – dombornyomat készítésére,
– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.	Kompozíciós variációk Illusztratív sorozatok <i>Képpalkotás</i> – Illusztrációk készítése – Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípiák és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal) Értékelés és kiállítás–rendezés	<i>A tanuló legyen képes:</i> – a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
– Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.	<i>Sablon nyomatok</i> – Meghívó, plakát, képregény készítése	<i>A tanuló legyen képes:</i> – egyedi motívumok, motívumrendszer

	sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal) <i>Dombornyomatok</i> – Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnymatok készítése <i>Kompozíció</i> – Komponálási módok játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére	alkalmazására,
--	--	-----------------------

Vizuális alkotó gyakorlat tantárgy

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka-környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag	A továbbhaladás feltételei
– Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.	Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek Színes világok megelevenítése – Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban – A színek hatása, érzelmi ereje – Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák) Plasztikus figurák – A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmásé) – Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése Figura és mozgás – A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal,	A tanuló legyen képes: – vázlatok készítésére, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,

	színfoltokkal (álló-, guggoló, több–kevesebb figura, árnyképek) – Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel – Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése Megszemélyesítés – Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés) – Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé)	
– A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végigvitelével.	A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök Kézműves és népművészeti technikák <i>Varázslatos tárgyak, különös eszközök</i> – Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel) – Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése – A gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei – Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása – Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt <i>Időkerék – évszakváltások</i> – Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása – Mézeskalácsformák	<i>A tanuló ismerje:</i> – az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

	rajzoló, tervezése – A népi kézművesség	
	néhány jellegzetes eleme, technikája Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	
– A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.	Különféle képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák <i>Mesék, kalandos történetek</i> – Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások – Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése – Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)	<i>A tanuló ismerje:</i> – a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, <i>A tanuló legyen képes:</i> – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
Mesék jellegzetes történetvezetése	Mesék birodalma – A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz) – A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével – Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)	<i>A tanuló ismerje:</i> – az alapvető ábrázolási technikákat, <i>A tanuló legyen képes:</i> – ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai	Minta, jel, jelkép – A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai – Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel) – A törzsi művészet mintakincse,	<i>A tanuló legyen képes:</i> – vázlatok készítésére, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,

	motívumgyűjtés (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba) – Papírkivágások –	
	szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták – Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal – Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában – Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)	
Értékelés és kiállítás rendezés		

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a főtárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> Ábrázolás és tárgyalakítás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata Kézműves és képzőművészeti technikák Eszközhazsnálati és munkavédelmi szabályok – <i>Elbeszélés vonalakkal</i> – Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése – Feldolgozása különféle	<i>A tanuló ismerje:</i> – a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, – az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat. <i>Legyen képes:</i> – motívumgyűjtésre, feldolgozásra,

	vonalrajzos kompozíciókban – Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz) – Leporelló készítése az	
	egyes jelenetek összeállításával <i>A tárgykészítés folyamata</i> – Ismerkedés a gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel – Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap) – Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása – Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt – Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése – Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal <i>Évszakváltás</i> – Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása – Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése – A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája – Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése	

– Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése.	Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei A formák, színek használatában való jártasság <i>A színek érzelmi ereje</i> – Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban – Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)	<i>A tanuló legyen képes:</i> – vázlatok készítésére,
– A környezet által közvetített üzenetek	A különböző méretű alkotások készítésének	<i>Legyen képes:</i> vizuális eszköztárának,

befogadtatása, értelmezése.	sajátosságai Plasztikus figurák – formai felfedezések – Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása – Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmásé) – Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestéssel	folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
– A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.	Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek Szabadon formálható anyag – Ünnepek régen és ma – Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból – Az ünnep díszletei Minta, jel, jelkép – A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai – A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés – Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal	<i>A tanuló ismerje:</i> – az alapvető ábrázolási technikákat,

	– Növények stilizált megjelenítése (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba) – Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök) – Pecsét faragása, idolk, amulettek készítése (agyag, gipsz)	
– A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.	Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása – Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű	<i>A tanuló ismerje:</i> – az alapvető ábrázolási technikákat, <i>Legyen képes:</i> - ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai

	fázisrajzokkal (tempera, tollrajz) – Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal – Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása – A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal) Megszemélyesítés – Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek – Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése – Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével) – Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül – Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)	következetességére.
Értékelés és kiállítás–rendezés		

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó	A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök <i>Elbeszélés vonalakkal</i> – Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása	<i>Legyen képes:</i> – a látvány és jelenségek értelmezésére, – ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

folyamatokba való bevonásával.	különféle vonalrajzos kompozíciókban	
	– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz) – Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával Szabadon formálható anyag – Agyagedény formálása felrakással – Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal – Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése Tér és idő feldolgozása – Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz) – Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával – A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)	

A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> Ábrázolási és tárgyalakotási ismeretek Plasztikus figurák – formai felfedezések – Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése – Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmásé) – Növények, termékek formája, szerkezete, színei	<i>A tanuló ismerje:</i> – a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit. <i>Legyen képes:</i> – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
--	---	---

	(színes ceruza, kréta, akvarell)	
— A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.	Eszközhazsnálatti és munkavédelmi szabályok <i>Évszakváltás</i> – Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása – Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése – A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája – Megszemélyesítés – Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetőségei – Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés) – Álarok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé)	<i>A tanuló ismerje:</i> – a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit, – az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat, <i>Legyen képes:</i>
– A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.	Különféle képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák Népművészeti ismeretek, művészettörténeti	<i>Legyen képes:</i> – motívumgyűjtésre, feldolgozásra,

	érdekességek Kézműves és népművészeti technikák <i>A tárgykészítés folyamata</i> – Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése – Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása – Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból – A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei – Nemezfigura készítése – Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a	
	keleti és a mai kultúra esztétikája szerint – Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt – Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata – Ékszerkészítés gyöngyfűzéssel	

– A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.	Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai <i>A színek érzelmi ereje</i> – Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban – Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása – A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák) <i>Minta, jel, jelkép</i> – Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe) – Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták – A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük – Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások – Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés – A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban	<i>A tanuló ismerje:</i> – a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, – az alapvető ábrázolási technikákat, <i>Legyen képes:</i> – vázlatok készítésére, átírásra,
---	--	--

	– Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)	
--	---	--

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése Színharmóniák – A monokróm színhasználatról a komplementer színpárokig – Egy főszínre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei – Tiszta színekből és szürkékből építkező képek	A tanuló ismerje: – a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes: – a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, – egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, – színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egyéni eszközhasználatra,

– A kézműves tárgyalakotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása.	Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök Különböző képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák A tárgyalakotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák Hagyományos és új médiumok Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései	A tanuló ismerje: – a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit, Legyen képes: – változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására, – különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
– A látvány utáni ábrázolás alapvető	Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok	A tanuló ismerje: – a választott kor

törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása.	A középkor művészettörténeti érdekességei <i>Történetsszövés – történetábrázolás</i> Képzletbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különböző rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve) – A kor hétköznapijainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások) Rész és egész – Papírmozsaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)	művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, – a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, Legyen képes: – a műalkotások értő befogadására, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, – a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.
---	---	---

	– Üvegablakok – Rózsablak – színes kép készítése – Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával	
– A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése.	Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok <i>Környezetábrázolás – hangulatteremtés</i> – A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok) – kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával – Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával	Legyen képes: – a műalkotások értő befogadására, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, – a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

	– A mai életünk kódexe – Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai – A papír tulajdonságai – Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)	
– A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.	Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Mintakincs – Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása – A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka) – Ornamentika szerkesztése,	Legyen képes: – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,

	rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok) Plasztika – Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból) – Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból) – Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával Öltözképzés – Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembevétele – A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)	
--	--	--

	<i>Arcképtár</i> – Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása – Önarckép gyűjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera) Értékelés és kiállítás–rendezés	
--	---	--

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása <i>Arcképtár</i> – Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal) – Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera)	A tanuló ismerje: — a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes: – a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, – egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.
— A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése.	Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök Különböző képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák Képeskönyv – A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése – Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi – Magyarázó rajz, részletek	A tanuló ismerje: – az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, – a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, Legyen képes: – a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, – színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, – kompozíciós ismereteinek

	és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és	alkalmazására,
	tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal) Mintakincs – A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása – Gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben– páros munka) – Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,) – Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése – Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma– variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)	

– A kézműves tárgyalakotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése.	Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák A formai, színtani alapismeretek A tárgyalakotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák <i>Tornyok, várak, paloták</i> – Épületábrázolás tusrajzzal – Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)	A tanuló ismerje: – az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, – a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, – változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására, – különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
---	---	--

	– Makettkészítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában	
– A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során.	Hagyományos és új médiumok Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek <i>Fény– árnyék jelenségek</i> – Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával – Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására – Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)	Legyen képes:

	– Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása” Értékelés és kiállítás– rendezés	
– A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.	Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok <i>Feladatcsoportok</i> <i>Történetábrázolás</i> – Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve) – A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)	A tanuló ismerje: a tervezéstől a tárgyalatásig tartó kreatív folyamat részeit, Legyen képes: A tanuló ismerje: – egyéni eszközhasználatra, – a műalkotások értő befogadására, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,

	Színharmonikák – Tájképek különböző fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával) – Telt és tört színek, komplementer színek és különböző árnyalataik (festés akvarellel, krétával, kevert eljárással) Környezetábrázolás – kép és valóság – A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése – Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel) – A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése – Előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok) – Öltözképtervezés – A szín– és az anyagválasztás szerepe – Fejfedők (bohócsipka) készítése a viselhetőség és a méretek figyelembevételével (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)	
--	---	--

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
--------------------------------------	----------	----------------------------

– A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> <i>Történetábrázolás</i> – Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk	A tanuló ismerje: – a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes: – egy gondolat, téma kibontására, sík és
	kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve) – Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)	plasztikus variációinak létrehozására, – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, - a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.
– A természet– és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése.	Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok Mintakincs – Épületdíszítések, minták gyűjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe – Gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka) – Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok) Arcképtár – Arcképek díszes keretben – Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera)	A tanuló ismerje: – a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, Legyen képes: – kompozíciós ismereteinek alkalmazására,

– A stílus– és arányérzék továbbfejlesztése.	A képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák	A tanuló ismerje: az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, Legyen képes: – a műalkotások értő befogadására, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és
--	--	---

– Az önálló kézműves tárgyalakotás technikájának megválasztására, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.	A stíluskorszakra jellemző előadásmódok <i>Tornyok, várak, paloták</i> – Épületek belseje, bútorai – Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal) Öltözk – Legyező és maszk készítése a működés és a méretek figyelembevétele – A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)	alkalmazására, A tanuló ismerje: a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit, Legyen képes:
---	---	---

– A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása.	Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Színharmóniák – Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával) – Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások) <i>A tárgyak egyedi vonásai</i> – Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében – Hasonlóság és különbözőség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik felfedezése (ceruza, vízfesték)	Legyen képes: – változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására, – különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására, – egyéni eszközhasználatra,
– A képi műveltség bővítése.	Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok Kép és valóság	Legyen képes: – a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
	– A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés – A perspektíva és az axonometria fíntorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések) – Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közléről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta) tárgyak összhangja – Hangszerek – Klasszikus és saját megoldások	

Vizsgamunka készítése	– Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások. Pasztellkréta)	Legyen képes: – a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, – színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
Értékelés és kiállítás–rendezés		

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, terművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalató technikákat,
- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- az alkotói munka végig vitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- színtani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz- és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat

- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Továbbképző

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> Az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése <i>A szerkezettől a formáig</i> – Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén) – Drapéria mozgásban. Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése – A drapéria, mint plasztikai elem és jel. Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések	Legyen képes: – motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása.	A látvány pontos megfigyelésére, leképezése A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására A képi gondolkodás, vizuális absztrakció A beállítás – A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése – A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben – A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák) – A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színespapír-kollázs és grafikai lapok, linó-, papírmetszet)	Legyen képes: – egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, – a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,

	Rajzi – plasztikai	
	előtanulmányok – Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével) – A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése – Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján – Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások Ábrázolás és szerkesztés – A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban – Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére – Vonal a térben. Fém-, spárga- és üvegplasztikák	

– A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása.	Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgyegyüttesek létrehozása Portré – Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével – Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése – A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése – A színek keverése Nagyságrend – A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0	A tanuló ismerje: – a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes:
--	---	---

	rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret) – A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése	
– Az elvont gondolkodás, az analízis–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása.	A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére A térről – síkban – Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint – Szobasarak, lépcsőház rajzolása festése – A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések – A perspektíva érzékeltetése	A tanuló ismerje: – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – az alapvető szintani törvényszerűségeket, Legyen képes: – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,

	vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta)	
– Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása.	A sűrítés, és felbontás, mint alkotói (komponálási) eszköz Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok A térről – térben – A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással) – Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével <i>Szokatlan megjelenés</i> – Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal – Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása – Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal Értékelés és kiállítás–	A tanuló ismerje: – a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat, – a térábrázolás alapelemeit, Legyen képes: – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, – geometrikus és természeti formák ábrázolására, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,

	rendezés	
--	----------	--

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint.	A tér különböző léptékű megjelenítése A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok A térről – síkban – Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint – A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések – A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell) – A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet formájában Ábrázolás és szerkesztés – A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban – Művészettörténeti példák tanulmányozása – Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére	A tanuló ismerje: – a térábrázolás alapelemeit, – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes: – geometrikus és természeti formák ábrázolására, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,

– Különféle illusztrációk készítése.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> <i>Nagyságrend</i> – A korábbiakban feldolgozott témák, konstruktív tanulmányok egyéni vagy csoportos módon továbbfejlesztése,	A tanuló ismerje: – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – az alapvető szintani törvényszerűségeket, Legyen képes: – a munkafázisok, részfeladatok megoldására
--------------------------------------	---	---

	megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)	és összehangolására, – illusztrációkat készíteni.
– A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználatl.	Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete Tónusos ábrázolás A beállítás – Tárgyak, térelemek a szabadban – A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák) A beállítás átformálása – A tárgyegyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok) <i>A szerkezettől a formáig</i> – Állat- és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén) – Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése – A koponya bonyolult plasztikai problémái.	A tanuló ismerje: – a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, Legyen képes:

	Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben Rajzi – plasztikai előtanulmányok	
A természeti formák átírása	A térről – térben – Termékek titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái – A természeti formák szerepe a formatervezésben – A formaelemzések módszere a célirányos	Legyen képes: – motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egy gondolat, téma kibontására, variációinak
	megfigyelés: a karakter – Formakövető vonal: a plaszticitás – Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében	létrehozására,
Az anyagszerűség ábrázolása	– A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése – Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével) – A vonallal való rajzolás módoszatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése – Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján – Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások	A tanuló ismerje: – a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat, Legyen képes:
Anatómiai ismeretek	Portré – Rajzok élő modell után – A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok – Fej rekonstrukció koponya alapján – Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése – A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti	Legyen képes: – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,

	korszakokban – Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika) Értékelés és kiállítás– rendezés	
--	--	--

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása.	Tónusos ábrázolás újabb technikái A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései – Alakrajz – Csontváz rajza – Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok) – Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása – Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról Karakterkeresés – A portrérajzolás, a karakter kiemelése – Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján, vonalas és színes képek. Önarcképek – Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával – Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása	A tanuló ismerje: – a térábrázolás alapelemeit, – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes: – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, – geometrikus és természeti formák ábrázolására, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
– Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megőrizni.	A környezet- és tárgykultúra Népművészet és természet – Betekintés a magyar népi viseletkultúrába – Természeti népek technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (fazekasság, hímzés,	Legyen képes: motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,

	faragás, szövés, fonás) – A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban	
A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> <i>Érzelmi hatások</i> – Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó) – Érzelmi állapotok színben való kifejezése – A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal – Realisztikus és absztrakt megközelítés	A tanuló ismerje: a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat, – az alapvető színtani törvényszerűségeket, Legyen képes: – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
— A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása.	Átváltozások – A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben – A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyezeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása – Új beállítások új nézőpontokkal Emlékmás – Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában – Foratókönyv, fotódokumentáció	– a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, – illusztrációkat készíteni.

A bábkészítés hagyományai	Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok – Wayang–báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése – A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése	Legyen képes: – a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
---------------------------	--	--

	– A bábu hangja és beszéde, játéktere Bábfigura Változatok k művészettörténeti alkotásokra – Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében – Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret- és elemváltoztatások)	
A plein air festészet legismertebb alakjai	– Vázlatok és festmények készítése a természetben – A plein air–ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, aquarell és a gouache) - Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása	Legyen képes: – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
Értékelés és kiállítás–rendezés		

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának	Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok Alakrajz	A tanuló ismerje: – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

megismertetése a figuraábrázoláson keresztül.	– Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról. A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag- és viaszrokik)	Legyen képes: – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával.	A környezet- és tárgykultúra Tónusos ábrázolás újabb technikái <i>Átváltozások</i> – Ülő, fekvő figura rajza – Egy feladat többféle	A tanuló ismerje: – a térábrázolás alapelemeit, – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, Legyen képes: motívumok feldolgozásra,

	feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra – A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása	vázlatok készítésére, átírásra, geometrikus és természeti formák ábrázolására,
— A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén.	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> <i>Érzelmi hatások</i> – Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban – Kollázs grafikai kiegészítéssel – Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám) – Érzelmi állapotok kifejezése színekkel A nonfiguratív ábrázolás eszköztára	A tanuló ismerje: – a különféle vizuális művészetek jel- és jelképrendszerét, Legyen képes: – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, – illusztrációkat készíteni.

– Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel.	Változatok művészettörténeti alkotásokra – Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében – Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba – Stíluskeresés – Karakterkeresés – A teljes figura mint karakter. Karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajzok, szoborvázlatok készítése Szín-tér – Színes vázlatok készítése a színpadi tér színdinamikai megoldásához	A tanuló ismerje: – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – az alapvető szintani törvényszerűségeket, – a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, Legyen képes:
rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései	Emlékmás – Gyerekkori történet – Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet). Csoportos	A tanuló ismerje: – a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat, Legyen képes: – műalkotás és környezet kapcsolatának,

	feladat – A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése	összefüggéseinek felismerésére,
A bábkészítés hagyományai	Bábfigura – Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal – A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése – A bábu mozgathatósága, játéktérel	A tanuló ismerje: – a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalgó folyamat részeit, – a sík- és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit, Legyen képes: – a munkafázisok, részfeladatok megoldására és

		összehangolására,
Vizsgamunka készítése	<i>Figura a térben</i> – Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben – Plein air és embercsoport rajza A plein air festészet legismertebb alakjai	
Értékelés és kiállítás–rendezés		

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík– és térbeli művek, alkotás–sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,
- a fény–árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi–plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

A Vizuális alkotó gyakorlat tantárgy művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Vizuális alkotó gyakorlat

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- helyszíni feladat megoldása 180 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgyegyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- sík és térbeli ábrázolási képesség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkaasztalok, székek
Tároló polcok, szekrények, dobozok
Vizes blokk
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltető anyagok (képek, könyvek,)
Rajzbakok
Festő állványok
Mintázó állványok
Kéziszerszámok
Rajztechnikai eszközök
Rajz-, festő és mintázó eszközök (színes ceruzák, akvarell, tempera akril, kréta, filc, vékony, vastag, és széles-lapos ecsetek, szivacsok, rajztábla, olló, ragasztó)
Számítógépes munkaállomások grafikai szoftverekkel
Fényképező, filmfelvevő eszközök
Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök, csontváz, koponya
Munkabiztonsági berendezés

Tanszaki műhelygyakorlat tantárgy

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

Alapfok (A/4-6. évfolyam)

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.	A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei A tónus szerepe A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája A fény és a sötét differenciálódása – A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák) – Játék a fénnel (lámpákkal, vetítőkkel) – Tárgyak, terek és a fény kapcsolata – Külső–belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása) – A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy) – A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben	A tanuló ismerje: – a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait, – a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,

– A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje Vonal – A vonal ritmust kifejező hatása – A vonal karaktermegjelenítő szerepe – A vonal pszichikai kifejezőereje – Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal – Vonal a festészetben és a grafikában – Vonal a térben és képtárgyakon – Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art	<i>Legyen képes:</i> a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
– A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.	A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai A pasztellkép készítés technikája Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Szín – Színes fonalak, drapériák – színes terek, színkontrasztok – A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás) – A színek analogikus	<i>Legyen képes:</i> – eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

	kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal	
– A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.	Műalkotások – A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása – Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban – A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten – Műalkotások a környezetünkben, galériákban Értékelés és kiállítás–rendezés	<i>A tanuló ismerje:</i> – a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit, <i>Legyen képes:</i> – munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni, – képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
– A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.	A faktúra és textúra alakítás lehetőségei Felületképzés – Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel – Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázssal) – Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok – A gyors, könnyed festés technikája – Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések Képzésművészeti és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság) Téma variációk és különböző méretű alkotások	<i>A tanuló ismerje:</i> – a vizuális kifejezés, képzésművészet törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit, – a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

	készítésének sajátosságai Kifejezés, képalakítás – Organikus képalkotás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság) – Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek	
– Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.	Tér – környezet – A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek – Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával – Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hő térképek) – Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével	Legyen képes: – A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
– Az önállóság kialakítása.	Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei Képalkotás – Illusztráció készítése – Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása – Egyedi nyomtatással	Legyen képes: — a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni, – egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,

	monotypia készítése	
– A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.	Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak	<i>Legyen képes:</i> – eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

	megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése <i>A betű és kép</i> – Jel (egyedi, saját jel) – Betűkarakter, monogram – Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése – A kódextől a könyvnyomtatásig – A nyomtatott írás és a kép használhatósága – Miniaturák, óriásképek	betartására.
--	--	--------------

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> A megvilágítás szerepe A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei <i>A fény és a sötét</i> – Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése – A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése – Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok <i>Kontrasztok</i>	<i>Legyen képes:</i> – a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni, – a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,

	– Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok,	
	variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására – További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével	
– A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.	A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe Egyszerű akció, performance létrehozása Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Kifejezés – karakterek	<i>Legyen képes:</i> – alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,

	– Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése – Emberek, hősök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel – Portrék, maszkok, jelmezek készítése – Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal – A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel – Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus- és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva – Felületgazdagítási lehetőségek – Dramatikus játék a kész alkotásokkal A felületgazdagítás lehetőségei Nagyítások, méret és	
--	---	--

	léptékváltások alkalmazása Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása Tér – környezet – A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítás, csoportosítások – Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel – Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése – Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása – Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások – A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső terének ábrázolása során	
– A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.	A linómetszés technikája Képkalkotás – A gouache technikájának ismerete – A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag- és eszközhasználat specifikumai – Egydúcos linómetszet – Színes linómetszet kialakítása a dúc tovább vesésével – Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz – Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási	<i>Legyen képes:</i> – véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban, – eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

	technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)	
	Műalkotások – A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása – Anyagok, eszközök, megoldások és stíláriis jegyek a különböző korokban – A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten – Műalkotások a környezetünkben , galériákban Értékelés és kiállítás– rendezés	
– A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.	A sablonnyomat, dombornyomat technikája Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát tervezése Írás – kép – Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése – A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia – A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása A színperspektíva szerepe A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje Variációk, sorozatok	<i>A tanuló ismerje:</i> – a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját. – a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét, – a különböző színviszonyok hatását, <i>Legyen képes:</i>

	– Kompozíciós változatok a szíkontrasztra – A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során – Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal – Doboz szín-házak – azonos motívumok más-más színviszonyok között	
--	---	--

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> A színmodulációk, lokál és valór színek A szín-önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai Képalkotás – Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás) – Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában – Többdúcós linómetszet készítése – Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás – Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal	<i>A tanuló ismerje:</i> a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban, <i>Legyen képes:</i>

– A kísérletező kedv, a döntésképeség és az alkotói magatartás	A túlzás, fokozás szerepe Az egyensúly feltételei Az átírás módjai	<i>A tanuló ismerje:</i> a grafika és festészet
--	--	--

fejlesztése.	A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai Stílusvariációk, átiratok – Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi – Stílusjegyek átváltoztatása, méret- és léptékváltások – Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése – Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata – Művek összehasonlítása	kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit, – a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit. <i>Legyen képes:</i> – grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép-, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,
– A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.	A dekoratív festészet sajátosságai Többdúcú linómetszet létrehozása Hidegtű vagy pusztatű technikája Egyéni vizuális kifejezés – Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével – Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei – Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése – Improvizációk és tervezett művek – Zenei vagy egyéb	<i>Legyen képes:</i> – különbséget tenni a magas- és mélynyomás között,

	inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly veszteségek megjelenítése festészeti és	
--	---	--

	vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon	
– A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.	Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek Műalkotások – A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása – Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban – Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról – Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe – A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten – Műalkotások a környezetünkben , galériákban Értékelés és kiállítás–rendezés	<i>Legyen képes:</i> – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, – véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,
Vizsgamunka – Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.	Látványterv létrehozása Akrilfestés gyakorlata Eszközhazsnálati és munkavédelmi ismeretek	<i>Legyen képes:</i> – munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni, – eszközhazsnálati és munkavédelmi szabályok betartására.
Értékelés és kiállítás–rendezés		

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

A vizsga részei

A grafika és festészet műhelygyakorlat művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
 - grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
 - szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.
- A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség,
- színhasználat, kompozíciós készség,
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság,
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
- az elkészült munka összhangja.

Továbbképző

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.	A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai Intermédia – kísérletek	<i>A tanuló ismerje:</i> – az intermédia egyes műformáit, <i>Legyen képes:</i> – nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,

	– Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei – Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt–nyitott)	
	– A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése – Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek) – A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével	
– Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönzése.	A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései A különböző műfajok, technikák határait kitérítő lehetőségek	<i>A tanuló ismerje:</i> – az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit, <i>Legyen képes:</i>

	Alkalmazott művészet – Tervezőgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány) – Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel – A színdinamikai szempontok figyelembevétele – A színek hatása, a színek információsegítő szerepe – Színek a különböző médiumokban – Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása – Tipográfiai ismeretek felhasználása	– munkáinak dokumentálására és installálására, – saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
– A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.	A látvány átírásának lehetőségei Láttatás – képi közlés – A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban – Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard műfajában <i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> A látvány – Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel – Megvilágítási problémák, fény– és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása – A szintani ismeretek:	<i>A tanuló ismerje:</i> – a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein, <i>Legyen képes:</i> – technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,

	színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat – Vázlatok, variációk és nagyméretű festmény készítése	
– A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.	Rézkarcs készítése Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Képalakítás – Rézkarcs készítése – Az anyag-előkészítés műveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás) – A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése – Festékeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése	<i>A tanuló ismerje:</i> – a hidegtű és a rézkarcs közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon, – a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket. Legyen képes: – klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére, műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
	– A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy-egy részletének kiemelése	
Értékelés és kiállítás–rendezés		

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> Az arányok szerepe, jelentősége	<i>A tanuló legyen képes:</i> – különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,

	A látvány – A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel – A figura és környezetének viszonya – Megvilágítás, árnyékok és reflexek – Táj festése a szabadban akvarellal, temperával – A térillúzió festésének lehetőségei	– tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben, – alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit,
– Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végig vitelének elősegítése.	A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei Láttatás – képi közlés – A látvány (táj) befejezése, újra komponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján – A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átírataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel – A kiemelés – elhagyás,	<i>A tanuló ismerje:</i> a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit, <i>A tanuló legyen képes:</i>

	térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása	
– A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.	Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Az olajfestés alapjai Tematikus képalkotás	<i>A tanuló ismerje:</i> – az olajfestés technikájának alapjait, — a grafika és festészet szaknyelvét.

	– Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén – Olajfestés – Az olajfestés technikájának alapjai – A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése – Grafikai megoldások, rézkarc nyomatok a tér megjelenítésében – Az önálló vonal- és formakialakítás, a hozzáadás – elvétel fejlesztési lehetőségeit felhasználva	<i>A tanuló legyen képes:</i>
– A felelősségtudat, a döntésképeség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.	Az intermédia, a posztmodern formanyelve A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái Intermédia – kísérletek – A film, média képi nyelve – A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása – Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rés – szilánk) – A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése,	<i>A tanuló legyen képes:</i>

	kísérletezések – Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek) – A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével – Műalkotás igényű dokumentáció készítése	
Értékelés és kiállítás–rendezés		<i>A tanuló legyen képes:</i> – önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein, – eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.	Látvány átértelmezése a különböző műfajokban Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei Anatómiai törvényszerűségek Általános és egyedi jegyek	<i>A tanuló ismerje:</i> – a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait, <i>Legyen képes:</i>

	<i>Feladatcsoportok</i> A látvány – Arcok, figurák, karakterek – Önarckép sorozat, a belső	– a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
--	--	---

	változások vizuális rögzítése változatos eszközhasználat – Portré, figura különböző környezetbe, térbe helyezése	
Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás-sorozatok létrehozásának ösztönzése.	A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői Téri illúzió a különböző műfajokban Stíluskontraszt Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Láttatás – képi közlés – Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával – Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival – Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése	<i>A tanuló ismerje:</i> – a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit, <i>Legyen képes:</i>

— A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.	Az intermédia kifejezési lehetőségei A filmetűd sajátosságai Intermédia – kísérletek – Interaktív tér lehetőségei – Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás) – A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitégítő eljárások keresése,	<i>A tanuló ismerje:</i> – a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit. <i>Legyen képes:</i> – alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására, – a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitégítő eljárások
--	---	---

	kísérletezések által – Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek) – A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével – Műalkotás igényű dokumentáció készítése	keresésére, alkalmazására, – munkáinak dokumentálására és installálására,
--	--	--

– A felelősségtudat, a döntésképeség, az empátikus és a kommunikációs készség fejlesztése.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek</i> Díszlet és látványterv Interaktív tér Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek <i>Tematikus képalakítás</i> – Díszlet és látványtervek – Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése – Egy jellegzetes részlet kivitelezése – A valóság szín-tere, filmetűdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok – Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei <i>Alkalmazott művészet</i>	<i>Legyen képes:</i> – egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására, az általa választott műhöz scenikai tervet, díszlettervet készíteni, – technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására, – klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére, – műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
---	---	---

	– Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web-lap) – Az elkészített síkalakításhoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával	
Értékelés és kiállítás-rendezés	Saját és mások alkotásainak elemzése és értékelése	<i>Legyen képes:</i> – eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.	<i>Grafikai és festészeti ismeretek:</i> A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével A látvány – Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással – Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése Láttatás – képi közlés – Film készítése egy emlékről, álmról – Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével – A kiemelés, az elhagyás, a	<i>A tanuló ismerje:</i> – a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit, – a grafika és festészet szaknyelvét, – a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait, – a legfontosabb munkavédelmi teendőket. – műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
	sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejezőerejének felhasználásával – A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése – Egy film elkészítéséhez nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása – Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során	

A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésé elősegítése.	A valós és virtuális tér A filmtér, filmidő sajátosságai Intermédia–kísérletek A személyesség hatása A film műfaji lehetősége Intermédia – kísérletek – Saját személyes üzenet–kísérlet – Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel – Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (például: idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás) – A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések – Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció,	<i>A tanuló ismerje:</i> – a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására, – munkáinak dokumentálására és installálására, – klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
	environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek) – A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével – Műalkotás igényű dokumentáció készítése	

— Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.	A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői	<i>A tanuló ismerje:</i> – alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét, – alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
Vizsgamunka	Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek – Szabadon választott témában portfólióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából – A koncepció és tervvázlatok rögzítése – A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk – A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása – A kész mű, műsorozat installálása	<i>A tanuló ismerje:</i> – egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására, – technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására, – műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
Értékelés és kiállítás–rendezés		<i>A tanuló ismerje:</i> saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozására,

- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

A grafika és festészet műhelygyakorlat művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

1. A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,

- díszlet– és jelmeztervek,
- murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv vagy sorozat.

2. A grafika és festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
- a grafika és festészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafika és festészet anyagai, eszközei, műfajai,
- a grafika és festészet műfajában alkalmazott technikák,
- az elkészített tervek és művek bemutatása,
- egészség– és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- tervezői, kivitelező készség,
- színtani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
- a felületalakítás módja,
- kreativitás, egyediség,
- az elkészült munka összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Vizes blokk Tároló

szekrények

Munkaasztalok, székek

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)

Gyűjtött tárgyak, drapériák

Fényképezőgép

Filmfelvétel

Számítógép

Szoftverek

Grafikai prés (legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretben)

Mobil lámpa

Rajztábla (A/3, A/2)

Vonalzók, olló, snitzer

Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctű, linókés, különböző méretű fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó

Festő eszköz: ecsetek, festőkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera

Festőállvány (továbbképző)

Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

FÉM-ÉS ZOMÁNCMŰVES TANSZAK

Fém– és zománcműves műhelygyakorlat

Célok és feladatok:

A fém– és zománcműves műhelymunka célja az általános és szakirányú vizuális műveltség megalapozása, fejlesztése mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek az átadása révén, melyek képessé teszik a tanulót fém– és zománcműves tervek, alkotások létrehozására. Célja továbbá olyan fejlett formakultúra, rajzi, szintani, plasztikai ismeret, technikai tudás átadása és igényesség kialakítása, amely felkészít a művészi igényű alkotómunkára, az igényes kép– és tárgyalcotásra.

A műhelygyakorlat feladata a fém– és zománcművesség műfaji sajátosságainak megismertetése, a feladatok megtervezéséhez szükséges ismeretek elsajátíttatása, a tárgyalcotáshoz szükséges anyag– és eszközismeret, eszközhasználat biztosítása, a munkaszervező készségek, képességek, a tárgyalcotói tudás kialakítása.

Fejlesztési követelmények:

Ismertesse meg a tanulóval:

- a zománc- és fémművesség sajátos kifejezőeszközeit, formakincsét, konvencióit, műfaji-esztétikai törvényszerűségeit,
- az elmúlt korok zománc- és fémműves hagyományait,
- a kortárs tárgy- és környezetkultúra kísérleteit,
- a tárgyalcotáshoz kapcsolódó tervezési módszereket,
- a fémek és zománccok alapvető jellemzőit, a megmunkáláshoz szükséges egyszerű eszközöket, technikákat, díszítési és alkalmazási lehetőségeket,
- a fém és tűzzománcozott dísz tárgyak, használati tárgyak készítésének lehetőségeit,
- a fém- és zománckészítés, környezet-, tűz- és balesetvédelmi szabályait, és a vonatkozó munkavédelmi előírásokat.

Az elsajátított zenei fogalmak, ismeretek alkalmazása

A tanuló az alapfok végén ismerje:

- a fém és a zománc, mint tárgyalcotási alapanyag tulajdonságait,
- a zománc- és fémművesség példáit, műfaji követelményeit,
- a tárgyalcotáshoz kapcsolódó tervezés munkafolyamatait, módszereit,
- a fém- és a tűzzománcozott dísz tárgy készítésének technikai feltételeit,
- a fémalakítás (huzal, lemez), díszítés, a kőfogalás lehetőségeit,
- a zománcműves munkafolyamatokat:

- a zománcbevonás, díszítés és a zománcfestés technikáit
- a szárítás, égetés műveleteit,
- a szakszerű anyag és eszközhasználat követelményeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló az alapfok végén legyen képes:

- fémmegmunkálási, - alakítási műveletekre (vágás, darabolás, fúrás, fűrészelés, reszelés, csiszolás, hajítás, lapítás, kalapálás, vésés, domborítás, trasszírozás, cizellálás),
- fémműves tárgyalakotási (fém lánc, lemez intarzia, lemez relief) feladatok elvégzésére,
- a fémek zománcozására:
 - a fémek formára alakítására, zománcozásra történő előkészítésére,
 - a fémek zománccal történő bevonására,
 - a legegyszerűbb zománcdíszítési módok (repszítés, összefolytatás, átégetés) használatára,
 - a legegyszerűbb zománcgrafikai-festészeti (sablon, sgraffitto, grisaille technika) megoldások alkalmazására,
 - a zománccal bevont, festett tárgy kiégetésére,
- életkorának megfelelő szinten, az anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására,
- gondolatainak tárgyasult formában való megvalósítására,
- a helyes munkamenet, a munkavédelmi szabályok következetes betartására.

Követelmény a továbbképző évfolyam elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a fém– és zománcművészet fogalmát, díszítő szerepét,
- a fém– és zománcművészet legjelentősebb tárgyi emlékeit, stíluskorszakait, műhelyeit,
- a fém– és zománcművészet fejlődési szakaszait, technikai vonulatait,
- a magyar ötvös– és zománcművészet legjelentősebb korszakait, alkotásait, műhelyeit, alkotóit,
- a fém– és zománcművészet kifejező eszközeit,
- a tervezéshez, képi–plasztikai megjelenítéshez szükséges eszközrendszert,
- az átírás, stilizálás, ornamentikaképzés formai követelményeit,
- a színesfémek, könnyűfémek, nemesfémek anyagára jellemző fizikai és kémiai tulajdonságokat,
- a zománc– és fémművesség műveleteit,
- a fémek viselkedését a különböző megmunkálási műveletek során,
- a filigrán, granulák, niello, rekesz és sodronykészítés, aszúrozás technikáit,
- a térbeli lemezalakító módokat,
- a különböző felületkezelési módokat, amelynek ismeretében saját terveit önállóan tudja megvalósítani,
- a legalapvetőbb festőzománc és ötvös zománc (a huzal, rekesz, filigrán vagy sodrony zománc; a beágyazott és az aszúrzománc) technikáit,
- a felhordott zománc szárítását, égetését, az égetés utáni műveleteket,
- a kész zománcalkotás megjelenítésének lehetőségeit,
- a legfontosabb környezet– és munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a megszerzett ismereteket tűzzománc– és fémműves alkotómunkájába beépíteni,
- a feladatához kapcsolódóan tér, forma és színtanulmányokat, ornamentikaterveket,

fém műves és zománc műves tárgyterveket, maketteket, magyarázó- és műszaki rajzokat készíteni,

- munkáin a forma–funkció–díszítmény összhangját megteremteni,

- az alkalmazni kívánt műveleteket előkészíteni, elvégezni,

- tervszerű, igényes munkát végezni,

- a tűzzománc- és fém műves műhely eszközeit balesetmentesen használni, a környezet- és tűzvédelmi előírásokat betartani.

ALAPFOK

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A fém– és zománcművesség műfaji sajátosságainak, tárgykultúrájának bemutatása. – A fém– és zománcműves műhely legfontosabb berendezéseinek, szerszámainak, anyagainak, a fémmegmunkálás legegyszerűbb módjainak, a zománcfelhordás, – bevonás technikáinak megismertetése. – A tananyagtartalomban szereplő tárgyalakotási műveletekhez szükséges fém– és zománcműves elméleti tudás, anyag– és eszközismeret, szerszámhasználó, anyagformáló készségek és képességek kialakítása. – A balesetmentes munkavégzés szabályainak	<i>Fém– és zománcműves ismeretek</i> A kezdetek fémművessége A fém– és zománcműves műhely berendezése, szerszámai, segédeszközei A fém– és zománcművesség anyagai A fémmegmunkálás módjai A fémékszer–készítés műveletei Zománcfelhordási, – bevonási technikák Száritási, égetési műveletek Eszközhazsnálati és munkavédelmi szabályok	<i>A tanuló ismerje:</i> – a kezdetek fémművességét , – a fém– és zománcművesség legmeghatározóbb példáit, legalapvetőbb műfaji sajátosságait, – a fémtárgy és a zománczott dísz tárgy készítésének tárgyi feltételeit, – a színes– és könnyűfémek, valamint a zománcszap tulajdonságait, – a huzalalakítás, lánckészítés módjait, műveleteit, – a zománcbevonás technikáit (felkenés, összefolyatás), – a száritás, égetés műveleteit, – a szakszerű műhely– és
	<i>Ismerkedés a fémművességgel</i> – A fémművesség műfajai, tárgykultúrája – A kezdetek fémművessége (réz–, bronz– és vaskori tárgyak) – A kortárs fémművesség formanyelvi sokszínűsége	

elsajátíttatása.	<i>A fémműves műhely</i> – Térkialakítás, munkasztal, satupad és tároló helyek – A fémműves műhely legalapvetőbb szerszámai (lemezvágók, fogók, kalapácsok, reszelők, satuk), anyagai (vas és acél, színes- és könnyűfémek) – Alapvető eszközhasználati és munkavédelmi szabályok A fémek tulajdonságai, alakíthatósága – A réz-, és alumíniumhuzal	eszközhasználat követelményeit, – a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat. <i>Legyen képes:</i> – fémalakítási műveletekre (darabolás, hajítás), – egyszerű tárgyalakítási feladatok elvégzésére (fém ékszer, zománczott lap készítésére), – előlapozott fémlapok zománcozására, – a legegyszerűbb zománcbevonási módok alkalmazására, – egyedi zománclapok készítésére,
	tulajdonságai – A színes- és könnyűfém huzal alakításának lehetőségei (vágás, hajlítás, lapítás, kalapálás) – Az alakítás eszközei – A megismert eszközök, alakítási módok felhasználásával huzal ékszerek (kitűző, medál, függő) készítése <i>Láncok készítése</i> – Lánc típusok megismerése – A lánc készítés műveletei: láncszemek készítése, az egyszerű alapegységekből láncok fűzése, záródások készítése <i>Ismerkedés a zománcművészettel</i> – A zománc eredete – Az ipari és iparművészeti zománc	– az eszközök balesetmentes használatára.

	<i>A zománcművészet</i> – A zománcművészet műfaji sajátosságai, tárgykultúrája – A kortárs zománcművészeti sokszínűsége – Művészi példák felsorakoztatása a tanév anyagához <i>A zománcműhely</i> – Térkialakítás, munkaasztal és tároló helyek – A zománcműhely alapeszközei (zománcégető kemence), a zománcozás és égetés segédeszközei (égető villa, hőálló kesztyű, spatula, ecset) – A zománcművesség alapanyagai (előalapozott lemez, zománcszap, zománcpor) – Alapvető eszközhasználati és munkavédelmi szabályok <i>Az ipari zománctechnika</i> – Ipari zománccal készült	
	alkotások bemutatása – Az előalapozott lemez és a zománcszap tulajdonságai – Zománcfelhordási, – bevonási technikák megismerése (felkenés ecsettel, felhordás spatulával, rácsurgatás, leöntés, összefolyatás, repesztés) – Előalapozott, zsírtalanított lemezen zománcszappal a megismert zománcfelhordási–bevonási technikák kipróbálása – A szárítás, égetés műveletei – Zománcozási hibák, zománcjavítási módok Rusztikus felületképzés – Az egyenletesen felkent	

	vagy felszítált zománcfelület rusztikussá tétele (fonalzománc, üveggolyócskák vagy szemcsés zománc alkalmazásával) – A minták elforgatásával azonos elemekből épülő sorozatok készítése	
	<i>Egyedi zománclapok készítése</i> – Forma– és színtervek készítése – Zománcbevonási, díszítési műveletek alkalmazása – Egyedi kísérletek – Szárítás, égetés, utómunkálatok	
	<i>Értékelés és kiállítás rendezés</i> – Az év során készített tárgyak közös értékelése – Ismerkedés a kiállítás rendezéssel	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A fém– és zománcművesség műfaji sajátosságainak, tárgykultúrájának bemutatása. – A fém– és zománcműves műhely legfontosabb berendezéseinek, szerszámainak, anyagainak, a fémmegmunkálás módjainak, a zománcfelhordás–bevonás, a zománcdíszítés technikáinak megismertetése. – A tárgykotási műveletekhez szükséges vizuális művészeti (formai, szintani, komponálási, stilizálási, motívumképzési) ismeretek elsajátíttatása. – A munkavégzéshez szükséges, anyag– és eszközismeret, tervező, szerszámhasználó, anyagformáló készségek és képességek kialakítása. – A környezettudatos és balesetmentes munkavégzés szabályainak betartatása.	<i>Fém– és zománcműves ismeretek</i> A fém– és zománcművesség tárgykultúrája Az ókori Egyiptom fémművessége Kelta zománcművészet Forma– és színismeret Lényegkiemelés, figyelemvezetés Stilizálás, motívumképzés A fém– és zománcművesség műfaji követelményei A fémművesség szerszámai A fémművesség anyagai A fémmegmunkálás módjai A lemezékszer és a fémintarzia–készítés műveletei A (kő)befoglalás technikái A fémlapok zománcozásra történő előkészítése A különböző zománcfajták tulajdonságai Zománcfelhordási, – bevonási, díszítési technikák Eszközhazsnálati és munkavédelmi szabályok	<i>A tanuló ismerje:</i> – a szín és forma, a stilizálás, átírás, komponálás tárgykotó szerepét, – a fém– és zománcművesség példáit, műfajait, – az ókori Egyiptom és a kelták fém– és zománcművességét, – a vas és acél, a könnyű– és színesfémek tulajdonságait, – a zománcszapok és zománcporok tulajdonságait, – a tervezés fázisait, munkafolyamatait, – a fém– és zománcműves tárgy készítésének technikai feltételeit, – a lemezalakítás, díszítés módjait, – az egyszerű fémékszer– készítés műveleteit, – a zománcműves munkafolyamatokat (a zománcbevonás, –festés technikáit, a szárítás, égetés műveleteit), – a szakszerű műhely– és eszközhasználat követelményeit. <i>Legyen képes:</i> – fémalakítási műveletekre (vágás, darabolás, fúrás, fűrészelés, reszelés, kalapálás), – fémműves tárgykotási feladatok elvégzésére (lemez ékszer, lemez intarzia készítésére), – a fémek zománccal történő bevonására, a legegyszerűbb
	<i>A fémművesség</i> – Az ókori Egyiptom fémművessége – Művészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához	
	<i>A fémek világa</i> – A vas és acél, a színes– és nemesfémek, valamint a könnyűfémek tulajdonságai (szilárdság, hajlíthatóság) – A fémek alakíthatósága (vágás, hajlítás, lapítás, kalapálás, zömítés), az alakítás szerszámai, eszközei (satupad, lemezvágó olló, fogó,	

	kalapács, fűrész, fúró, reszelő, csiszolóvászor)	zománcdíszítési módok alkalmazására, – a zománcal bevont tárgy kiégetésére, – zománcozott ékszerek, öltözék kiegészítők készítésére, – kövek, zománcozott medálok befoglalására, – a munkavédelmi szabályok betartására, balesetmentes munkavégzésre.
	<i>Lemezékszer, lemez öltözék– kiegészítő tervezése, készítése</i> – Azonos elemekből álló ékszerek bemutatása – Azonos elemekből felépített ékszer tervezése – Az ékszerkészítés műveletei: az elemek kivágása, a lemezfelület mintázása, az összekötő elemek elkészítése, a tárgy összeállítása	
	<i>Fémintarzia készítés</i> – Példák bemutatása a különböző anyagú fémek eltérő szín– és felületi hatására, fémintarziával díszített tárgyakra – Intarzia tervezése – Az intarzia készítés műveletei: az elemek (formák) kiszabása, a részek összeépítése	
	<i>Befoglalás</i> – Befoglalási módok megismerése – Kövek befoglalása a választott foglalási móddal A tanultak alkotó alkalmazása – A tanult fémműves ismeretek, tárgykészítési technikák, eljárások önálló alkalmazásával tárgyalakotó szándék szerinti egyedi lemeztárgy készítése	
	<i>A zománcművészet</i> – A kelta zománcművészet – Zománcművészeti példák felsorakoztatásával az ipari zománc alkalmazási lehetőségeinek	

	megismerése zománciszap – A zománciszap	
--	--	--

	tulajdonságai – Színminták készítése előalapozott vaslemezre és rézlagra. Összehasonlító elemzések – A különböző fajtájú és színű zománciszapok hőigénye <i>A szín és fény szerepe a zománcalkotásokban</i> – Színtani ismeretek: a színek érzelmi és hőhatása, optikai és térhatása – A színek figyelemfelhívó és szimbolikus szerepe – A különböző zománcok fényáteresztő tulajdonságai (fényes és matt; áttetsző és fedő) – A tanultak tudatos alkalmazása a zománcozási feladatokban <i>A forma szerepe a képalkotásban</i> – A különböző formák síkká, foltokká, motívumokká alakítása – A motívumok dinamikus rendezésével dekoratív zománckompozíciók kialakítása Stilizálási gyakorlatok – Kifejezési szándék szerinti átírási, komponálási gyakorlatok Sablontechnika alkalmazása a zománcozás során – A sablontechnika	
--	---	--

	megismerése. Sablon készítése – A pozitív–negatív formákból képzett sablonokkal más–más viszonyhelyzetek, forma–kapcsolatok kialakítása – Forma– és színtervek alapján a lealapozott lemez	
	sablontechnikával, zománcpor felszítálásával történő zománcozása <i>Zománcozott ékszer, vagy öltözők kiegészítő készítése</i> – A vörösréz alakíthatósága – A transzparens zománc tulajdonságai – A fém lapok zománcozásra történő előkészítése (zsírtalanítás és a tapadóképeség fokozása), zománcozása, kiégetése, összeszerelése <i>Zománcozott lapok befoglalása</i> – Vörösréz alapú medálok zománcozása, a kiégetett medálok befoglalása A tanultak alkotó alkalmazása – A gyárilag lealapozott acéllemez vagy rézlemez egyéni kifejezési szándék szerinti zománcozása a megismert zománcok (zománciszap, zománcpor), zománcozási eljárások figyelembevételével. <i>Értékelés és kiállítás rendezés</i> – Az év során készített tárgyak közös értékelése – Ismerkedés a kiállítás rendezéssel	

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A fém– és zománcművesség műfaji sajátosságainak, tárgykultúrájának bemutatása. – Felkészítés a fém– és zománcműves műhely	<i>Fém– és zománcműves ismeretek</i> A fém– és zománcművesség tárgykultúrája A népvándorlás kori törzsek, a szkíták és a honfoglaló magyarok fém–	<i>A tanuló ismerje:</i> – a színek térhatását, a pozitív és negatív formák viszonyát, a motívum és jelképzés szerepét, – a fém– és zománcművesség példáit,
berendezéseinek, szerszámainak, anyagainak átgondolt használatára. – A fémmegmunkálás, felületdíszítés (trasszírozás, domborítás, cizellálás) módjainak, a zománcművesség technikáinak (limougesi festett zománc, grisaille technika, zománc sgraffito) megismertetése. – A tananyagtartalomban szereplő tárgyalakotási műveletekhez szükséges vizuális ismeretek (figyelemvezetés, kiemelés, ritmus, felületrendezés, egyensúlyteremtés) biztosítása. – A tárgyalakotáshoz szükséges anyag– és eszközismeret, tervező, munkaszervező, szerszámhasználó, anyagformáló készségek és képességek kialakítása. – A tanuló felkészítése elképzelései, gondolatai tárgyasult formában kifejezésére. – A balesetmentes munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.	és ötvösművészete A fém– és zománcművesség műfaji követelményei A szín térhatása Pozitív– negatív forma, formaredukció, motívum– és jelképzés, ornamentika Az elemek elrendezése A fémművesség anyagai A fémművesség eszközei, szerszámjai A fémmegmunkálás módjai A trasszírozás, domborítás és cizellálás műveletei A zománcszapok tulajdonságai, fajtái, a felhordás módja, eszközei A zománc–sgraffito technikája Festett zománc (grisaille technika) A zománcozott tárgy égetésre történő előkészítése, ráégetés, átégetés Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok <i>A fémművesség</i> – A népvándorlás–korának fémművészete – A honfoglaló magyarok ötvösművészete – Művészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához Felületdíszítő technikák	műfajait, – a népvándorlás kori törzsek, a szkíták és a honfoglaló magyarok fém– és ötvösművészetét, – a trasszírozás, domborítás, cizellálás eszközeit, műveleteit, – a sablontechnika és a sgraffito alkalmazhatóságát, – a limougesi festett zománcot és a grisaille technikát, – a szakszerű műhely– és eszközhasználat követelményeit. <i>Legyen képes:</i> – fémműves tárgyalakotási feladatok – a fém felületének trasszírozással, domborítással, cizellálással történő díszítése, – a fémlapok zománcozására, – a zománccal bevont tárgy kiégetésére, – zománcgrafikai és festőzománc technikák alkalmazására, – a munkavédelmi szabályok betartására, balesetmentes munkavégzésre.

	– Ismerkedés a vörös– és sárgaréz (ezüst) díszíthetőségével – A trasszírozás, domborítás, pusszírozás, cizellálás megismerése iparművészeti példákon keresztül Felületdíszítés trasszírozással – Trasszírozó szerszámok megismerése	
	– Tervezés, előrajzolás, rajzátvitel – A lemeztárgy felületére átrajzolt kontúrok trasszírozása Domborítás, cizellálás – A domborítás, cizellálás eszközei – Műveletei: az alapfelületek mélyítése, leütése poncolóval, a plasztikus minták kiemelése Domborított, cizellált vagy trasszírozott fémlap zománcozása – A mintázott lemez zománcozásra történő előkészítése, bevonása transzparens zománccal, szárítás, égetés <i>A zománcművészet</i> – Szkíta fém– és ötvösművészet – Limougesi festett zománc – Művészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához A színek térhatása – Azonos motívumok más–más színviszonyba helyezése	

	Pozitív–negatív formák viszonya – A sablontechnika ismételt alkalmazása – Pozitív és negatív formák viszonyával más–más jelentéstartalom kifejezése Formaasszociációk – Asszociációra alkalmas motívumok, jelek képzésével új tartalom kifejezése szabadon választott színvilággal, a gondolatközlést legjobban	
	erősítő zománctechnikával <i>Festett zománc</i> – A limouges–i festett zománc megismerése – Limouges–i technikai kipróbálása (fehér alapra ráégetett fekete kontúrok, külön–külön felvitt színek) <i>Grisaille technika</i> – A grisaille technika megismerése – Műfaji sajátosságoknak való megfelelés (fekete alappománcra festés több rétegben fehér zománccal) <i>Zománc–sgraffito készítése</i> – A sgraffito technika – Zománc–sgraffito tervezése – A terv kivitelezése: gyárilag lealapozott lemezek zománcozásra történő előkészítése, a forma– és színterek alapján a sgraffito legalsó zománcrétegének kialakítása, a ráégetést követően a következő zománcréteg felvitele, a bőrkemény állapotú zománcrétegből a rajzolat vagy forma visszaszedése, ismételt égetés	

	<i>Fémműves vizsgamunka készítése</i> – A megtanult fémműves ismeretek, tárgykészítési technikák, eljárások önálló alkalmazásával tárgyalható szándék szerinti egyedi lemeztárgy készítése – Egyéni kifejezési szándék szerinti zománcozás a megismert zománcok (zománciszap, zománcpor), a tanult zománctechnikai eljárások alkalmazásával – Dokumentálás	
	<i>Értékelés és kiállítás</i>	

	<i>rendezés</i> – Az év során készített tárgyak közös értékelése – Kiállítás rendezés	
--	---	--

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Fém– és zománcműves műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalakító képessége. A terv tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő képalkotó és tervező készségét, a fém– és zománcművesség anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló technikai jártasságát, szakmai tudását.

A fém– és zománcműves műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész tárgy vagy tárgycsoport a fém– és zománcművesség műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon megválasztott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- trasszírozott, domborított, cizellált vagy zománcozással díszített tárgy,
- zománcozott képsorozat,
- ékszerkollekció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített tárgy.

A vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra, gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített tervvázlat alapján elkészített szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- ékszer, öltözképzés kiegészítő,
- zománcozott kép.

A munka kivitelezésénél a kiégetés fázisához szaktanári felügyeletre van szükség.

A vizsga értékelése

A fém– és zománcműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, tárgytervező, formaalkotó, felület és díszítményalakító képesség,

- fém– és zománcműves alapismeret, anyag– és eszközhasználat,
- az elkészített tárgy összerakása.

Továbbképző

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Mindazon vizuális művészeti, fém– és zománcművészeti ismeretek átadása, melyek az adott évfolyamon az igényes tárgyalkotási gyakorlat megvalósításához szükségesek. – Mindazoknak a gyakorlati ismereteknek az elsajátítása, melyek képessé teszik a tanulót tervek, fém– és zománcműves alkotások létrehozására, a feladatnak megfelelő anyag, eszközök és technika megválasztására. – Olyan fejlett formakultúra, rajzi, szintani, plasztikai ismeret, technikai tudás és igényesség kialakítása, melyek a fém– és zománcműves területen lehetőséget biztosítanak a filigrán technikával, rekesz– és sodronyzománc technikával díszített tárgyak készítésére.	<i>Fém– és zománcműves ismeretek</i> Ékkő és almandin berakású, filigrán díszítésű ötvöstárgyak Rekesz, sodrony és filigrán zománcal díszített ötvöstárgyak Fémmegmunkálási eszközök, módok Az ékszerzománc A rekeszománc változatai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	<i>A tanuló ismerje:</i> – az ötvösművészet legjelentősebb tárgyi emlékeit, technikai vonulatait, – a tervezéshez, képi–plasztikai megjelenítéshez szükséges eszközrendszert, – az átírás, stilizálás, ornamentikaképzés formai követelményeit, – a tárgyalkotás műveleteit, – a fémek viselkedését a különböző megmunkálási műveletek során, – a legalapvetőbb rekeszománc technikákat, – a kész zománcalkotás megjelenítésének lehetőségeit, – a legfontosabb munkavédelmi teendőket. <i>Legyen képes:</i> – a feladatához kapcsolódóan tárgyterveket, műszaki rajzokat készíteni, – az alkalmazni kívánt műveletek
	<i>A fémművesség</i> – Gepida ékkő berakás – Germán almandin berakás – Középkori filigrán és bőrtűs díszítésű tárgyak – Egyéb művészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához	
	<i>Hengerlés és dróthúzás</i> – A hengerlés eszközei, műveletei. A dróthúzás eszközei, műveletei	
	<i>Forrasztási eljárások</i> – A lágyforrasztás és anyagai, eszközei. A keményforrasztás és anyagai, eszközei	

	<i>A filigrán technika</i> – Sodratok készítése, formára alakítása Filigrán technikával ékszergarnitúra tervezése, készítése – A technikához illő forma,	előkészítésére, – a tervszerű, igényes munkavégzésre, – rekeszek, sodratok készítésére, – filigránhuzalokkal díszített ékszerek készítésére, – huzal– vagy drótzománc, rekesz– és sodronyzománccal díszített tárgyak alkotására, – a fém– és zománcműves
	méret, díszítés, színvilág megválasztása – A zsinórfonalszerű, vékony filigránhuzalokkal a terveknek megfelelő motívumképzés – A kialakított motívumrendszerre I kollekcióképzés <i>Filigrán és granulák alkalmazása</i> – A granulák kialakításának művelete – Filigránnal és granulákkal díszített ékszer készítése – A kialakított motívumrendszerre I kollekcióképzés <i>A zománcművészet</i> – Ókori görög bordázott zománcok – A legrégebbi kínai rekeszománcok – Bizánci rekeszománc – Ottó–kori rekeszománc – Az orosz filigránzománc – A kijevei fejedelemségek rekesz– és sodronyzománc emlékei – A magyar sodronyzománc – Az erdélyi filigránzománc – Kortárs művészi példák felsorakoztatása a tanév anyagához	műhely eszközeinek balesetmentes használatára, a környezetvédelmi előírások betartására.

Az ékszerzománc

- A vörösrézre alkalmas ékszerzománcok fizikai és kémiai tulajdonságai
- A zománcok fajtái funkció szerint (alapzománc, fedő, vagy díszítő zománc)
- A zománcok fajtái állag szerint (zománciszap, zománcpor, zománckristály)
- A zománcok fényáteresztő képesség szerint (transzparens, fondant, opak, opal zománcok)

	Próbalapok, színminták készítése – Az ékszerzománc tulajdonságainak megtapasztalása – Égetési variációk, technikai kísérletek Huzal– vagy drótzománc tervezése, készítése – Egyszerű geometrikus ornamentikával mintaképzés – A tárgyalakítás lépései: a huzal formára alakítása, a fémalap zománcozásra történő előkészítése, a lap ellenzománcozása, az előlap transzparens zománccal történő bevonása, a huzal beégetése az alapba, égetés után a reve eltávolítása, a huzalközök feltöltése zománckristállyal, szárítás, égetés, a zománcozási hibák számbavétele, szükség esetén újrafeltöltés, ismételt égetés Rekeszománc készítése – A műfaji sajátosságokhoz alkalmazkodó képnnyelvvel zománcalkotás tervezése – A tárgyalakítás lépései: rekeszszalagok készítése, formára alakítása, a felület berekeszelése, a rekeszek rögzítése, a rekeszközök feltöltése zománccal, szárítás, égetés, a zománcozási hibák számbavétele, szükség esetén újrafeltöltés, égetés,	
--	--	--

	a felület felcsiszolása, polírozása	
	<i>Sodrony zománc</i> – A sodronyzománc műfaji sajátosságaihoz alkalmazkodó képnnyelvel zománcalkotás tervezése – A tárgyalakotás lépései:	

	sodronyok készítése, formára alakítása, rögzítése, feltöltése zománccal, szárítás, égetés, égetés utáni műveletek	
	– A tanultak egyéni kifejezési szándék szerinti alkalmazása – Az összeépítés, keretezés, installálás fontossága, megtervezése	
	<i>Értékelés, kiállítás rendezés</i> – Az év során készített tárgyak értékelése – Kiállítás rendezés	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Mindazoknak a vizuális művészeti, fém– és zománcművészeti ismereteknek az átadása melyek az adott évfolyamon az igényes tárgyalkotási gyakorlat megvalósításához szükségesek. – Mindazon gyakorlati ismereteknek az elsajátíttatása, melyek képessé teszik a tanulót tervek, fém– és zománcműves alkotások létrehozására, a feladatnak megfelelő anyag, eszközök és technika megválasztására. – Olyan fejlett formakultúra, rajzi, színtani, plasztikai ismeret, technikai tudás és igényesség kialakítása, melyek a fém– és zománcműves területen lehetőséget niello technikával díszített fémtárgyak, beágyazott zománccal díszített	<i>Fém– és zománcműves ismeretek</i> A fém– és zománcművesség műfajai, tárgykultúrája A beágyazott zománc A niello technika A királyi Magyarország ötvös központjai, ötvöstárgyai Fém– és zománcműves ékszerek Képlemezek A tervezés képi, plasztikai eszközrendszere A műszaki rajz A fém– és zománcművesség anyagai, eszközei, szerszámai A fémmegmunkálás módjai Ötvös zománc technikák Alapvető eszközhasználati, munka–, és környezetvédelmi szabályok <i>A fémművesség</i> – A magyar fémművesség – Ötvös központok a királyi Magyarországon – Művészi példák	<i>A tanuló ismerje:</i> – a fém– és zománcművészet legjelentősebb technikai vonulatait, tárgytípusait, – az ötvösművészet legjelentősebb tárgyi emlékeit, technikai vonulatait, – a tervezéshez, képi–plasztikai megjelenítéshez szükséges eszközrendszert, – az átírás, stilizálás, ornamentikaképzés formai követelményeit, – a tárgyalkotás műveleteit, – a fémek viselkedését a különböző megmunkálási műveletek során, – az ékszerkészítés lehetőségeit, – a legalapvetőbb beágyazott zománctechnikákat, – a kész zománccal díszített tárgyak megjelenítésének lehetőségeit, – a legfontosabb

ékszerek, öltözék kiegészítők, képlemezek készítésére.	felsorakoztatása a tanév tananyagához	munkavédelmi teendőket. <i>Legyen képes:</i> – a feladatához kapcsolódóan tárgyterveket, műszaki rajzokat készíteni, – az alkalmazni kívánt műveletek előkészítésére, – a tervszerű, igényes munkavégzésre, – ékszerek készítésére, – a beágyazott zománctechnikák alkalmazására, – a fém- és zománcműves műhely eszközeinek balesetmentes használatára, a környezetvédelmi előírások betartására.
	<i>A niello technika megismerése, alkalmazása</i> – Nielloval díszített tárgyak bemutatása – A mintázatot adó anyag (pép) megismerése – A tárgyalakítás műveletei: vésett vágatok feltöltése, a pép beégetése, beégetés a felületet lecsiszolása, polírozása	
	<i>A zománcművészet</i> – Román kori beágyazott zománc – Rajna vidékén limougesi beágyazott zománc – Középkori magyar zománcművészet – Kortárs zománcművészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához	
	<i>A beágyazott zománc</i> – A beágyazott zománc változatainak megismerése – Sima beágyazott zománc (a rajz körvonalain belüli rész eltávolítása véséssel, maratással, giluzsálással történik) – Áttetsző vagy lapos reliefzománc (az alap domború, esetleg cizellált) – Kevert zománc (együtt jelenik meg a rekeszománc és a beágyazott zománc)	
	<i>Ékszerek tervezése, készítése</i> – A különböző korú, stílusú ékszerek megismerése – Életkorhoz, személyhez, alkalomhoz, ruhához illő garnitúrák (függők, mellűk, medálok, gyűrűk, karkötők, hajdíszek) tervezése – Fémalakítási, zománctechnikai eljárások alkalmazása	

	Ruha kiegészítők tervezése, készítése – Divattörténeti ismeretek – Az öltözékek stílus azonos gombok, csatok tervezése, készítése Ötvös zománccal díszített képlemezek létrehozása – A tanult ötvös zománc technikák egyéni alkalmazása <i>Értékelés, kiállítás rendezés</i> – Az év során készített tárgyak értékelése – Kiállítás rendezés	
--	---	--

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A fém– és zománcműves tárgykultúra műfaji sajátosságainak megismertetése. – Mindazoknak a vizuális művészeti ismereteknek az átadása, melyek az adott évfolyamon az igényes tárgyalakotási gyakorlat megvalósításához szükségesek. – Mindazon gyakorlati ismereteknek az elsajátíttatása, melyek képessé teszik a tanulót tervek, fém– és zománcműves alkotások létrehozására, a feladatnak megfelelő anyag, eszközök és technika megválasztására. – Olyan fejlett formakultúra, rajzi, szintani, plasztikai ismeret, technikai tudás és igényesség kialakítása, melyek a fém– és zománcműves területen	<i>Fém– és zománcműves ismeretek</i> A fém– és zománcművesség legjelentősebb stíluskorszakai, tárgytipusai a reneszánsztól a szecesszióig A látványrajz szerepe a tervezésben A műszaki rajz szerepe a szerkesztett megjelenítésben A műhelyrajz szerepe, jellemzői, a műhelyrajz készítésének menete A fémalakítás, megmunkálás újabb lehetőségei Festőzománc és ötvös zománc technikák Alapvető eszközhasználati, munka–, és környezetvédelmi szabályok <i>A fémművesség</i> – A reneszánsz ötvösművészet	<i>A tanuló ismerje:</i> – az ötvösművészet legjelentősebb tárgyi emlékeit a reneszánsztól a szecesszió koráig, – a magyar ötvösművészet legjelentősebb alkotásait, műhelyeit, alkotóit, – a tervezéshez, képi–plasztikai megjelenítéshez szükséges eszközrendszert, – a zománc– és fémművesség műveleteit, – a legalapvetőbb festőzománc és ötvös zománc technikáit, – a legfontosabb környezet–és munkavédelmi teendőket. <i>Legyen képes:</i> – fém– és zománcműves látványterveket, műszaki rajzokat készíteni, – az alkalmazni kívánt műveletek előkészítésére, – a tervszerű.

lehetőséget biztosítanak a különböző fémműves,	ötvösség és kovácsoltvas művesség	– a festőzománc technikák alkalmazására,
festő-, és ötvös– zománctechnikával díszített tárgyak, tárgytipusok készítésére.	– A klasszicizmus és az empire ötvösművészete – A romantikus és a biedermeier ötvösség – Szecessziós irányzatok a zománcötvös–művészetben <i>Fémmegmunkálás i eljárások</i> – A fémnyomás, és sajtolás anyagai, eszközei, műveletei – Kovácsolási eljárások <i>A zománcművészet</i> – Erdélyi zománc – Limougesi festőzománc – A barokk zománc: miniatúrafestészet – Szecessziós irányzatok a zománcművészetben Sodronyzománc készítése – A magyar sodronyzománc emlékei – Virágdíszes motívumokkal saját tervezésű, tárgyra szerelhető sodronyzománc lapocskák tervezése, kivitelezése <i>Az erdélyi zománc</i> – Erdélyi zománcok bemutatása – A megismert példák alapján zománctervek készítése – A tárgykészítés műveletei: keretelt mezők kialakítása, a keretelt mezők zománcozása, a zománc felülfestése, luminálása, a zománcmezők közé gyöngy beillesztése	– erdélyi zománccal, azsúrzománccal díszített tárgyak alkotására, – a műhely eszközeinek balesetmentes használatára, a környezetvédelmi előírások betartására.

	<i>Az aszúrzománc (email á jour)</i> – Aszúrzománccal díszített tárgyak bemutatása – A megismert példák alapján zománctervek készítése	
--	--	--

	– A tárgykészítés műveletei: a fémkeret kialakítása, a színt elválasztó lemezek kialakítása, alátét készítése, az aszúrkéret és az ideiglenes alátét rögzítése, a lemezek közötti részek zománccal való feltöltése, a zománccok beégetése, az ideiglenes alátét eltávolítása, pácolás, felcsiszolás, polírozás	
	<i>Festőzománc technikák</i> – Festés fémoxiddal – Festés fondanttal és fémoxidokkal – Aranyfestés zománccra	
	<i>Miniatűrfestészet zománcon</i> – A technika megismerése és alkalmazása	
	<i>A megismert zománctechnikák alkalmazása különböző tárgytipusokon</i> – Fémdoboz fedelének díszítése kazettába illeszthető erdélyi zománccal – Mérműves aszúrzománc alkotás tervezése – Szecessziós aszúrzománccok példájára zománcékszerek tervezése	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
---	-----------------	-----------------------------------

– A fém– és zománcműves tárgykultúra műfaji sajátosságainak megismertetése. – Mindazoknak a vizuális művészeti ismereteknek az átadása melyek az adott évfolyamon a tárgytervezéshez szükségesek. – Olyan fejlett formakultúra,	<i>Fém– és zománcműves ismeretek</i> A kortárs fém– és zománcművesség tárgykultúrája, műfaji követelményei, alkotói Cégérek, címerek Öntészeti eljárások Fémmegmunkálás, felületkezelés Lemeztárgyak	<i>A tanuló ismerje:</i> – a kortárs fém– és zománcművesség legjelentősebb műhelyeit, alkotóit, tárgytípusait – a tervezéshez, képi– plasztikai megjelenítéshez szükséges eszközrendszert, – az öntészeti, felületkezelési eljárásokat, – a lemeztárgy készítés,
--	--	--

rajzi, színtani, plasztikai ismeret, tudás kialakítása, művészi igényű tárgytervezést. – Mindazon gyakorlati ismereteknek az elsajátíttatása, melyek képessé teszik a tanulót a tárgyalakotói szándék szerinti fémműves tárgyak, tárgytípusok létrehozására. – tanult festőzománc és ötvös zománc technikákkal különböző funkciójú képsorozatok, belső– és külső tereket díszítő zománcalkotásokat hozzon létre.	Csavarkötés, szegecselés Festőzománc Ötvös zománc A fémmegmunkálás, zománcozás munka–, és környezetvédelmi szabályai	összeszerelés műveleteit, – a legalapvetőbb festőzománc és ötvös zománc technikáit, – a legfontosabb környezet– és munkavédelmi teendőket. <i>Legyen képes:</i> – fém– és zománcműves látványterveket, műszaki rajzokat készíteni, – az alkalmazni kívánt műveletek előkészítésére, – a tervszerű, igényes munkavégzésre, – a festőzománc technikák alkalmazására, – az ötvös zománc technikák alkalmazására, – a megismert fém– és zománcműves technikákkal, eljárásokkal külső és belső teret díszítő zománcalkotások készítésére, – a műhely eszközeinek balesetmentes használatára, a környezetvédelmi előírások betartására.
	<i>A fémművesség</i> – A modern fémművesség – Tárgytípusok – Alkotók, alkotóműhelyek	
	<i>Fémmegmunkálási eljárások</i> – Különböző öntészeti eljárások – Homokba formázás, precíziós öntés viaszformával – Előkészítő eljárások és utómunkálatok	
	<i>Felületkezelési eljárások</i> – A különböző fémek felületkezelési módjának megismerése – A galvanizálás	
	<i>Oldható és oldhatatlan kötések</i> – Csavarkötés, szegecselés Lemezek térbeli alakítása – Doboz készítése lemezből, a tető záródása – zsanér, zárszerkezet alkalmazásával Összetett tárgyak létrehozása – Rézlemezről összetettebb funkciót kielégítő tárgyak	

	tervezése és kivitelezése	
	<i>A zománcművészet</i> – A kortárs zománcművészet – Alkotóműhelyek, alkotók, tárgytípusok – Műfaji sokszínűség	
	<i>Festőzománc technikák alkalmazása egyéni terv alapján</i> – Festés fémoxyddal – Festés fondanttal és	

	fémoxidokkal – Aranyfestés zománkra – Festőzománc és ötvös zománc technikák alkalmazása különböző tárgytípusokon Cégérek, címerek, emblémák tervezése, készítése – A címer formája, a címerpajzs osztása, a mesteralak vagy jelkép és a felirat – Különböző funkciójú (ország, város, intézmény, család...) címerek tervezése a heraldikai ismeretekre építve – Különböző tevékenységek (cégek, üzletek, iparágak...) cégéreinek megtervezése, kivitelezése a tevékenység stilizált, szimbolikus jelével, feliratával – Emblémák tervezése stilizált motívumokkal, jelképpé minősült színekkel Utca és házsámtáblák tervezése, kivitelezése – A helység, (település) utca, épület jegyeinek kiemelésével, ornamentikaképzéssel, stilizálással egyedi irányító, jelölő táblák tervezése Lakberendezési zománcdíszek tervezése, kivitelezése – Adott belső térbe, enteriőrbe a különböző lakberendezési tárgyak	
--	---	--

	(bútor, tükör, doboz, tál...) dísztő zománcbetéteinek megtervezése, az adott tárgy stílusához, formájához, anyagához alkalmazkodva	
--	---	--

	Belső tereket díszítő zománcalkotások készítése – Különböző funkciójú terekbe (színházterem, ebédlő, bálterem, kártyaszoba, tanterem, folyosó...) a helyiség stílusához (mérethez, színhez) igazodó nagyméretű muráliák tervezése – A tervek kisméretű zománc–makettjeinek elkészítése Külső teret díszítő zománcmunkák – Fiktív vagy valódi épületek (étterem, cukrászda, zöldséges, szálloda...) homlokzatdíszjeinek (kapu...) megtervezése, zománc makettjeinek elkészítése Vizsgamunka készítése – A megtanult fémműves ismeretek, tárgykészítési technikák, eljárások önálló alkalmazásával tárgyalkotó szándék szerinti egyedi lemeztárgy készítése – Tárgyalkotó szándék szerinti egyedi zománctárgy: – címer, cégér, ékszerkollekció, öltözőkiegészítő, zománcozott képsorozat, lakberendezési tárgy, vagy épületdíszítmény készítése <i>Értékelés, kiállítás rendezés</i> – Az év során készített tárgyak értékelése – Kiállítás rendezés	
--	---	--

Szemponatok a tanuló teljesítményének értékeléséhez:

Az előképző mindkét évfolyamán szövegesen (jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük a tanulókat.

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a fő tárgyat, a kötelező tárgyat és a kötelezően választható tárgyat számszerűen (1-5), a választható tárgyat szövegesen (kiválóan megfelelt - jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg) értékeljük.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Tűzzománc– és fémműves műhelygyakorlat

A gyakorlati vizsga időtartama

– tervezési feladat 50 perc

– tárgyalás 190 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező és tárgyaló képessége. A terv tükrözze a tanuló látványértelmező, gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, képalkotó, tervező képességét, a tűzzománc– és fémművesség anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló technikai jártasságát, mesterségbeli tudását, művészeti igényességét.

1. A tűzzománc– és fémműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész tárgy vagy tárgycsoport a tűzzománc– és fémműves műfajokból.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított– tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- címer, cégér,
- ékszerkollekció, öltözképzés kiegészítő,
- zománcozott képsorozat,
- lakberendezési tárgy,
- épületdíszítmény.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített tárgy.

A vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra, gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített tervvázlat alapján megvalósított alkotás, amely lehet:

- ékszer,
- öltözkiegészítő, tarsolylemez,
- zománcgrafika vagy zománcfestmény.

2. A tűzzománc– és fémműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a zománc– és fémművesség legjelentősebb tárgyi emlékei, alkotói, műhelyei,
- a zománcművészet a művészeti terület fejlődési szakaszai, technikai vonulatai, stíluskorszakai,
- a művészeti terület magyar vonatkozásai,
- zománc– és fémalakítási technikák, műveletek, díszítési módok,
- a tűzzománc– és fémművesség tűz–, baleset–, egészség– és környezetvédelmi alapismeretei.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése

- a gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- problémamegoldó és tárgyszervező képesség,
- a terv tartalmi és formai megoldása,
- a zománc– és fémműves ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- anyag– és eszközhasználat,
- a forma és díszítmény összhangja, a vizsgamunka összhatása, esztétikuma.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti tananyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség

KÖRNYEZET– ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA TANSZAK

Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat tantárgy

Célok és feladatok:

A környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat célja a környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása, az általános és szakirányú ismeretek átadása révén a környezettudatos magatartás, az igényes kézműves tárgyalkotás képességének megalapozása. Célja továbbá a munkakultúra, a feladattudatos, kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek a tervezéstől a kivitelezésig biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését. Mindezzel a környezetharmonikus életvitel, a környezetalakítás képességének, az értékteremtés, –megőrzés igényének kialakítása.

A műhelygyakorlat feladata a környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ széleskörű megismertetése, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása a mindennapi életben és a modern viszonyok közt. A hazai és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásain keresztül megismertetni a tanulókkal a tárgykultúra funkcionális területeit, a felhasználható anyagokat, tulajdonságait, az alkalmazott eszközöket, használatukat, a készítési technikákat, az esztétikai törvényszerűségeket. Feladata emellett az ismeretek alkotó jellegű alkalmazásának elsajátíttatása, a múlt értékeinek a mai környezet- és tárgykultúrába való szerves beépítési lehetőségeinek felismertetése. A hagyományok megismertetésével múltunk, népművészeti és iparművészeti örökségünk megbecsülése, megszerettetése, a hovatartozás-tudat mélyítése. Más korok és népek környezet- és tárgykultúrájának megismertetésével a látásmód szélesítése, az empátia és a tolerancia kialakítása. Tárgyelemzéseken és a tárgyalkotó tevékenységen keresztül, a tárgy, a környezet és az ember viszonyának felfedeztetése, a természethez, környezethez való kötődés mélyítése, a helyes felhasználói és fogyasztói magatartásformák kialakítása. Az alkotói tevékenységen keresztül a manuális és konstruáló képességek fejlesztése, az esztétikai érzékenység és ítélőképesség mélyítése, az önkifejezés, az önmegvalósítás lehetőségének felfedeztetése. A környezet- és kézműves kultúra műhelymunka baleset- és környezetvédelmi előírásainak megismertetése.

Ennek érdekében az oktatás a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve az alapfok és a továbbképző évfolyamain egyaránt hangsúlyosan alapoz a gyűjtőmunkára, a rekonstruálás és az átírás metodikájára, a kreativitásra. Az elsajátítandó elméleti és gyakorlati témakörök, tartalmak komplex szemlélettel, egymással szintézisben lévő rendszert alkotva jeleníthetők meg a tanítás folyamatában. Az élményszerű tapasztalatszerzés, az önművelés megalapozása érdekében javasolt könyvtár-, múzeum- és kiállítás-látogatások beépítése a műhelymunkába.

Fejlesztési követelmények:

Az alapfok végén a tanuló ismerje:

- az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevőit, a környezetkultúra

fő területeit,

- a környezetalakítás lehetőségeit, a környezettudatos magatartás szempontjait,
- a tárgyalakítás szerepét, a tárgyak funkcióját, anyagfajtaikat és díszítési lehetőségeit,
- az ősi és kézműves tárgyalakítás minél szélesebb körét,
- a természetes és mesterséges alapanyagok felhasználási lehetőségeit,
- az anyag és formaalakítás módjait,
- a tárgyalakítás, az újrahasonosítás lehetőségeit, fontosabb szempontjait,
- az önálló tapasztalatszerzés eszköztárárt,
- a környezetkultúra és kézművesség legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit.

Az alapfok végén a tanuló legyen képes:

- pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez,
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megismerésére,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalakításra, funkcionális, vagy gondolati tartalmat kifejező termék létrehozására,
- egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni,
- tárgylelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és megfogalmazására,
- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján,
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

A továbbképző végén a tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgyalakítás fogalmát, területeit, összetevőit,
- a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgyalakításban, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalakító tevékenység területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a kézművességben alkalmazható anyagok fajtaikat, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit,
- a tárgyalakítás eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tárgyalakítás munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció-forma-díszítés összhangját,
- a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit,
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit,
- a tárgyalakítás, díszítéssel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a hagyományos kézműves tárgyalakító tevékenységek továbbélésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet- és tárgyalakításba,
- a kézművesség műhely munkavédelmi teendőit.

A továbbképző végén a tanuló legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet- és tárgyalakítás tudatos alakítására,
- önálló, igényes tárgyalakításra a tervezéstől a kivitelezésig,

- munkájában a funkció-forma-díszítés összhangjának megteremtésére,
- az anyagok, eszközök, díszítő- és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek megfigyelésére, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására,
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbbővíteni,
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

Alapfok

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása. – A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ területeinek bemutatása, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása. - Irányított megfigyelések által élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása. – A környezet– és kézműves kultúra műhely és a műhelymunka megismertetése. – A tárgyalatás során alkalmazható egyszerű technikák elsajátításával a manuális és konstruáló képességek fejlesztése. – A felhasználható anyagok, az alakításukhoz szükséges eszközök megismertetése.	<i>Környezet– és kézműves kultúra ismeretek</i> Környezet és környezetkultúra, tárgy és tárgykultúra Természetes és mesterséges környezet elemei, alkotói Az ember tárgykészítő tevékenysége, a tárgyak szerepe Tárgyelemzés alapvető szempontjai Ósi, kézműves és ipari tárgyformálás A környezet– és kézműves kultúra műhelymunkájának alapjai A kézműves tárgyalatás alapanyagai: a növényi részek, a textilek, a papír, az agyag alapvető tulajdonságai, alakításuk egyszerű technikái A kézműves tárgyalatás eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások A tárgyalatás alapvető fázisai Környezetkultúra – természeti környezet, épített környezet: település, lakhely Környezettervezés, az	<i>A tanuló ismerje:</i> – a környezetkultúra fő területeit, a tárgyalatás szerepét, – a megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit, – az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait, – a környezet– és kézműves kultúra műhely berendezését, munkarendjét, – a környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit, – a lakhelyhez, a meséhez és az ünnepekhez kapcsolódó környezet és tárgykultúra alapvető sajátosságait. <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett ismeretek alkalmazására, – az anyagok élményszerű

	ember környezetalkító tevékenysége A makettkészítés alapjai Ünnepi alkalmak A mese világa	megtapasztalására, – a megismert eszközök megfelelő használatára, – a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.
	– <i>A környezet– és kézműves kultúra műhely</i> – A környezet– és kézműves kultúra műhely berendezése – Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok – A műhelymunka rendje – A műhelymunka alapvető magatartási és munkavédelmi szabályai	
	<i>Tárgyalkotási ismeretek</i> – A kézműves tárgyalkotás sajátosságai – A tervezés lépései – Formák, színek kifejezőereje – A tárgyalkotás alapvető fázisai – A tárgyak harmóniája, esztétikája	

	<i>A kézművesség anyagai, technikái</i> – A környezet anyagai – Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatósága k – Textúrák és faktúrák – A növényi részekből készíthető tárgytípusok. Egyszerű tárgyalkotási technikák – A textilből készíthető tárgyak köre – Textilfestés, mintázás nyomhagyási technikákkal – Tárgykészítés a mintázott textilekkel – Egyszerű fonástechnikák – Papír alkalmazása az alkotótevékenységben – Az agyag felhasználása a tárgyalkotásban <i>A lakhely és a lakáskultúra</i>	
	– Összhangban a természettel: törzsi kultúrák, modern viszonyok – Az épített környezet vizsgálata – Településtípusok, a falu és a város sajátosságai – Az épületek típusai – funkcionálisuk alapján – Építészeti megoldások vizsgálata természeti népeknél, a népi kultúrában – A lakhely funkciói, beosztás, alaprajz – Az épületek és a külső terek kapcsolata, harmóniája. Parkok, udvarok, kertek – Településmodellek, épületmodellek, külső terek tervezése, készítése – A megismert anyagok felhasználása az	

	alkotómunkában Alkalmak és szokások – Az ünnepek megnyilvánulása a környezet- és tárgykultúrában – Alkalmak, szereplők, helyszínek, díszletek, kellékek – Tárgykészítés, környezetalakítás az ünnepekhez kapcsolódóan, a megismert anyagok felhasználásával	
	<i>A mese</i> – A mese világa – Mesehősök – jó és szép, rossz és csúf, fantázialények; jellegzetes helyszínek – Típusok, karakterek megjelenítésének lehetőségei – Babák, bábok és díszletek készítése	

	– A megismert anyagok felhasználása az alkotómunkában Értékelés és kiállítás–rendezés	
--	--	--

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása. – A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása. – A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés jelentőségének felismertetése. Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása. – A fa, a fonható szálanyagok, az agyag és a fémek szerepének megismertetése a tárgyalakításban egyszerű technikák elsajátításával. – Azoknak az ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését – Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló	<i>Környezet– és kézműves kultúra ismeretek</i> Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe A tárgyak esztétikai értéke, minősége Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon Használati és díszfunkció Kézműves mesterségek: az agyag–, a famunkák, a fonható szálanyagok, vesszőmunkák és a fémművesség alapjai Egyszerű tárgy– és díszítményalkotási lehetőségek A tárgyalakítás anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások A tárgyalakítás alapvető fázisai Az ember és környezete. A környezetalakítás jelentősége. Középületek, a családi környezet és a háztartás Lakáskultúra, lakberendezés Az adott témakörök emlékei a törzsi kultúrákban, a népművészetben, az iparművészetben és a	<i>A tanuló ismerje:</i> – a tárgyalakítás szerepét, a tárgyak funkcióját, – az agyag, a fa, a vessző, a fonható szálanyagok és a fém felhasználási lehetőségeit, – az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait, – a tárgyalakítás fontosabb szempontjait, – a tanult tárgyalakítási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit, – a lakáskultúra, a lakberendezés alapjait, <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett ismeretek alkalmazására, – az anyagok élményszerű megismerésére, – a megismert eszközök megfelelő használatára,

kéességek fejlesztése.	művészettörténetben Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában	– az önálló tárgyalásra, – tárgyelemzésre adott szempontok alapján, – a tárgyakban rejlő esztétikum felfedezésére és megfogalmazására, – a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.
	<i>Tárgyalási ismeretek</i> – A tárgyak formája és funkciója – A tervezés lépései, fontosabb szempontjai (szerkezeti megoldások) – Az anyag– és technika választás szempontjai – Tárgyalási műveletek: előkészítő műveletek, a tárgyformálás, díszítés, összeállítás, kikészítő és utómunkálatok	
	<i>A kézművesség anyagai, technikái</i> <i>Agyalművesség</i> – Az agyag felhasználási területei, jellegzetes tárgytípusai – Az agyag tulajdonságai, formálhatósága, alakíthatósága – A megmunkálás, tárgyalás alapvető lépései – Az agyagmunka eszközigénye, eszközhasználati és munkavédelmi előírások – Egyszerű tárgyalási és díszítési technikák (tapasztás, formába rakás, felrakás, nyomhagyási technikák, rátét) – Tárgyalás a tanult technikák alkalmazásával	

	<i>Faművesség, fonható szálanyagok, vesszőmunkák</i> – A fa, a vessző és a fonható szálanyagok felhasználási	
	területei, jellegzetes tárgytípusai – A fa, a vessző és a fonható szálanyagok tulajdonságai, formálhatóságuk, alakíthatóságuk – A megmunkálás eszközigénye, eszközhasználati és munkavédelmi előírások – Választott anyag egyszerű tárgyalotási, összeállítási és díszítési technikái (sodrás, fonás, toldás, darabolás, vágás, csiszolás, kötözött, ragasztott – összeállítások, festés, pácolás, karcolás, ékrovás) – Tárgyalotás választott anyag és technika alkalmazásával	
	<i>Fémművesség</i> – A fémek felhasználási területei, jellegzetes tárgytípusai – A fémművesek jellegzetes tárgyalotási és díszítési technikái – A fémek alapvető tulajdonságai, formálhatóságuk, alakíthatóságuk – A fémműves munka eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások – Egyszerű tárgyalotási és díszítési technikák (darabolás, hajlítás, domborítás, trébelés, poncolás) – Tárgyalotás a tanult technikák alkalmazásával	

*Lakhely, lakáskultúra,
berendezés*

- Az épület szerepe, jellege és berendezése közti összefüggések
- Középületek, lakóházak.

	Külső megjelenés, belső terek, berendezés – A lakáskultúra elemei, összetevői – A tárgyak információhordozó szerepe – A lakberendezés szempontjai – Bútor típusok, a bútortörténet érdekességei – A berendezési tárgyak, bútorok mint jelképek – Környezettervezés, makettkészítés, tárgyalakítás a megismert anyagok és technikák alkalmazásával Értékelés és kiállítás- rendezés	
--	--	--

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
---	-----------------	-----------------------------------

– A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása. – A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása. – A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés, valamint az újrahasznosítás jelentőségének felismertetése. Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása. – A textil, a nemez, a bőr szerepének megismertetése	<i>Környezet– és kézműves kultúra ismeretek</i> Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe A tárgyelemzés szempontjai. A tárgyak esztétikai értéke, minősége Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon Használati és díszfunkció, reprezentáció Újrahasznosítás Kézműves mesterségek: a textil, nemez és bőrmunkák alapjai Egyszerű tárgy– és díszítményalkotási lehetőségek A tárgyalakítás anyagai,	<i>A tanuló ismerje:</i> – a tárgyalakítás szerepét, a tárgyak funkcióját, – a textil, a nemez, a bőr felhasználási területeit, – az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait, díszítési lehetőségeit, – a tárgyalakítás fontosabb szempontjait, – az újrahasznosítás szerepét, lehetőségeit, – az önálló tapasztalatszerzés eszköztudását
---	---	--

a tárgyalakításban egyszerű technikák elsajátításával. – Azoknak az ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését – Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak kialakítása.	eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások A tárgyalakítás alapvető fázisai Az ember és környezete. Életmód és tárgykultúra, lakhely és munkakörnyezet Az ünnepek megnyilvánulása a környezetben, a lakáskultúrában Az adott témakörök emlékei a törzsi kultúrákban, a népművészetben, az iparművészetben és a művészettörténetben Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben A tapasztalatok	– a lakáskultúra alapjait, az ünnepek megnyilvánulási lehetőségeit a környezet– és tárgykultúrában, – a tanult tárgyalakítási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit. <i>Legyen képes:</i> – pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez, – a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására, – az anyagok élményszerű
---	---	--

	felhasználása az alkotómunkában	megtapasztalására, – a megismert eszközök megfelelő használatára, – az önálló tárgyalakotásra, – egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni, – tárgyelemzésre adott szempontok alapján, – a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és megfogalmazására,
	<i>Tárgyalakotási ismeretek</i> – A forma funkció és a díszítés összefüggései – A tervezés lépései, szempontjai – Az anyag- és technika választás szempontjai, az anyaghasználat és a technika összefüggései – Az anyagok kombinálásának lehetőségei – Tárgyalakotási műveletek az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében: előkészítő műveletek, tárgyalakotálás, díszítés, összeállítás, kikészítő és utómunkálatok	

	<i>A kézművesség anyagai, technikai Textilmunkák</i> – A textil felhasználási területei – A textil munkák alapanyagai, tulajdonságaik, alakíthatóságuk	– a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján, – a munka- és
--	--	--

	– A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései – A textilmunkák eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások – Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák: fonástechnikák, a szövés alapjai, egyszerű öltéstípusok, hímzéstechnikák – A szabás alapvető ismeretei, egyszerű összeállítási módok – Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával	balesetvédelmi szabályok betartására.
	<i>Nemez</i> – A nemez felhasználási területei – A gyapjú tulajdonságai, alakíthatósága – A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései – A nemezkészítés anyagai, eszközei – Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák – Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával	
	<i>A bőr</i> – A bőr felhasználási területei – A bőr tulajdonságai, alakíthatósága – A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései – A bőrmunkák eszközei,	

	eszközhasználati és munkavédelmi előírások – Egyszerű tárgyalakotási és díszítési technikák: fonástechnikák bőrszállal, díszítés nyomhagyással (poncolással, csontozással), lyukasztással – Egyszerű lyukasztott,	
--	--	--

	fűzött összeállítások – Tárgyalakotás a tanult technikák alkalmazásával	
	<i>Az újrahasznosítás</i> – Fogasztói társadalom, felhasználói és fogasztói magatartás – Az újrahasznosítás fogalma, jelentősége a tárgykultúra területén – Az anyagok újrahasznosítási lehetőségei – A tárgyak újrahasznosítása, funkcióváltás – Újrahasznosítási feladatok a megismert tárgytipusokhoz és anyagfélésekhez kapcsolódóan	
	<i>Életmód</i> – A környezet, az életmód és a tárgykultúra kapcsolata – Jellegzetes munkatevékenységek – A munkakörnyezet jellemzői. Környezettervezés munkatevékenységekkel kapcsolatban – Munkaeszközök készítése – Munkafolyamatok megjelenítése ismert anyagok és technikák alkalmazásával	
	<i>A lakáskultúra– ünnepi alkalmak</i> – Az ünnepek megnyilvánulása a környezetben, a	

	tárgykultúrában – A terítés kultúrája, a teríték elemei és a hozzájuk kapcsolódó szimbolikus értelmezések – Használati és díszfunkcióval rendelkező tárgyak, díszítési lehetőségek	
	– Ünnepi környezet alakítása, tervezése – Ismert és új anyagok, technikák felhasználása az ünnepi alkalmak, a terítés kultúrája témaköréhez kapcsolódó tárgyalakításban <i>Vizsgamunka készítése</i> – Egyéni kifejezési szándék szerinti tárgyalakítás választott anyaggal és technikával. Dokumentálás értékelés és kiállítás–rendezés	

A vizsga részei

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat

- tervezés 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy- és környezettervező-alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség hagyományos anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy, tárgye gyűttes mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott tárgy vagy tárgycsoport a környezet és kézműves tárgykultúra témaköréből.

A benyújtott vizsgamunka– tanári irányítással megvalósított– tervezési munka alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- meghatározott funkcióra tervezett építészeti tér vagy épület makettje,
- használati vagy ajándéktárgy,
- játék,
- környezet– és lakáskultúra eleme.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy a környezet vagy kézműves kultúra műfajából.

Az intézmény által meghatározott feladat a tanuló által készített tervvázlat alapján, természetes vagy egyéb anyagból szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- használati tárgy,
- ajándéktárgy,
- játék.

A vizsga értékelése

- környezettervező képesség,
- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- kézműves alapismeret,
- a műfaji konvenciók, sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összehatása.

Továbbképző

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása. – A hazai és az egyetemes tárgykultúra megismertetése jeles példákon keresztül. – A tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának felfedeztetése. – Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakotási technikáinak megismertetése a kultúra és a szórakozás témakörében. – Azoknak az elméleti és	<i>Környezet- és kézműves kultúra ismeretek</i> A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai A tárgyalakotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom Egyedi tárgyak, tömegtermékek A sokszorosítás Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák A tárgyak használati és díszfunkciója A tárgyak dokumentációs funkciói Közvetített és valódi érték,	<i>A tanuló ismerje:</i> – a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit, – a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében, – a kézműves tárgyalakotás műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, – a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig, – a felhasznált anyagok fajtáit, tulajdonságait, – a tanult tárgyalakotási

gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek	anyagi és eszmei érték A tárgyalás újabb technikái, anyagai, eszközei,	folyamatok eszközeit, azok
--	---	----------------------------

biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését. – Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátítása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.	eszközhasználati és munkavédelmi előírások Kultúra és szórakozás. Könyvnyomtatás, színház, sport, játék, zene, tánc Az adott témakörök emlékei a magyar és az egyetemes tárgykultúrában, a művészettörténetben Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben A gyűjtőmunka módszerei Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában	szakszerű használatát, – a tanult tárgyalási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit, – a kultúra és a szórakozás témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában. <i>Legyen képes:</i> – az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására, – önálló tárgyalásra a tervezéstől a kivitelezésig, – az anyagok, eszközök, technikák helyes megválasztására,
---	---	--

	<i>Tárgyalkotási ismeretek</i> – A kézműves tárgyalkotás sajátosságai, technikák újabb lehetőségei – Tárgy– és díszítményalkotási lehetőségek, technikák, esztétikai követelmények – A tervezés lépései, szempontjai: formai és szerkezeti szabályok, arányrendszerek – A színek, formák, a fény és az árnyék kifejező ereje – A forma, a funkció és a díszítés összhangja – Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk. Az anyagok kombinálásának lehetőségei – Az anyag– és technikaválasztás szempontjai, az	– tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, – a társzművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, – a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.
	anyaghasználat és a technika összefüggései – A technikák eszközsükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások – Tárgyalkotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében Kultúra és szórakozás – A szabadidős, kulturális tevékenységek jellegzetes környezet– és tárgykultúrája – Tárgyalkotás, környezettervezés a kultúra és a szórakozás témakörében	

	<i>Az írás története. A könyvnyomtatás</i> – Érdekességek az írás, könyvnyomtatás történetéből – Írás és betűtípusok. Könyvtervezés, illusztráció – A könyvborítók készítési és díszítési módjai – Tárgyalkotás az írás, könyvkötés témakörében az ismert és új anyagok, technikák alkalmazásával (Papírmerítés, papírdomborítás, díszítés más anyagokkal. – A bőrdomborítás technikái – alátétes és zsinóros domborítás) <i>Sokszorosítás</i> – Sokszorosítás a tárgyalkotásban. Jellegzetes anyagok és technikák (öntés, préselés, trébelés, gipsz, agyag, fém) – Sokszorosítási technikák a díszítményalkotásban (metszetek, dúcok, nyomatok mintázófák,	
	pecsételők) – Pozitív és negatív formák. Formakészítés – Tárgy– és díszítményalkotás sokszorosítási technikák alkalmazásával ismert és új anyagokkal <i>A színház</i> – Színháztörténeti érdekességek – Szereplőtípusok, karakterek, maszkok, álarcok, díszlet és jelmez – A bábszínház. Bábtípusok: sík– és térbeli bábok, mozgatható végtagú bábok. Árnyjátékok. – A bábkészítés anyagai, technikái – Tárgyalkotás a színház	

	témakörében választott anyagokkal és technikákkal <i>Szórakozás: sport, játék, zene, tánc</i> – Statika és dinamika. A mozgás kifejezésének sík- és térbeli lehetőségei – A játék, a sport, a zene és a tánc kifejezésének vizuális lehetőségei – Mozgássorozatok, események megjelenítése – Mozgást kifejező alkotások anyagai, technikái – Tárgyalkotás a sport, játék, zene vagy a tánc témaköréhez kapcsolódóan választott anyagokkal, technikákkal. (Játék- és sporteszközök, hangszerek. Relief, plasztika. Szerkezetek, mobilok.) <i>Értékelés és kiállítás- rendezés</i>	
--	--	--

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése, a tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának felfedeztetése. – A hazai és az egyetemes tárgykultúra bemutatása jeles példákon keresztül. – A díszítőművészet jellemzőinek és tudatos alkalmazásának elsajátíttatása. – Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakotási technikáinak megismertetése az érzélem és egyéniség témakörében. – Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését. – Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.	<i>Környezet- és kézműves kultúra ismeretek</i> A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai A tárgyalakotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek Az ember és a tárgy kapcsolata. Tárgyakkal közvetített jelentéstartalom A díszítőművészet jellegzetességei A tárgyak használati és díszfunkciója. Gyakorlati és lelki funkció, társadalmi–gazdasági jelző szerep Közvetített és valódi érték, anyagi és eszmei érték. Ajándéktárgyak Egyedi tárgyak, tömegtermelés. Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák A tárgyalakotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások Érzélem és egyéniség kifejeződése a tárgy- és környezetkultúrában Ízlés és divat. A stílus Öltözet és viselet Az önkifejezés lehetőségei Az önművelés, a gyűjtőmunka módszerei Az adott témakörök emlékei a magyar és az egyetemes tárgykultúrában, a művészettörténetben Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben	<i>A tanuló ismerje:</i> – a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, a díszítőművészet jellemzőit, – a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében, – a kézműves tárgyalakotó tevékenység tanult területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit, – a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat, – a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig, – a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját, – a hagyományos kézműves tárgyalakotás beépítésének lehetőségeit a mai tárgykultúrába, – a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, – a tanult tárgyalakotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,

		– a tanult tárgyalóalkotási
	A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában <i>Tárgyalóalkotási ismeretek</i> – A kézműves tárgyalóalkotás sajátosságai, technikák újabb lehetőségei – Gyűjtőmunka – A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények – Formai és szerkezeti szabályok, arányrendszerek, szimmetria, aszimmetria – Színtani ismeretek. Színek, érzelmek és hangulatok – Motívumalkotás, stilizálás, átírás. - Motívumelemek, fő- és mellékmotívumok. A kompozícióépítés elvei, szabályai – A funkció–forma–díszítmény összhangja – Modellezés – Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk – Az anyagminőségek kifejezőereje – Az anyag– és technika választás szempontjai, társításuk, kombinálásuk lehetőségei – A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások – Tárgyalóalkotási folyamatok az adott tárgy és az	folyamatok munkavédelmi tudnivalóit, – az érzelm és egyéniség témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában. <i>Legyen képes:</i> – az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, – önálló, igényes tárgyalóalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig, – az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, – tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására, – a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, – tárgyak, díszítmények, technikák átírására, – a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

alkalmazott anyagok
függvényében

*Díszítőművészet,
motívumrendszer*
– A díszítmények szerepe,
jelentéstartalma

	– Motívumelemek , motívumtípusok, kompozíciók – A színhasználat üzenetértéke – Motívumtípusok jellegzetes megjelenési formái, készítési technikái a kézművességben – Tárgyalkotás a díszítőelemek tudatos alkalmazásával választott anyaggal és technikával <i>Személyes tárgyak – Ajándékozás</i> – Az érték fogalma, viszonylatai. A tárgyak gyakorlati és lelki funkciói, érzelmi, hangulati hatás – Személyes tárgyak. Egyéni ízlés – Az ajándékozás kultúrája. Az ajándéktárgy és a csomagolás harmóniája – A csomagolás és a díszítés lehetőségei – Alkalmazható anyagok és technikák – Ajándékkészítés és csomagolás választott anyaggal, technikával	
--	---	--

	<i>Az öltözet</i> – Az öltözet összetevői – Az öltözettel közvetített jelentéstartalom – Az öltözettervezés alapjai. Mintakészítés, modellezés – Az öltözetkészítés technológiai alapjai – szabászati ismeretek, összeállítási és díszítési technikák – Öltözet, vagy öltözetdarab készítése választott anyagok és technikák felhasználásával, kombinálásával, viseleti babákra vagy saját célra <i>Öltözet–kiegészítők</i>	
	– Az ékszerek típusai – Az ékszerkészítés anyagai, technikái – Ékszer, ékszerkollekció készítése, választott anyagok és technikák alkalmazásával <i>Textilmunkák</i> – Textilfestés újabb lehetőségei (textilnyomás, batikolás) – Hímzés– és szövés technikák újabb lehetőségei (szálszorítás, subrika, zsinórozás, madzagszövés, egyszerű szedett és göbös mintázás) – Nemezelés. A nemez szabad felhasználása – Össeállítási technikák. A gépi varrás alapjai – Választott technikák alkalmazása a tárgyalakotásban <i>Bőrműves technikák</i> – A bőrvarrás alapjai, technikái. A szíjgyártóvarrás és a szűcshímzés – Rátét típusok. A	

	rátétkészítés módjai – Egyszerű szironytechnikák – A bőrműves technikák anyag- és eszközszükséglete – Választott technikák alkalmazása a tárgykészítésben Értékelés és kiállítás- rendezés	
--	---	--

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ	<i>Környezet- és kézműves kultúra ismeretek</i>	<i>A tanuló ismerje:</i>

újabb területeinek megismertetése. – A törzsi kultúrák, a magyar népművészet és az iparművészet korszakainak, tárgykészítési területeinek bemutatása jeles példákon keresztül. – A megismert témakörök beépítési lehetőségeinek felfedeztetése a mai környezet- és tárgykultúrába – Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgykészítési technikáinak megismertetése.	A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai és díszítőművészete A magyar és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő kézműves emlékei: törzsi kultúrák, népművészet, népi iparművészet, iparművészet A gyűjtőmunka módszerei. Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei A tárgykészítés és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek Az ember és a tárgyak	– a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit, – a környezet és az ember kölcsönhatását, – a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint – a megismert kézműves tárgykészítési tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit. – a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
---	---	---

– A gyűjtőmunka alapjainak, az átírás módszerének és alkalmazási lehetőségeinek elsajátíttatása. – Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú – Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.	viszonya. Információhordozó szerep, jelentéstartalom Alkalmazott, átalakított és alkotott tárgyak Az ember közvetlen szükségleteinek kielégítését szolgáló tárgyak A műalkotás mint speciális tárgy A tárgyalakítás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások A tárgyrekonstrukció szerepe, szempontjai, folyamata Az átírás lehetőségei Kulturális örökség. Műemlékvédelem, Világörökség <u>A természeti környezet és az</u> <u>Tárgyalakítási ismeretek</u> – A kézműves tárgyalakítás sajátosságai, technikák újabb lehetőségei – Gyűjtőmunka,	– a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját, – a tárgyalakításban alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit, – a tanult tárgyalakítási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát, – a tanult tárgyalakítási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit, – a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit, – más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit, – a tárgyalakkal, díszítményekkel kifejezhető
	rekonstrukció, átírás – A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai – A funkció–forma–díszítmény kifejezőereje, harmóniája – Makettkészítés, modellezés – Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk – Az anyagminőségek kifejezőereje – Az anyag– és technika választás összefüggései, társításuk, kombinálásuk lehetőségei – A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati,	jelentéstartalmakat, – a hagyományos kézműves tárgyalakító tevékenységek továbbéltetésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet– és tárgyalakultúrába. <i>Legyen képes:</i> – az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, – önálló, igényes tárgyalakításra a tervezéstől a kivitelezésig, – munkájában a funkció–forma–díszítés

	munkavédelmi és balesetvédelmi előírások – Tárgyalkotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében Múlt, jelen és jövő – Idő, időszámítás, időmérők – Egyes időszakok jellegzetességeinek, az idő múlásának, a változások kifejeződése a környezet– és tárgykultúrában – Gyűjtőmunka és megfigyelések. A tapasztalatok felhasználása a témakörhöz kapcsolódó tárgyalkotásban, környezettervezésben. Törzsi kultúrák – Természeti népek tárgykultúrája – A természeti környezet, az életmód, a világszemlélet és a tárgyalkotás összefüggései	összhangjának megteremtésére, – az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására, – tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására, – a társzművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására, – tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására, – alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva
	– Jellegzetes anyagok és technikák – Tárgyelemzések, tárgyrekonstrukciók, technikák elsajátítása választott területhez kapcsolódóan – Tárgytípus, technika, díszítmény – átírási gyakorlatok, tárgyalkotás a mai igényekhez igazodva A népművészet – A honfoglaló magyarság tárgyi kultúrája – A népművészet korszakai: jellegzetes tárgytípusok, alapanyagok, motívum és színvilág – Tájégségek népművészete. A saját, vagy egy választott tájégség	továbbéltetni, – a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

	jellegzetes tárgykultúrája, dísztőművészete – Tárgyelemzések, tárgyrekonstrukciók, technikák elsajátítása a népművészet egy–egy korszakához, vagy tájegységéhez kapcsolódóan – A népművészet továbbélvési lehetőségei. A népi iparművészet – Régi és mai szerepek. Értékvőrzés, értékteremtés – Hagyományos funkciók, formák, díszítmények és technikák – átírási gyakorlatok, tárgyalkotás a mai környezet– és tárgykultúra választott területeire	
	<i>Az iparművészet</i> – A művészettörténeti korszakok jellemzői – Az iparművészet kiemelkedő emlékei, alkotói, alkotóműhelyei egyes korszakokhoz,	

	kézműves területekhez kapcsolódóan – Tárgyrekonstrukció, tárgyalakítások egy választott korszakhoz, vagy egy választott művészi kézműves területéhez kapcsolódóan – Tárgytípus, technika, díszítmény – átírási gyakorlatok, tárgyalakítás a mai igényeihez igazodva Értékelés és kiállítás–rendezés	
--	--	--

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése. – A népi iparművészet, a modern és a kortárs művészet jeles példáinak, valamint a környezet– és tárgy kultúra modern törekvéseinek bemutatása. – A megismert témakörök beépítési lehetőségeinek felfedeztetése a mai környezet– és tárgykultúrába. – Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakítási technikáinak megismertetése.	<i>Környezet– és kézműves kultúra ismeretek</i> A magyar és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásai: modern és kortárs művészet A gyűjtőmunka módszerei. Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei A modern tárgy– és környezetkultúra jellegzetességei. Kísérletezések, új törekvések Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe, jelentéstartalma napjainkban A tárgyalakítás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek Újrahasznosítás	<i>A tanuló ismerje:</i> – a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit, – a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait, – a tárgyak helyét, szerepét a mai tárgykultúrában, valamint saját életében, – a megismert kézműves tárgyalakító tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit, – a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,

– A gyűjtőmunka és a dokumentálás alapjainak,	lehetőségei napjainkban Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák	– a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés
---	---	---

módszereinek elsajátíttatása. – Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését. – Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés	Értékmegőrzés, értékteremtés Nemzeti sajátosságok a környezet– és tárgykultúrában. A globalizáció hatása a környezet– és tárgykultúra alakulására A tárgykalkotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások Dokumentálás, kiállítás–rendezés A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában	összhangját, – a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit, – a tanult tárgykalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát, – a tanult tárgykalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit, – a modern művészet
--	--	--

alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés, önművelés lehetőségének felfedeztetése.	<i>Tárgyalkotási ismeretek</i> – A kézműves tárgyalkotás sajátosságai, a kézműves technikák újabb lehetőségei – Gyűjtőmunka, rekonstrukció, átírás – A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények – A design, az ergonómia, a funkcionalizmus szempontjai – Funkció – forma, anyag – szerkezet, arány – kompozíció, színdinamika, stílus – Makettkészítés, modellezés – Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk – Az anyagminőségek kifejezőereje – Az anyag- és technika választás összefüggései, társításuk, kombinálásuk lehetőségei – A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások	törekvéseit a környezet- és tárgykultúra területén, – kézműves tárgyalkotó tevékenységek beépítési lehetőségeit a mai környezet- és tárgykultúrába. <i>Legyen képes:</i> – az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet- és tárgykultúra tudatos alakítására, – önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig, – munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére, – az anyagok, eszközök, díszítő- és összeállító technikák helyes megválasztására,
	– Tárgyalkotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében	alkalmazására, – tárgyelemzésre, esztétikai értékek és

<i>Múlt, jelen és jövő</i> – Modern művészet, kortárs művészet – A hagyományos tárgyalakotás sajátosságainak, szimbólumainak megjelenése a modern művészetben – A környezethez való viszonyulás megjelenése a modern művészet ágaiban – A tárgyalakotás és – felhasználás modern művészi értelmezései – Az alkalmazott művészetek új útjai – Tárgyalakotási kísérletek tetszőleges irányzat jegyében	kategóriák felismerésére, megfogalmazására, – a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására, – tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására, – alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbbélteni, – a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.
<i>Ipari formatervezés</i> – Az ipari formatervezés sajátosságai – Modern funkcionálisizmus, ergonómia – Formatervezés a környezet– és tárgykultúra ismert és új területein (építkezés, lakáskultúra, közlekedés, kommunikáció, műszaki cikkek, csomagolás) – Modellezések a formatervezés témaköréhez kapcsolódóan, választott anyagokkal és technikákkal	
<i>A környezet– és tárgykultúra jelene és jövője</i> – Az ember és a technika – Termékek és szolgáltatás. Arculattervezés – A design szerepe. A fogyasztói kultúra alakulása – Újrahasznosítás, transzformáció	

	– Környezettudatosság. A környezetalakítás modern törekvései – Jövőkép a környezet– és tárgykultúrában – Ember – tevékenység – környezet kapcsolata. Környezetalakítási, környezettervezési, tárgyalakotási gyakorlatok	
	<i>Dokumentáció és prezentáció</i> – A dokumentálás szerepe – Az alkotások dokumentációja, technikai dokumentáció – A fényképezés. Fények, világítás, nézőpont. Tárgy– és műtárgyfotó – Személyes mappa, portfólió készítése – Kiállítás–rendezés – szempontok, anyagválogatás, rendszerezés, kellékek, eszközök – Tömegkommunikáció, reklám, plakát	
	<i>Rendszerezés</i> – A környezet– és kézműves kultúra műhelymunka elméleti és gyakorlati anyagának rendszerezése – A tárgyalakotás területeiről tanultak rendszerezése – Az anyagokról tanultak rendszerezése – A technikákról tanultak rendszerezése – Az esztétikai értékekről tanultak rendszerezése – A környezettervezésről, a környezetalakításról, tárgyalakotásról tanultak rendszerezése	

	<i>Vizsgamunka készítése</i> – Egyéni kifejezési szándék szerinti tárgyalás választott anyaggal és	
	technikával. Dokumentálás <i>Értékelés és kiállítás– rendezés</i>	

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat

A gyakorlati vizsga időtartama

– tervezés 50 perc

– tárgykalkotás 190 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy- és környezettervező-alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség anyagairól, felhasználási lehetőségeiről, munkafolyamatairól, a kézműves díszítési módok műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy, tárgye gyütt es mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

1. A környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott tárgy vagy tárgycsoport a környezetkultúra és tárgykultúra témaköréből.

A benyújtott vizsgamunka- tanári irányítással megvalósított - tervezési munka alapján, szabadon választott anyagokkal és technikákkal létrehozott alkotás, amely lehet:

- meghatározott funkcióra tervezett építészeti tér vagy épület makettje,
- környezet- és lakáskultúra elem,
- használati-, ajándék-, játék-, vagy fiktívtárgy, tárgye gyütt es,
- öltözet, öltözet-kiegészítő,
- anyagtársításra, újrahasznosításra épülő funkcionális tárgy, vagy tárgycsoport.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanuló nak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy a környezet és kézműves kultúra műfajából.

Az intézmény által meghatározott feladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyagokkal és technikákkal létrehozott alkotás, amely lehet:

- használati tárgy,
- ajándéktárgy,
- játék.

2. A környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a környezet- és tárgykultúra fogalma, tárgytípusai,
- tárgykalkotó módok: ősi, hagyományos népművészeti, iparművészeti és ipari tárgykalkotás,
- a hagyományos kézműves mesterségek kialakulása, szakosodása,

- a magyar kézművesség legjelentősebb népművészeti és iparművészeti emlékei, alkotói, műhelyei,
- más korok és népek sajátos kézműves emlékei,
- a kézművesség anyagai, eszközei,
- a tárgy– és díszítményalkotás technikái,
- a tárgykészítés fázisai a tervezéstől a kivitelezésig,
- a funkció–forma–díszítés összhangja,
- esztétikum, jelentéstartalom a tárgyakon, a környezetkultúrában,
- a hagyományok továbbélésének lehetőségei, a mai környezet– és tárgykultúrában,
- a gazdaságosság és újrahasznosítás fontossága,
- a kézművesség munka – és környezetvédelmi alapismeretei.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése

- funkcionak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- manuális és konstruáló készség,
- díszítő, stilizáló készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó–közlő rajz szintje, egyedisége, kreativitása,
- az anyag– és eszközhasználat szintje,
- a környezet– és kézműves kultúra ismeretek gyakorlati alkalmazásának szintje,
- a megfelelő műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
- a vizsgatárgy összehatása, a funkció–forma–díszítmény összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága,
- kommunikációs készség.

SZOBRÁSZAT ÉS KERÁMIA TANSZAK

Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat tantárgy

Célok és feladatok:

A szobrászat és kerámia műhelygyakorlat célja az általános és szakirányú vizuális műveltség megalapozása, fejlesztése, mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek az átadása, melyek képessé teszik a tanulót térbeli szobrászati és kerámia tervek, alkotások létrehozására. Célja továbbá olyan fejlett formakultúra, rajzi, szintani, plasztikai ismeret, technikai tudás átadása és igényesség kialakítása, amely felkészít a művészi igényű alkotómunkára, az igényes plasztikai tárgyalásra.

A műhelygyakorlat feladata a szobrászat és kerámia műfaji sajátosságainak megismertetése, a feladatok megtervezéséhez szükséges ismeretek elsajátíttatása, a tárgyaláshoz szükséges anyag- és eszközismeret, eszközhasználat biztosítása, a munkaszervező készségek, képességek kialakítása.

Fejlesztési követelmények:

A tárgyformálás hagyományos és új anyagainak, az egyes technológiai eljárások kivitelezési módjának és azok alkalmazási területének, valamint a szobrász és kerámia műterem felszerelésének megismertetése.

A munka során használt anyagok és szerszámok takarékos és sokoldalú használatának megtanítása, kéziszerszámok készítése.

A kreatív feladatmegoldások gyakoroltatása a tervtől a kész munkáig.

A klasszikus szobrászat és kerámia formai megoldásainak és az azoktól való elszakadás lehetőségeinek bemutatása.

ALAPFOK

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példák megismertetése	Ismerkedés a szobrász és kerámiaműhellyel – A szerszámok bemutatása,	<i>A tanuló ismerje:</i> – a plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példákat.

– Az alapvető szobrászati és kerámiatörténeti, valamint technikai tudnivalók megismertetése. – A szobrász és kerámia tárgykészítési technikák alkalmazásában való jártasság kialakítása	megnevezése – Agyag, gyurma, tészta, viasz, nemez – mint plasztikus anyagok – összehasonlítása – Egyszerű organikus formák mintázása – Állatfigurák mintázása	<i>Legyen képes:</i> – alkalmazni alapszinten az elsajátított tárgykészítési technikákat. – egyszerű edényeket felrakással elkészíteni és díszíteni. – életkorának megfelelő
--	---	--

– Egyszerű mintázó szerszámok elkészítése – Egyszerű felrakott és díszített edények készítése – Az alapvető mintázási ismeretekhez szükséges készségek kialakítása és fejlesztése	Pozitív–negatív formák megismerése és formálása – Faktúragyűjtés, apró természeti formákról (nyomatok készítése) gipsznegatív öntése – Egyszerű tárgyak lenyomata agyagban, megőrzésük: terrakottában, gipszben – Monogrampecsét faragása	szinten megjeleníteni elképzeléseit, agyagban és gipszben.
	Felületdíszítés színekkel – Masszaggyúrás, lapsodrás, kerek és négyzetes síkfelület tagolása engobbal	
	Színes agyagok – Színes masszák készítése földfestékekkel, – Ritmusgyakorlatok – ékszerkészítés	
	Plasztikai élménygyűjtés – Múzeumlátogatás	
	Szabadon formálható kerámia – Apró agyagplasztikák – ember és állatfigurák – készítése, földfestékekkel való díszítése	
	Szobrászat és kerámiamintázási gyakorlatok – Gyakorlatok az arányérzék fejlesztésére:	

	alapformák, rész–egész viszonya, pozitív–negatív formák – Formaelemzések: természeti és mesterséges tárgyak – Relief készítése	
	Állatábrázolás a különböző művészeti	

	korokban – Múzeum– és könyvtárlátogatás – Állatrajzolás után mintázás: arányérzék fejlesztő gyakorlat – Kicsinyítés–nagyítás – Domborműmintázás agyagból – Relief és körplasztika készítése állatfigurákkal – Üregelt körplasztika készítése – Anyagválasztás – agyag, fa, gipsz	
	– Mintázófa és szobrászgyűrű készítése – Mintázás pozitív–negatív plasztikai elemekkel – Terrakottára égetés. Gipszforma vétel terrakottáról – Gipszformába préseléssel sokszorosítás – A relief tagolása festéssel, engobozással	
	Pozitív, negatív, relief készítése – Gipszlap öntése, agyagba, gipszbe való karcolás, felületképzés – Negatív ellenpár készítése	
	Edénykészítés	

	– Szabadformálású és felrakott edények készítése – Különféle marokedény készítése, azok díszítése nyomhagyással – Formára vagy formába rakott intarziaedény – Kézi korongon történő edényfelrakás	
	Értékelés és kiállítás rendezés – Az év során készített tárgyak közös értékelése, a	

	szaktanár irányításával – Ismerkedés a kiállítás rendezéssel	
--	--	--

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példák megismertetése – Az alapvető mintázási és edénykészítési technikák alkalmazása – A megismert tárgyalakító eljárás gyakoroltatása, hogy ép tárgyat tudjon létrehozni. – Minta alapján egyszerű kéziszerszámok készítése és használata – A plasztilinnel, gipsszel, agyaggal való bánásmód elsajátíttatása – Kisebb feladatok önálló megoldására való felkészítés. – Tanári vezetéssel, bonyolultabb feladatok elvégzésére történő felkészítés.	Szobrászat és kerámia ismeretek A megoldott feladatok során elsajátított plasztikai és kerámiaformáláshoz illeszthető művészettörténeti ismeretek Relief és körplasztika A kerámiaégetésben rejlő lehetőségek A máz, mint védőréteg és színezőanyag A gipsz, mint átmeneti, és mint végleges anyag Szögletes formák összeépítése, vetemedés, zsugorodás Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek	<i>A tanuló ismerje:</i> – a plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példákat. <i>Legyen képes:</i> – a megismert tárgyalakítási eljárás birtokában ép tárgyat létrehozni. – minta alapján egyszerű kéziszerszámok készítésére. – mintázni és formázni plasztilinnel, gipsszel, agyaggal. – kisebb feladatok önálló megoldására. – tanári vezetéssel bonyolultabb feladatok elkészítésére.
	Feladatcsoportok Szobrászat és kerámiamintázási gyakorlatok	
	Pénzérmék, plakettek mintázása – Múzeumi példák alapján pénzérmék, plakettek mintázása plasztilinból – Gipszforma vétel. Préselés gipszformába, terrakotta égetés – Gipsz pozitív öntése, retusálása	
	Az építészet és a társzművészetek kapcsolata	

	– Szobrok a közterületeken – Makettek készítése – Nagyobb méretű térforma felrakása samottos agyagból – Agyagvágó, simító kéziszerszámok készítése	
	Műterem– és gyárlátogatás – Szobrászművész munka közben – Üzemlátogatás s kerámiagyárban: gipszműhely, nyersgyártó–formázó műhely, festőműhelyek, különböző hőfokon üzemeltetett kemencék és a kész termékek megtekintése	
	Felületalakítás – Nyomhagyásos gyakorlatok síkfelületen – Síkfelület tagolása engobbal (csíkozás, fröcskölés, ecsettel való festés, írókázás ...)	
	Edénykészítés – Síklapokból készített egyszerű fedeles tárgy készítése, díszítése a ritmusgyakorlatok alkalmazásával	
	Korongozás – Egyszerű alapformák, azok díszítése a ritmusgyakorlatok alkalmazásával	
	Értékelés és kiállítás rendezés	

	– A tanév során készült munkák közös értékelése, válogatása – Záró kiállítás rendezése szaktanári irányítással	
--	---	--

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példák megismertetése – Különböző alapszintű tárgykészítési technikák megismertetése és gyakoroltatása – Az önálló megoldási készség kialakítása, különböző plasztikai feladatok (dombormű, körplasztika) megoldásával – Az alapfogások elsajátíttatása, kisebb hengeres formák korongozásának megtanítása és gyakoroltatása – Az edényformálás és a mázak használatában való jártasság kialakítása	Szobrászat és kerámia ismeretek A megoldott feladatok során elsajátított plasztikai és kerámiaformáláshoz illeszthető művészettörténeti ismeretek	<i>A tanuló ismerje:</i> – a plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példákat. – alapszinten az elsajátított tárgykészítési technikákat. <i>Legyen képes:</i> – önállóan megoldani különböző plasztikai feladatokat (dombormű, körplasztika). – kisebb hengeres formát korongozni Legyen jártassága az edényformálásban és a mázak használatában
	Képzési lehetőségek megismerése: <i>iskolalátogatás művészeti szakközépiskolában</i> Szobrászati technikákat felhasználó szakmák megismerése: épületszobrász, szobrászművész, keramikusművész Múterem látogatás	
	Alacsony- és magastűzű masszák és azok mázazása, égetése Oxidáló és redukáló égetés, kemencék Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek	
	Feladatcsoportok Szobrászat–kerámia gyakorlatok – Egyszerű körplasztikák pozitív–negatív öntése	
	Portré mintázása – Vázra épített portré mintázása agyagból gipszforma vétel–tanári segítséggel	

	– A kiüregelt, kiszáradt agyagfej égetése terrakottára – A kiégetett agyagfej patinázása tanári segítséggel	
	Drót és faelemekkel térkompozíció készítése – Az anyagok egymást erősítő hatásának, kifejező erejének tudatos felhasználása	
	Anyaggyűjtés – Edényformák rajzolása, díszítmények másolása, elemzése	
	Korongozás – Egyszerű hengeres formák fölhúzása, a felület tagolása engobbal – Egyszerű edényformák korongozása különféle peremmegoldással – Fenékszög esztergálása – Fedő kialakítása	
	Fülezés – Fülhúzás, felragasztás	
	Mázás edény készítés – Mázazási, kemencerakási gyakorlatok – Az égetés figyelemmel kísérése	
	Értékelés és kiállítás rendezés – A tanév során készült munkák közös értékelése, válogatása – Záró kiállítás rendezése szaktanári irányítással	

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a szobrászat– és a kerámiatörténet fontosabb állomásait, eredményeit,
- a kiemelkedő jelentőségű műveket, alkotásokat, és azok készítőit,

- a szobor– és kerámiakészítés alapjait, a felhasznált anyagok tulajdonságait, felhasználási területét, a készítés technikáját,
- a forma és díszítmény összhangjára vonatkozó esztétikai követelményeket,
- a balesetvédelmi szabályokat,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- az anyagismeret birtokában a célnak legmegfelelőbb eljárást alkalmazni,
- életkorának megfelelően tapasztalatait, ismereteit beépíteni az alkotás folyamatába,
- a tárgyalakotás folyamatában a forma és díszítmény összhangját megteremteni,
- a tárgyakat, az anyag–funkció–forma szempontjai szerint értelmezni,
- domborművet és kiplasztikát mintázni, faragni, építeni, térkonstrukciót készíteni,
- különféle edénykészítési technikákat alkalmazni,
- igényesen megoldani a kreatív feladatokat, az elképzeléseket a tervtől a kész munkáig,
- saját munkáit elemző módon értékelni, rendszerezni, dokumentálni,
- a helyes munkamenetet, munkavédelmi szabályokat következetesen betartani,
- együttműködni a munkafolyamat résztvevőivel.

A tanuló rendelkezzen:

- a plasztikai formálás készségével,
- saját és más munkájának szóbeli, közösség előtti értékelésének képességével.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll. A vizsga tantárgya és időtartama Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, plasztikai alkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a szobrászat és kerámiaművészet, anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló szobrászati-, kerámiatechnikai jártasságát, tudását.

A szobrászat és kerámia műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész tárgy, tárgycsoport a szobrászat vagy kerámia műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján elkészített alkotás, amely lehet:

- mintázott, faragott, applikált dombormű terrakottából, gipszből, fából, vagy bármely más anyagból,

- mintázott körplasztika, égetett agyagból, gipszből – mázazva, festve vagy patinázva,

- drótból, fából, hungarocellből, vagy egyéb szobrászati anyagból készített plasztika,

- felrakással, korongolással vagy egyéb technikával készült tárgy, tárgycsoport.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy, tárgycsoport a szobrászat vagy kerámia műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, agyagból vagy egyéb szobrászati anyagból, szabadon választott mintázási, konstruálási, felületdíszítési technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- figurális vagy nonfiguratív plakett, dombormű,

- korongozott vagy más technikával készített edény,

- a szobrászatban és a kerámiában használatos eljárások valamelyikével, vagy ötvöztetésével készült plasztika.

A vizsga értékelése

- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,

- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,

- a szobrászat és kerámia alapvető technikáinak ismerete, gyakorlati alkalmazása,

- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,

- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, technika és kifejezőmód megválasztása és használata,

- az elkészült munka összhangja.

Továbbképző

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példák megismertetése – A különböző tárgykötő eljárások megismertetése és gyakoroltatása alapszinten – A tanév során megismertetett új fogalmak megértetése és elsajátíttatása a tanulóval, hogy azokat a gyakorlatban helyesen tudja alkalmazni. – Rajzi gyűjtés nyomán	Szobrászat és kerámia ismeretek A megoldott feladatok során elsajátított plasztikai és kerámiaformáláshoz illeszthető művészettörténeti ismeretek A fény és árnyék szerepe a plasztikában A ritmus A geometrikus forma A szín jelentősége a szobrászatban és kerámiában	<i>A tanuló ismerje:</i> – a plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példákat. – a használat során megismert különböző anyagok tulajdonságait, jellegzetességeit. – a szakmához kapcsolódó baleset-, munka- és környezetvédelmi szabályokat és a gyakorlatban alkalmazza azokat. <i>Legyen képes:</i>
vázlat és tervekészítéshez szükséges ismeretek elsajátíttatása – Felrakással vagy korongolással öblös tárgy elkészítése – Az egyszerű gipszforma készítés és sokszorosításhoz szükséges készség, képesség kialakítása – A szobrász –kerámia tevékenységhez kapcsolódó baleset-, munka- és környezetvédelmi szabályok és azok gyakorlati alkalmazásának megismertetése	A stilizálás és a kompozíció fogalma, törvényszerűségei, a jel fogalma A díszítmények eredete A monogram, a címer Könyvtári és múzeumi anyaggyűjtés Az agyag összetétele, anyagszerkezete Kerámiatárgy készítésének munkafolyamata – agyaggyúrás, formaadási eljárások, szárítás, mázazás égetés rendje Égetési alapismeretek Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek	– alkalmazni alapszinten az elsajátított tárgykészítési technikákat. – rajzi gyűjtés nyomán tervet, vázlatot készíteni – felrakással vagy korongolással öblös tárgyat (tárgyakat) elkészíteni. – a tanév során megismert új fogalmakat a gyakorlatban helyesen alkalmazni. – gipszformát készíteni, és tárgyakat sokszorosítani
	Feladatcsoportok Szobrászat–kerámia gyakorlatok – Kötött és szabad formálás összekapcsolása – Préselés agyagból	

	– Engobozás, mázazás, égetés – Gipszbe vésett monogram tervezése, kivitelezése – Különböző anyagok viselkedésének vizsgálata: növekedés–zsugorodás, kemény–lágy, kopás–csiszolódás – Formaalkító természeti erők megfigyelése, rajzi leképzése – Egyszerű szerkezetek építése: drótból, dróthálóból, papírból	
	Különböző művészettörténeti korokból való padlólapok másolása – Gyűjtőmunka alapján padlólap másolás – Tervrajz átmásolása gipszlapra	
	– Negatív vésés, pozitív gipszöntés – Mindkét modellről gipszforma vétel – Bepréssel a sokszorosítás gyakorlása – Engobozás, zsemlő égetés	
	Tárgyelemzés – Az elkészült padlólap elemzése – A funkció–forma–anyag és díszítmény megjelenési formáinak értelmezése	
	Nagyítás	

	– Kirándulás során gyűjtött vízkoptatta kavicsok, kövek felnagyításával agyagszobrok alkotása – Kézzel épített, felrakott formák – Színezés engobbal és mázakkal, égetés – A felnagyított természeti formák újraalkotása drótból, dróthálóból, papírból	
	Szabad és kötött formálás összekapcsolása – Figurális agyagplasztika kézi korongon felrakott edény részeként való alkalmazása – Tervezés és anyaggyűjtés látványszerű rajz segítségével	
	Értékelés és kiállítás rendezés – A tanév során készült munkák közös értékelése, válogatása – Záró kiállítás rendezése szaktanári irányítással	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példák megismertetése – A különböző tárgykészítési technikák megismertetése és gyakoroltatása – A tárgykészítés során eltérő mintaszervezési megoldások alkalmazásának megismertetése – A sorolható csempék és reliefek elkészítésénél a különböző módszerek elsajátíttatása	Szobrászat és kerámia ismeretek A megoldott feladatok során elsajátított plasztikai és kerámiaformáláshoz illeszthető művészettörténeti ismeretek A stilizálás és kompozíció kapcsolata és törvényszerűségei A jel fogalma Az emberi lépték – arányösszefüggések Az élő test vázszerkezetének egyes részei Padlólapok és kályhaszemek, készítése Különböző mázazási eljárások – máz alatti, máz feletti festés, sgraffito Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek	<i>A tanuló ismerje:</i> – a plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példákat. – gyakorlottan alkalmazza az alapvető szobrászati és kerámia technológiai eljárásokat <i>Legyen képes:</i> – Műalkotások értő elemzésére a stilizálás érdekében – A stilizálás érdekében látványos, egyszerű rajzok egyszerűsítésére
	Feladatcsoportok Szobrászat és kerámia gyakorlatok – A csontok formáinak vizsgálata, elemzése, mintázása – Mintázás előtti nagyítás – Tartóváz készítése fémből, drótból – Állatkoponya mintázása a plasztika érzékeltetésével – Gipsznegatív készítése testrészletről	
	Tárgyelemzés – A tananyaghoz kapcsolódó plasztika elemzése történeti, művészettörténeti keretbe foglalva	

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példák megismertetése – Az emberi lépték és arányösszefüggései alaposabb megismertetése – Életnagyságú részlet nagyításának bemutatása és gyakoroltatása – Koponya és csontváz alaposabb elemzése – Képi redukció és írott szöveg együttesének elemzése és alkalmazásának gyakoroltatása	Szobrászat és kerámia ismeretek A megoldott feladatok során elsajátított plasztikai és kerámiaformáláshoz illeszthető művészettörténeti ismeretek	<i>A tanuló ismerje:</i> – a plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példákat. – az emberi test fontosabb arányviszonyait <i>Legyen képes:</i> – alkalmazni az elsajátított tárgykészítési technikákat – organikus formák redukált, jelzésszerű egyszerűsítésére – műalkotások értő elemzésére
	Természetes és mesterséges szerkezetek viszonya – csontváz rajzolása – részletkiemelés és nagyítás – a nagyítás felhasználása mintázáskor – a megmintázott részlet posztamensen való elhelyezése	
	Stilizálás, deformálás – Mozdulatrajzok ruhás alakról – Ceruzavázlatok, tanulmányrajzok – Kis méretű agyagvázlatok stilizálva, deformálva	
	Az emberi lépték – Gipsznegatív készítése különböző testrészekről – arcról, kézről – Az arányösszefüggések megbeszélése Emberi koponya mintázása – koponya rajzolása, a forma és szerkezet értelmezése hangsúlyozása – koponya mintázása életnagyságban – a szobor üregelése, vagy gipszbe öntése	

	Gyakorlati feladatok – Síkfelület és plasztika kapcsolata	
	Felületkialakítási gyakorlatok – Anyaggyűjtés, díszítménymásolás, elemzés – Tervezés anyagban. Adott felület szabad, illetve kötött rendszerű plasztikus tagolása – Pozitív és negatív viszonylatok kihasználása	
	Plasztikus padlócsempe – Tervezés anyaggyűjtéssel – Mintaszervezés, sorolható és terülő díszítmények – Tárgykészítés gipsznegatív segítségével	
	Egyedi relief – Organikus forma redukált képi megjelenítése és írott szöveg együttes alkalmazása – Lapos vagy magas plasztikájú egyedi megjelenésű dombormű tervezése és készítése szabadon választható funkcióra	
	Tárgyelemzés – A tananyaghoz kapcsolódó szobor vagy kerámiatárgy elemzése történeti, művészettörténeti keretbe foglalva – A forma, szerkezet, valamint a funkció és díszítmény megjelenési formáinak értelmezése	

	Értékelés és kiállítás rendezés – A tanév során készült munkák értékelése,	
	válogatása – Záró kiállítás rendezése szaktanári irányítással	

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példák megismertetése – Az alapvető technológiai és szaktörténeti tudnivalók megismertetése úgy, hogy a tanuló képes legyen azokat szakszerűen alkalmazni – Az alapvető tervezési ismeretek és tárgykészítési technikák elsajátíttatása – Az építészeti elemek szobrászati díszítésének és törvényszerűségeinek megismertetése – A mintázásban való jártasság fejlesztése – Portré és ember figura mintázási készség fejlesztése – A használati funkcióra való tárgytervezés alapelveinek a megismertetése	Szobrászat és kerámia ismeretek A megoldott feladatok során elsajátított plasztikai és kerámiaformáláshoz illeszthető művészettörténeti ismeretek Az emberi figura, mint a szobrászat tárgya Az emberi alak megjelenítése a különböző kultúrákban A figura és környezet összefüggései a plasztikai formálás szempontjából A töredék, a torzó problémája a művészetekben Az épített tér és a szobor kapcsolata művészettörténeti példákon Kőedény– és porcelángyarak A formatervezés jelentősége Egyedi kortárs kerámia, A sorozatgyártással korongon készült edény összehasonlítása forma, anyag, szerkezet, szilárdság szempontjai szerint Korongolt edény díszítésének lehetőségei: zsinórozás, plasztikus dombormű, csíkozás, sgraffito, fröcskölés, fésűs dísz, holdazás, ecsettel való festés, írókázás Elektromos, gáz–, kokszt– és olajtüzelésű kemencék A redukció különböző	<i>A tanuló ismerje:</i> – a plasztikai formáláshoz kapcsolódó művészettörténeti példákat. – a szobrászat és a kerámia klasszikus műfajait. használati funkcióra tervezett tárgyak formai problémáit az építészeti elemek szobrászati díszítésének törvényszerűségeit. <i>egyen képes:</i> – gyakorlottan alkalmazni az elsajátított tárgykészítési technikákat alapszinten. – Műalkotások értő elemzésére Rendelkezzon alapvető tervezési ismeretekkel.

	formái – feketeedény, porcelánégetés, raku Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek	
	Feladatcsoportok Portré mintázás Rajzi előtanulmányok – fejrész Római portré rajzolása – Vázkészítés, mintázófa, mintázó gyűrű készítése – Mintázás, római portré másolása	
	Szobrászati díszek készítése építészeti elemekhez – Ornamentika rajzolása és mintázása (másolat)	
	Torzó mintázása agyagból – Krokizás modell után – Vázlatok, tanulmányrajzok – Vázkészítés drótból, vasból, fából – Mintázás agyagból – Gipszforma vétel szilikon betéttel – Pozitív öntése gipszből – Múzeumi, könyvtári előtanulmányok, aktrajz, kroki modell után – Vázkészítés vas, fa, drót felhasználásával – 1/2-es méretben tömeg– szerkezet téri viszonyok figyelembevételével alak mintázása – Egy kiválasztott részletről gipsz formavétel – Látogatás kőszobrász műteremben	
	Felületdíszítési gyakorlat	

	– Anyaggyűjtés, díszítménymásolás, elemzés – Az elméletben megismert	
	díszítőtechnikák gyakorlása – A begyakorolt technikák valamelyikének alkalmazásával önálló vonal-, folt–ritmusok kialakítása síkfelületen Szögletes edény és díszítménye – Különböző rendeltetésű és formájú, egymással harmonizáló szögletes edény–együttes kialakítása összeépítéssel, díszítése a fenti technikák alkalmazásával Korongozott edény és díszítménye – Különböző profilú korongolt tálféleségek készítése, díszítése festéssel, mázazással – A tervezést megelőző anyaggyűjtés kapcsán kompozíciós alapesetek rajzos elemzése Edényrészek kialakítása – Préselt fül készítése kétféles forma segítségével – Korongozott csőr összeépítése az edénytesttel, a fül felragasztása – Értelmező rajzok készítése pl. kiöntőedény esetére Díszítményvariációs gyakorlat – Azonos formájú és méretű korongozott tárgysorozat díszítési variációi	

	Tárgy együttes készítése – Azonos formavilágú, harmonikus tárgy együttes tervezése, elkészítése kézműves eszközökkel – Az elképzelt darabok	
	látványszerű megjelenítése rajzban Értékelés és kiállítás rendezés – A tanév során készült munkák közös értékelése, válogatása – Záró kiállítás rendezése szaktanári irányítással	

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a szobor– és kerámiakészítés anyagait, azok tulajdonságait és felhasználási területét,
- a szobrászat és kerámiaművészet klasszikus műfajait, történetük fontosabb állomásait,
- a formai jellemzőket a történeti és kortárs tárgyakon,
- egyes tárgytípusok formái és rendeltetése közötti összefüggéseket,
- a forma és díszítmény összhangjának jelentőségét,
- a szobrász és kerámia műterem szükséges berendezését, felszerelését, az anyagok előírás szerű kezelését,
- a műalkotás és a környezet összefüggéseit a megformált tárgy és enteriőr viszonylatában,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- munkájában a szaktárgyi és személyes kompetenciáit felhasználni,
- a műtárgyakat elemezni rendeltetés, forma és díszítmény szempontja szerint,
- ismereteit, pozitív élményeit a tárgykészítés folyamatába beépíteni,
- a szobrászat és kerámia hagyományos anyagait használni,
- a szobrászat és kerámia segédanyagait (gipsz, plasztilin, szilikon...) alkalmazni,
- a szobrászatban és kerámiában használatos speciális kéziszerszámokat (mintázófa, simító, gipszelő szerszámok...) előállítani,
- a megmunkáláshoz szükséges kéziszerszámokat és gépeket használni,
- a feladatnak megfelelő váz– és tartószerkezetet összeállítani,
- tervezett, igényes munkát végezni,
- önállóan tervezni az anyag–funkció–forma egységében,
- terveit látványszerű és formaértelmező műhelyrajzban megjeleníteni,
- a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek birtokában a tervet megvalósítani,

- a feladatokat megfelelő általános műveltsége folytán kreatívan megoldani,
- a természeti és mesterséges formákat megmintázni, átírni,
- domborművet és kislasztikát mintázni, faragni, építeni, térkonstrukciót készíteni,
- különféle edénykészítési technikákat alkalmazni,
- a célt és az eredményt összevetni,
- biztonsági és balesetvédelmi előírásokat betartani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat

A gyakorlati vizsga időtartama

– tervezés 50 perc

– tárgyalakotás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, plasztikai alkotó, konstruáló készsége. A terv tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, formaértelmező készségét, a szobrászat és a kerámia anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló szobrászati és kerámia technikákban elért jártasságát, tudását, művészi igényességét.

1. A szobrászat és kerámia műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész tárgy, tárgycsoport a szobrászat vagy kerámia műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- mintázott, faragott, applikált dombormű terrakottából, gipszből, fából vagy bármely más anyagból,
- mintázott körplasztika, égetett agyagból, gipszből – mázazva, festve vagy patinázva,
- drótból, fából, hungarocellből vagy egyéb szobrászati anyagból készített plasztika,
- felrakással, korongolással vagy egyéb technikák kombinációjával készített tárgy, tárgycsoport,
- épületkerámia vagy épületszobrászati díszítőelem.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy, tárgycsoport a szobrászat vagy kerámia műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, agyagból vagy egyéb szobrászati anyagból, szabadon választott mintázási, konstruálási, felületdíszítési technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- figurális vagy nonfiguratív plakett, dombormű,
- korongozott vagy más technikával készített edény,
- a szobrászatban és a kerámiában használatos eljárások valamelyikével, vagy ötvöztetésével készült plasztika,
- mintázott építészeti díszítőelem.

2. A szóbeli vizsga tartalma:

- az elkészített tárgy bemutatása,
- a szobrászat és kerámia anyagai, eszközei, műfajai,
- szobrászatban és kerámiában alkalmazott technikák,
- a szobrászat és kerámia művészettörténeti stíluskorszakai,
- a szobrászat és kerámia legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a szobrászat, a kerámia és az építészet kapcsolata,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, absztraháló kifejező készség,
- tervezői, plasztikai tárgyformáló, kivitelező készség,
- formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a szobrászati és kerámia technikák és eljárások alkalmazásának szintje,
- felületkezelési eljárások ismerete,
- díszítési eljárások ismerete,
- kreativitás, egyediség,
- az elkészült munka összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

TEXTIL- ÉS BŐRMŰVES TANSZAK

Műhelygyakorlat tantárgy

Célok és feladatok:

A textil- és bőrműves műhelygyakorlat célja megismertetni a textil- és bőrművesség azon elméleti és gyakorlati tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgyalásra, környezetalkításra a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a manuális képességek fejlesztése, az értékteremtésre, –megőrzésre nevelés, az esztétikai és a konstruktív érzékenység, a textil- és bőrműves műhelymunka iránti nyitottság kialakítása.

A műhelygyakorlat feladata irányított tárgyelemzéseken, tervezési és alkotói folyamatokon keresztül a harmonikus környezet-, a tárgykultúra iránti igény kialakítása. Az esztétikai érzék és ítélőképesség mélyítése, árnyaltabbá tétele. Feladata továbbá a vizuális alkotó gyakorlattal párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, melyek lehetővé teszik a fenti célok megvalósulását. Feladata megismertetni a tanulót a textil- és bőrművesség történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A textil és a bőr felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos és új anyagaival, az anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a textil és a bőr fontosabb felhasználási területeit,
- a textiltől és bőrtől készíthető tárgyak körét,
- az alkalmazott anyagok alapvető tulajdonságait, a kéziszerszámok használatát,
- a tervezés és a kivitelezés fő folyamatait,
- a pontos vágás és ragasztás alapjait,
- az egyszerű kézi varrott összeerősítéseket textilen, vékony bőrön,
- az egyszerű hímző öltések készítését,
- a rátétes díszítést,
- az egyszerű nyomhagyási technikákat, a festést, batikolást,
- a fonatok készítését,
- a nemezelés, a szövés és az egyszerű textiltechnikák alapjait,
- a domborítást,
- a szíjkészítés alapjait, fűzések egyszerű formáit,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- önálló tárgyalásra,
- véleményalkotásra, tárgyelemzésre,
- az eszközök rendeltetésszerű használatára,

- az elsajátított ismereteket, technikákat az alkotás folyamatában alkalmazni,
- a helyes munkamenet betartására,
- együttműködni a munkafolyamat résztvevőivel,
- a munkavédelmi szabályok következetes betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a textil– és bőrművesség történeti alakulásának legjelentősebb korszakait, tárgyi emlékeit, műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit,
- az anyagok eredetét, feldolgozási módjait, fajtáit, tulajdonságait,
- az eszközök szerszámok típusait, helyes használatukat,
- a tárgykészítés munkafolyamatait,
- a tervezés szempontjait, folyamatát, a mintakészítést,
- az ornamentikaképzés, kompozícióépítés követelményeit,
- a szabás módjait, szempontjait,
- az előkészítő folyamatokat,
- az összeállítás módjait,
- a díszítési módokat, technikákat,
- a varrás, hímzés fajtáit, a nemezelést, a festést, a szövési technikákat,
- a rátétek alkalmazását, a domborítást, a poncolást, a fűzött technikákat és az egyéb tanult textil– és bőrműves technikákat,
- a műhelymunka eszközhasználati, munkavédelmi tudnivalóit.

A tanuló legyen képes

- gondolatait, elképzeléseit alkotó módon tárgyi formában megjeleníteni,
- a megszerzett ismereteket saját munkájába konstruktív módon beépíteni,
- munkájában a funkció–forma–díszítés harmóniáját megteremteni,
- az elsajátított munkafolyamatok igényes elvégzésére, esztétikus termékek létrehozására,
- az anyagok, díszítő– és összeállító technikáinak helyes megválasztására,
- a textil, a bőr és más anyagok egymással való kombinálására,
- a hagyományos művészeti területek értékeit napjaink követelményeihez igazítva továbbéltetni,
- alkotások elemzésére, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a munka– és balesetvédelmi előírások betartására.

ALAPFOK

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A textil– és bőrműves tárgykultúra műfaji sajátosságainak, valamint a textil és a bőr felhasználhatóságának megismertetése. – A textil– és bőrműves tárgykultúrához szükséges eszközismeret, tárgytervezési és kivitelezési	<i>Textil–és bőrműves ismeretek</i> A textil és a bőr a tárgyi környezetben, a tárgyak funkciója A textil és bőrműves műhely berendezése, eszközei A textil és a bőr anyagtípusai, felhasználásuk	<i>A tanuló ismerje:</i> – a textil– és bőrművesség alapvető műfaji sajátosságait, – a megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit, alapvető tulajdonságait, – a tárgykultúra munkafázisait, – az anyag– és

ismeretek fejlesztése.	fő területei	formaalakítás egyszerű
– Az életkornak megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretek megalapozása. – Az igényes alkotómunkához szükséges tervező, eszközhasználó, anyagformáló, tárgyalakító készségek, képességek kialakítása. – A tárgyalakítás során alkalmazható egyszerű technikák elsajátításával a manuális és konstruáló képességek fejlesztése. – A textil- és bőrműves műhely, valamint a műhelymunka rendjének megismertetése.	A textil- és bőrművességhez kapcsolódó, eszközök, szerszámok A felhasznált anyagok tulajdonságai, rendszerezés alapanyag, előállítás, felhasználás szerint Felületképzés. A díszítés és mintaképzés Rezerválási technikák (batik) A fonás és csomózás A varrás felhasználási területei Az alkalmazott eszközök ismerete, helyes használata A tartalom és a forma kapcsolata A tárgykészítés folyamatának alapvető lépései Eszközhasználati és munkavédelmi előírások	módjai, – a mintaképzés, felületalakítás egyszerűbb lehetőségeit, – egyszerűbb textil- és bőrtárgy készítésének műveletei, – a műhely berendezését, munkarendjét, – legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat. <i>Legyen képes:</i> – megszerzett ismeretek alkalmazására, – a megismert eszközök megfelelő használatára, – életkorának megfelelő szinten anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására, – a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
	<i>A textil-és bőrműves műhely</i> – A textil- és bőrműves műhely berendezése – Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok – A műhelymunka rendje – A műhelymunka alapvető munkavédelmi szabályai	
	<i>A textil és a bőr alapismeretek</i> – A tárgyi környezet, a környezet anyagai – A textiltől és bőrből készült tárgyak sajátosságai – Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok – A tárgyalakítás alapvető fázisai – A textil és bőr szerepe a tárgykultúrában	
	<i>A díszítményalkotás alapjai</i> – Különböző díszítő technikák textil- és	

	bőrtárgyakon – Egyszerű díszítő	
	technikák – A díszítmény tervezés alapjai – A felületképzés technikái. Nyomhagyás különböző anyagokkal, eszközökkel – Nyomtatás egyszerű eszközökkel – A tanult díszítőtechnikák alkalmazása a tárgyalakításban	
	<i>A varrás alapjai</i> – A varrás jelentősége, sajátosságai – A varrás alapvető eszközei, technikája – Egyszerű alapöltések – A tervezés és a szabás alaplépései	
	<i>A fonatok</i> – Fonásra alkalmas anyagok – Egyszerű fonástechnikák – Fonások különböző anyagokkal, páros és páratlan ágyszámmal. Lapos és gömbölyű fonások – Fonás egyszerű eszközökkel – A fonatok felhasználása	
	<i>A batikolás alapjai</i> – A batik. A batiktechnika sajátosságai – A batikolás eszközei – Batikolás különböző anyagokon – A kötözött batik módszerei – Motívumrendszerek – A tanult technika alkalmazása az alkotás során	
	<i>A bőrművesség alapjai</i> – A megmunkálás, tárgyalakítás alapvető lépései – A bőr szabása, darabolása	

	– Egyszerű bőrintarzia – A szíjkészítés alapjai, fűzések egyszerű formái	
	– Egyszerű összeerősítési technikák: fűzés, lyukasztás – Mintázás nyomhagyással – A poncolás. Poncolásra alkalmas anyagok, eszközök – Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával A nemezelés alapjai – A nemez – A nemez történetének érdekességei – A nemezelés műfaji sajátosságai – A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései – Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák – Egyszerű nemez tárgyak készítése: plasztikus formák (labda, zsinór) <i>Kreatív feladatok</i> – Felületminőségek – Színvariációk. A színek kifejező ereje – Az anyagtársítás lehetőségei Értékelés és kiállítás rendezés	

Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Általános és szakirányú műveltség megalapozása, valamint olyan elméleti és gyakorlati tudnivalók megismertetése, melyek képessé teszik korosztályának megfelelő igényes, kreatív,	<i>Textil-és bőrműves ismeretek</i> A textil- és bőrművesség tárgykultúrája, műfaji sajátosságai A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom A gyapjú és a bőr	<i>A tanuló ismerje:</i> – tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját, – a tárgyalkotás munkafázisait a tervezéstől a kivitelezésig, – a textil, a bőr újabb felhasználási területeit,

alkotómunkára. – A textil– és bőrmegmunkálási, –alakítási műveletek elvégzéséhez	tulajdonságai, alakíthatósága, felhasználásuk újabb lehetőségei	– az anyag– és formaalakítás módjait, az összeállítás egyes lehetőségeit,
szükséges képességek fejlesztése. – A textil– és bőrművesség hagyományos anyagainak, az anyagok tulajdonságainak, alkalmazott eszközeinek bemutatása. – A textil– és bőrműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása. – Alapvető munka– és balesetvédelmi előírások megismertetése.	A rátétes díszítmények Gyűjtőmunka, motívumképzés, egyszerűsítés, átírás. Kompozíciós lehetőségek A tervezés szempontjai A szövés A viaszbatik A nemezművészet Az adott témakörök megjelenése a népművészetben, az iparművészetben és a közvetlen környezetben A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában Eszköz– és munkavédelmi ismeretek <i>A textil és a bőr, tárgyalakítási ismeretek</i> – A textil– és bőrműves tárgyak funkciói – A tervezés lépései, szempontjai – Az anyag– és technika választás szempontjai – Az anyagválasztás és a technika összefüggései – A forma és díszítmény összefüggései <i>Díszítőtechnikák, a rátétek</i> – Egyszerű díszítőtechnikák a bőr– és – Rátétes díszítmények. Rátétípusok, a rátétkészítés módjai – A motívumalakítás lehetőségei – A kompozícióépítés lehetőségei – Rátétes díszítések textilre, bőrre egyszerű tárgyakon <i>Varrási technikák</i> – A varrás sajátosságai az alapanyag–funkció	– a nemezelés újabb technikáit, – a szövés alapttechnikáit, – a forma, díszítmény összhangját, – egyes díszítőtechnikák alkalmazási lehetőségeit, – az iparművészet és népművészet kiemelkedő textil– és bőrműves példáit, – a tanult tárgyalakítási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit. <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett ismeretek alkalmazására, – textil– és bőrmegmunkálási, –alakítási műveletekre, – életkorának megfelelő szinten az anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására, – a textil– és bőrműves alapismeretek gyakorlati alkalmazására, – a tárgyakban lévő esztétikum felfedezésére, – gondolatainak tárgyasult formában való megvalósítására, – az önálló tárgyalakításra, – a munkavédelmi előírások betartására.

	viszonylatában – A varrást előkészítő műveletek	
	– Tervezési feladatok – A textil és a bőr varrásának azonosságai és különbözőségei – A tanult technikák alkalmazása egyszerű, varrott használati tárgyakon A szövés alapjai – A szőttesek felhasználási területei – A szövés történeti érdekességei – A szövés alkotóelemei – A szövés alapvető műveletei a felvetéstől az összeállítáig – Az egyvetélős mintázás. A csíkritmusok – A szőttesek tervezése. Az alapanyag, mintakincs, funkció összefüggései – Az alapanyag, a mintakincs és a funkció összefüggései a tervezésben – Egyszerű, szövött használati tárgyak – A szövés utómunkálatai – Egyszerű szövőeszköz használata (madzagszövő, karmantyúszövő, gyöngyszövő) <i>Batikolás, a viaszbatik</i> – A batiktechnika műfaji sajátosságai – A batikolás történeti érdekességei – A viaszolt batik technikája – Egyedi tárgyak tervezése, a tanult technikák alkalmazása textilen és	

	bőrön	
	<i>Egyszerű bőrműves technikák, összeállítás típusok</i> – A bőrvarrás eszközei – A bőrvarrás alapjai, technikái. A szíjgyártóvarrás és a	
	szűcshímzés – Egyszerű bőrműves összeállító technikák, széleldolgozások – Egyszerű záródástípusok, bőrkellékek – Rátétdíszítés, a tanultak alkalmazása egyszerű bőrtárgyakon	
	<i>A nemezelés technikái</i> – A nemezművészet kezdetektől napjainkig – A nemezelés műfaji sajátosságai – A gyapjú alakíthatósága – Nemezelt használati tárgyak (tarsoly, papucs) – A nemezelés újabb lehetőségei.(kőnemez, tűnemez) – A megismert technikák alkalmazása az alkotás során	
	<i>Kreatív kísérletek az anyaggal</i> – A felületminőségek változtatása. Kompozíciós lehetőségek – Színvariációk. A színek hangulati hatása – Anyagtársítás létrehozása. (bőr, nemez, szőttés)	

	Értékelés és kiállítás rendezés	
--	--	--

Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– A textil– és bőrműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása. – Az általános és szakirányú műveltség megalapozása, fejlesztése. – Az esztétikai érzékenység,	<i>Textil–és bőrműves ismeretek</i> A textil– és bőrművesség tárgyainak esztétikai értéke, minősége A tárgy– és díszítményalkotás újabb	<i>A tanuló ismerje:</i> – a tárgyalakítás szerepét, a tárgyak funkcióját, – a textil és a bőr tulajdonságait, – a tárgykészítés munkafolyamatait

a kitartó munkavégzés kialakítása. – A textil– és bőrműves tárgykultúra műfaji sajátosságainak megismertetése. – A textil– és bőrműves tárgyak tervezéséhez, kivitelezéséhez szükséges újabb ismeretek elsajátíttatása. – Az alkotómunkához szükséges, korosztálynak megfelelő eszközhasználó, tárgyalakító, díszítő készségek, képességek fejlesztése. – Az önálló alkotómunka képességének kialakítása. – Az alkotómunka dokumentálási módszereinek elsajátíttatása. – Alapvető munkavédelmi ismeretek megalapozása.	lehetőségei A tárgyalakítás anyagai, újabb eszközei A plasztika A domborítás A festés. A színek szerepe, a színhasználat üzenetértéke A gyapjuszövés. A festékes szövtesek Az önálló tárgyalakítás elvei A dokumentálás Kreatív anyaghasználat Tárgyelemzések, a tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában Eszközhazsnálati és munkavédelmi előírások <i>A textil– és a bőrplasztikák</i> – A plasztika fogalma – Plasztikus tárgyak, díszítmények – A plasztikus alkotások sajátosságai, technikája – Textil– vagy bőrplasztika – A tanult technika alkalmazása a tárgyalakításban	módszereit, – az anyag– és formaalakítás módjait, díszítési lehetőségeit, – a plasztika, a dombormű fogalmát, készítésének módjait, – a szövés technikáit, – a festés technikáit, – a színek szerepét, – a hagyományos tárgykészítést a textil– és bőrművesség példái alapján, – a modern tárgykészítés lehetőségeit, – az anyagtársítás lehetőségeit, – az önálló alkotómunka törvényszerűségeit, – a szakszerű anyag– és eszközhazsnálat követelményeit, – legfontosabb
--	---	--

	<i>Díszítőtechnikák, a festés</i> – A környezetünk tárgyainak díszítése – A festés. A festékek alapanyagai. Festőnövények – Az alapanyag, funkció, díszítmény összefüggései – A színek szerepe, a színhasználat – Üzenetértéke, jelentősége – Kompozíció – Textil és bőr festése – Tárgyalkotás a tanult díszítőtechnikák alkalmazásával <i>A varrás, öltéstípusok</i> – Különböző öltéstípusok. Vonalas technikák (száröltés, láncöltés, keresztöltés, huroköltés) – Egyszerű hímzés technikák, alapvető	munkavédelmi tudnivalókat. <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására, – életkorának megfelelő szinten az anyag, eszköz, technikai módszerek megválasztására, – textil– és bőrmegmunkálási, –alakítási műveletek elvégzésére, – gondolatainak tárgyasult formában való megvalósítására, – a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.
	hímzéselemek (vonalak, álló– és dőlt kereszt, négyszögek) – A motívumképzés elvei a technika függvényében – Használati tárgyak tervezése, készítése az öltéstípusok alkalmazásával <i>Szövési technikák, a festékes</i> – A szövés újabb eszközei. - A szövőszék részei – A festékes szőttetek sajátosságai – Érdekesek a festékes szőttetek eredetéről – Az ornamentika – A festékes szőttetek színei – Alapkompozíciók. Tervezés – A szövés technikája a felvetéstől a leszedésig – Befejező műveletek. A szövés utómunkálatai – A tanult technika alkalmazása - tárgyalakításakor	

	<i>A batikolás, színvariációk</i> – A tanult batiktechnikák ötvözési lehetőségei textilen és bőrön – Színkihagyás, több szín alkalmazása – A színtartósság növelése – A rezerválás különféle lehetőségei – A mintaképzés módjai festéssel – Tárgykészítés a tanult batikolási technikák alkalmazásával Bőrműves technikák, domborítás – A domborított díszítmények különféle tárgytípusokon – A domborítás anyagai, eszközei – A domborítás lehetőségei	
	(alátétes, zsinóros) – A domborítás munkafolyamata – A díszítményalakítás szempontjai a technika függvényében – Könyvtörténeti érdekességek, a könyvborítók díszítésmódjai – Szerkezet- és összeállítás típusok – Tárgyalakítás domborított technikával	

	<i>A nemezelés újabb technikái</i> – A gyapjú festése – Festett gyapjú alkalmazása tárgyalkotás során – Díszítmények nemezből (zsinóros, rátétes, applikált) – A nemez szerepe a modern tárgykultúrában – Az eddig megismert nemezelési eljárások alkalmazása projektekben – Anyagtársítási lehetőségek a nemezmunkákban Kreatív kísérletek az anyaggal – Felületminőségek. Újszerű esztétikai minőségek – Színvariációk. Színek, érzelmek, hangulatok – Anyagtársítás létrehozása. Egymással össze nem illő, vagy egymás hatását erősítő anyagokból tárgy, tárgycsoport készítése. Talált tárgyak beépítése a kompozícióba <i>Vizsgamunka készítése</i> – Egyéni kifejezési szándék szerinti tárgyalkotás választott anyaggal és technikával, dokumentálás - Értékelés és kiállítás rendezés	
--	--	--

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Textil– és bőrműves műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, tárgyalgó, képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a textilművesség és a bőrművesség alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit.

A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló textil– és bőrművességben való technikai jártasságát, tudását.

A textil– és bőrműves műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész tárgy, tárgycsoport a textil– és bőrművesség műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott műveletekkel, díszítési és összeállítási technikákkal létrehozott alkotás, amely lehet:

- használati– és ajándéktárgy,
- öltözet–kiegészítő,
- játék,
- lakáskultúra elem,
- tértextil.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített textil– vagy bőrműves tárgy.

A textil– vagy bőrműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra alkalmas, a tanuló által készített tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- nemezfígura,
- textilbáb,
- festett, batikolt kendő,
- egyszerű szerkezetű bőrműves tárgy, bőrzacskó,
- ékszer.

A vizsga értékelése

- tárgyszervező képesség,
- formaalakító készség,

- kifejezőkészség, anyag– és eszközhasználat,
- textil– és bőrműves alapismeretek,
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhangja.

Továbbképző

Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Az általános és szakirányú műveltség megalapozása, fejlesztése olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása által, melyek felkészítik a tanulót a művészi alkotómunkára, képessé teszik tervek készítésére, textil– és bőrműves alkotások létrehozására, a feladatnak megfelelő anyag–, eszköz– és technikaválasztásra. – Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység fejlesztése. – A tanuló felkészítése az önálló alkotómunkára. – A balesetmentes munkavégzés képességének elsajátíttatása.	<i>Textil–és bőrműves ismeretek</i> A tárgyalkotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek A pásztorművészet jellemző tárgyai, forma– és motívumkincse A szíjgyártók munkája A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom A tárgyak használati funkciója Különböző díszítési, összeerősítési technikák (fűzéstechnikák, öltésfajták) Kézi és gépi varrási ismeretek A varrógép. Munkavédelmi szabályok A kárpitszövés, műfaji sajátosságok Anyagtársítások Tervezési és kivitelezési ismeretek az elsajátított technikák függvényében Szabásminta, modellezés Az adott témakörök megjelenése a népművészetben, az iparművészetben és a közvetlen környezetben Tárgyelemzések, a tapasztalatok felhasználása a tárgyalkotásban	<i>A tanuló ismerje:</i> – a textil– és bőrművesség sajátosságait, szerepét a mindennapokban, – a textil– és bőrművesség kifejező eszközeit, – a tervezéshez és eszközrendszert, – az átírás formai követelményeit, – a díszítmény szerepét, a motívumalkotás alapjait, műveleteit, – a pásztorművészet sajátosságait, – a különböző fűzéstechnikákat, a szíjgyártás alapjait, – a kárpitszövés műfaji sajátosságait, alapttechnikáit, – a legfontosabb munkavédelmi követelményeket. <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett ismereteit a textil– és bőrműves alkotómunkájába beépíteni, kapcsolódóan textil– és bőrműves tárgyterveket készíteni, – munkáiban az alapanyag–forma–funkció, valamint a forma–díszítmény

	<i>anyagtársítás</i> – Textúrák, faktúrák textil- és bőr anyagokon – Az alapanyag, a forma és a funkció összefüggései – A tervezés lépései, szempontjai – Az anyaghasználat és a technikaválasztás elvei – Az anyagtársítások. A textil és a bőr együttes használata – Anyagtársítási variációk tárgyegyüttesek darabjain – A tanult díszítőtechnikák alkalmazása – Tárgyalkotási műveletek az anyagtársítás függvényében <i>A varrás, a gépi varrás alapjai</i> – A varrás sajátosságai, jelentősége – A varrógép – Gépi öltéstípusok (fércelő, szegő, hímző öltések) – A tervezés. A szabásminta és a modellezés – A forma, a funkció és az alapanyag összefüggései – Összeerősítési technikák – Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával	összhangjának megteremtésére, – tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására, – az önálló alkotómunkára, igényes munkavégzésre, – a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
--	--	--

	<i>Újabb bőrműves technikák</i> – A pásztorművészet: tárgytipusok, motívumkincs, technikák – A szálvágás és a vékonyítás – Felhasználható anyagok, szükséges eszközök – Összeállító és díszítő fűzéstechnikák – A szíjgyártás. Tárgytipusok, jellegzetes technikák – Egyszerűbb szíjgyártó technikák. A sallangfűzés alapjai	
	– Tárgyalkotás az elsajátított ismeretek felhasználásával <i>A szövés, a kárpitszövés alapjai</i> – Érdekességek a kárpitszövés történelméből. A kárpitszövés a textilművészetben – A kárpitszövés műfaji sajátosságai, eszközei – A kárpitszövés alaptechnikája – A szövés előkészítése (tervezés, felvetés, vetülék, rendezés, előszövés) – A szövés utómunkálatai – Tárgyalkotás tanult technikával Kreatív kísérletek az anyaggal – A felületminőségek változtatása a díszítmény viszonylatában – Színvariációk. Hagyományos formák, újszerű színhasználat – Anyagtársítás. Régi formák, mai funkciók. Átírási gyakorlatok Értékelés és kiállítás rendezés	

Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Az általános és szakirányú műveltség megalapozása. – Mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek az elsajátíttatása, melyek képessé teszik a tanulót tervek, textil- és bőrműves alkotások létrehozására, a feladatnak megfelelő anyag-, eszköz- és technikaválasztásra.	<i>Textil- és bőrműves ismeretek</i> Viselettörténeti alapismeretek. Viseletkészítő mesterségek Öltözet, öltözet-kiegészítők A tárgyalkotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom	<i>A tanuló ismerje:</i> – a textil- és bőrművesség műfaji sajátosságait, – a textil- és bőrművesség jelentősebb tárgyi emlékeit, – a viselettörténet jellegzetességeit, – a honfoglalás kori bőrtárgyakat, – az öltözetkészítő mesterségeket,

– A tárgytervezés, az alapanyag–forma–funkció és a forma–díszítmény összhangjának megteremtéséhez szükséges készségek és képességek elsajátíttatása. – A manuális és konstruáló képességek fejlesztése. – Az értékteremtés igényének, valamint a korosztályának megfelelő önálló alkotómunka képességének kialakítása. – A textil- és bőrművességhez kapcsolódó baleset- munka és környezetvédelmi szabályok gyakorlati alkalmazásának elsajátíttatása.	A csomózott szőnyegek műfaji sajátosságai A csomózás technikája A tárgyak használhatósága, a praktikum A művészi átírás lehetőségei Az adott témakörök megjelenése a népművészetben, az iparművészetben és a közvetlen környezetben Mai textil-és bőrművesség művészeti törekvései Tárgyelemzések, a tapasztalatok felhasználása a tárgyalkotásban A tanult technikák önálló alkalmazása Munkavédelmi és eszközhasználati ismeretek	– az öltözetdarabokat és az öltözet-kiegészítőket, – a csomózott szőttek sajátosságait, – a textil- és bőrművesség szerepét napjainkban, – a művészi átírás, az alakíthatóság lehetőségeit, – a balesetmentes munkavégzés szabályait. <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett ismereteket alkotómunkájába beépíteni, – a feladatához kapcsolódóan textil- és bőrműves tárgyterveket készíteni, – munkáiban az alapanyag–forma–funkció és a forma–díszítmény összhangját megteremteni, – a hagyományos textil- és bőrművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazodva továbbéltetni, – tárgyak, díszítmények átírására, – tervszerű igényes
	<i>A varrás, az átalakítás</i> – A kézi és gépi varrás műfaji sajátosságai – A varrott textíliák a hagyományos és mai tárgykultúrában – A forma–funkció törvényszerűségei – A forma–funkció átírása.	

	Funkcióváltás – Eredeti tartalom – újszerű gondolatiság. Stílusváltás – Kortalan textil– és bőrműves tárgyak – Az átalakítás műfaji sajátosságai – Tárgyalakítás, átalakítás a tanult technikák alkalmazásával	munkavégzésre, önálló alkotómunkára, – a munkavédelmi előírások betartására.
	<i>A viselet, a ruházat</i> – Viselettörténeti érdekességek – Viseletkészítő mesterségek – Honfoglalás kori viseletek – Az öltözet összetevői. A ruházat – Jelentés tartalmak a viseletben	

	– Jellegzetes díszítőtechnikák – A viselet változása – A népviselet hagyományainak megjelenésének helye modern öltözködési kultúrában – Ruházattervezési alapismeretek. Mintakészítés, modellezés – Egyszerű ruházati darabok készítése textil és bőr felhasználásával, kombinálásával	
	<i>Újabb textil– és bőrműves technikák</i> – Textil– és bőrműves öltözetdarabok – Más korok és népek öltözetei. Történelmi érdekességek – Lábbeli típusok – A fejviselet típusai – Szerkezetek, modellezések – Összeállítási és díszítési technikák megválasztása az	

	öltözetdarabok függvényében – Alapvető hímzésfajták (vászon– és szűcshímzés) – Egyszerű textil– vagy bőrműves tárgy készítése a tanult technikák alkalmazásával	
	<i>A szövés, a csomózott szőttés</i> – A csomózott szőttések történelmi érdekességei. A csomózás a keleti textilkultúrákban és a modern tárgykészítésben – A csomózott szőnyegek. Műfaji sajátosságok – A csomózás technikája, jellegzetes motívumkincse – A szövés alpműveletei – Tárgykészítés a tanult	

	technikák alkalmazásával Kreatív kísérletek az anyaggal – Felületminőségek. Újszerű díszítmények – Színvariációk. A viselet színei, színviseletek – Anyagtársítási lehetőségek az átalakítás viszonylatában Értékelés és kiállítás rendezés	
--	--	--

Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Az általános és szakirányú műveltség megalapozása, fejlesztése, olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása és gyakoroltatása által, melyek felkészítik a tanulót az igényes alkotómunkára. – Az egyedi tárgyak kialakításának, a művészi átírás ismereteinek elsajátíttatása. – Az önállóság, a manuális és konstruáló képességek fejlesztése. – Az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése. – A balesetmentes munkavégzés ismereteinek fejlesztése.	<i>Textil– és bőrműves ismeretek</i> A textil és bőrművesség műfaji követelményei napjainkban A díszítményképzés újabb lehetőségei A foltvarrás műfaji sajátosságai Gépi és kézi varrási ismeretek Öltözet–kiegészítők: az ékszerkészítés A divat A divattervezés alapismeretei Jelmeztervezési alapismeretek A művészi átírás Az adott témakörök megjelenése a népművészetben, az iparművészetben és a közvetlen környezetben Tárgyelemzések, a tapasztalatok felhasználása a tárgyalakításban Eszközhazsnálati– és munkavédelmi ismeretek <i>A divat</i> – A divat fogalma.	<i>A tanuló ismerje:</i> – a textil– és bőrművesség műfaji sajátosságait a tanult témakörökben, – a textil– és bőrművesség kifejezőeszközeit, eszközrendszerét, – a díszítményképzés tanult lehetőségeit, – a divat fogalmát, – a divattervezés alapjait, – a foltvarrás alapjait, – a gépi– és kézi varrás műveleteit, – az öltözet–kiegészítők készítése lehetőségeit, – a jelmeztervezés alapjait, – a textil és bőr felhasználhatóságát egyedi tárgyak készítésekor, – a művészi átírás jellemzőit, – eszközhazsnálati és munkavédelmi szabályokat. <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett ismereteket textil– és bőrműves alkotómunkájába beépíteni, – munkáiban az alapanyag–forma–funkció–díszítmény összhangját megteremteni, – tervszerű, igényes, önálló alkotómunkára, – balesetmentes munkavégzésre.

	Érdekességek a divat történetéből – A mai kor öltözkultúrája – A divat és a praktikum – A divattervezés alapjai – Az alapanyag–forma–funkció összhangja – A hagyományos és divatos ízlésvilág kombinálása. Átírási gyakorlatok – Tárgytervezés, tárgykészítés a tanult technikák alkalmazásával	
	<i>Textilművesség, a foltvarrás</i> – A foltvarrás történeti érdekességei – A foltvarrás műfaji sajátosságai – A tervezés szabályszerűségei – Anyaghasználati lehetőségek – A foltvarrás alpműveletei, eszközei – Mozaikkészítés, applikációs feladatok. Blokkok, sablonok, rátétek – Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával	
	<i>Bőrművesség, az öltözet–kiegészítők</i> – Övtípusok, övszerkezetek – Az ékszerek típusai és funkciói – Jellegzetes anyagok és technikák – Csontmunkák – Bőr társítása más anyagokkal (csont, gyöngy, fém, nemez) – A munkafolyamatok sajátosságai – Tárgytervezés, tárgykészítés a tanultak alkalmazásával Egyedi tárgyak – A jelmez	

	– Az egyén és jelmeze, a jelmez egyénisége – A karakter jellegzetességei. A maszk – A jelmeztervezés műfaji sajátosságai – A textil és a bőr kifejezőereje, anyagkapcsolatok – Tárgytervezés, tárgyalakítás a tanult technikákkal	
--	---	--

Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
– Az általános és szakirányú műveltség megalapozása. – A művészi alkotómunka és az igényes tárgyalakítás képességének fejlesztése. – Mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek az elsajátíttatása, melyek képessé teszik a tanulót művészi igényű tervek, textil– és bőrműves alkotások létrehozására. – A tervezési tárgykészítési technikák szakszerű alkalmazásának fejlesztése, az egyéniség kifejezési lehetőségeinek, és az ehhez kapcsolódó ismeretek kialakítása. – Az önálló alkotómunkához való képesség fejlesztése. – A dokumentálás lehetőségeinek megismertetése. – A korosztálynak megfelelő baleset– és környezetvédelmi ismeretek elsajátíttatása.	<i>Textil– és bőrműves ismeretek</i> A textil és bőrművesség tárgykultúrája A lakhelyek típusai A lakáskultúra A textil és a bőr megjelenése a lakáskultúrában Berendezési tárgyak, lakástextilek Tárgyelemzések: formavariációk, technikai megoldások, díszítmények Különleges tárgyak, több funkciós textilek A kreatív anyag– és eszközhasználati ismeretek Az alkotómunka bemutatása, dokumentálása Az adott témakörök megjelenése a népművészetben, az iparművészetben, a közvetlen környezetben A hagyományok továbbéltesítésének lehetőségei Eszközhasználati– és munkavédelmi ismeretek A textil– és bőrműves műhelymunka elméleti és	<i>A tanuló ismerje:</i> – a textil– és bőrművesség műfaji sajátosságait a lakáskultúra témakörében, – a textil– és bőrművesség kifejezőeszközeit, eszközrendszerét, – az alkotáshoz szükséges tervezési, kivitelezési követelményeket, – a tanult eljárások önálló alkalmazását, – a hagyományok továbbéltesítési lehetőségeit, – az egyéniség megjelenítését az alkotásban, – munkavédelmi előírásokat. <i>Legyen képes:</i> – a megszerzett ismereteket a textil– és bőrműves alkotómunkájába beépíteni, – feladatához kapcsolódóan szakszerű, igényes tervek készíteni, – a forma–díszítmény, az alapanyag–forma–funkció összefüggéseinek alkalmazására, – az önálló igényes munkavégzésre,

	gyakorlati anyagának rendszerezése	– alkotásainak művészi igényű dokumentálására és bemutatására, – balesetmentes munkavégzésre.
	<i>Lakáskultúra</i> – Az épített környezet vizsgálata. A lakhelyek típusai, alaprajz, beosztás – A bőr szerepe a lakhely kialakításában. Történeti érdekességek – A lakáskultúra történeti érdekességei – Az egyéniség kifejeződése a lakáskultúrában – Textil– és bőrtárgyak a lakásban – Makett– és modellkészítés – Lakástextilek tervezése – Textil és bőr felhasználása tárgyak, tárgye gyűttesek készítésénél a lakhely, lakáskultúra témakörében	
	<i>Tértextilek</i> – A tértextilek sajátosságai, jellemzői – Tértextilek a kortárs művészetben – Szimbolikus jelentésű textilek – Új technikai eszközök és társműfajok (festészet, grafika) alkalmazása – Tértextíliák tervezése, alakítása, díszítményei – Különleges környezetalakítási lehetőségek. A díszlet – Tárgyalkotás az elsajátított ismeretekkel	

	<i>A modern bőrművesség</i> – Bőr a kortárs művészetben és a mai tárgykultúrában (berendezési tárgyak, bőrszobrok, bőrplasztikák, design tárgyak) – Újszerű formák, technikák, díszítmények – Makett- és modellkészítés – Tárgytervezés, tárgyalakítás a bőr igényes,	
	szabad felhasználásával <i>Egyedi tárgyak, öltözetek</i> – A textil és a bőr felhasználásának egyedi módjai – Az egyén és a közösség kölcsönhatásai az öltözködésben. Elvegyülés–kitűnés – Alternatív szemléletmódok, egyedi stílusok az öltözködés viszonylatában – A textil és a bőr szokatlan megjelenítési formái – Az egyéniség kifejezése az alkotás során – Tervezés, tárgyalakítás a tanult ismeretek igényes felhasználásával Kreatív kísérletek az anyaggal – Felületminőségek. Szokatlan alakítási módok – Színvariációk. Egyedi színhasználat. Szín–játékok – Anyagtársítás. Időtálló textil– és bőr tárgyak	
	<i>vizsgamunka készítése</i> – A tanult textil– és bőrműves ismeretek, tárgykészítési technikák, eljárások önálló alkalmazásával tárgyalakító szándék szerinti, művészi	

	igényű tárgy készítése, a vizsga követelményeinek megfelelően. Dokumentálás Értékelés és kiállítás rendezés	
--	---	--

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsgák tantárgyai és időtartama

Textil– és bőrműves műhelygyakorlat

A gyakorlati vizsga időtartama

– tervezés 50 perc

– tárgyalás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyaló képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, tartalomnak megfelelő tervezőképességét. A textil– és a bőrművesség anyagairól, technikáiról, munkafolyamatairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló textil– és bőrművességben megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

1. A textil– és bőrműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész textil– vagy bőrműves tárgy, vagy tárgycsoport.

A benyújtott – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott műveletekkel, díszítési és összeállítási technikákkal létrehozott alkotás, amely ötvözi a textil– és a bőrművesség tanult ismeretanyagát.

A vizsgamunka lehet:

- használati– és ajándéktárgy,
- öltözködési, öltözködési–kiegészítő,
- ékszerkollekció,
- a lakáskultúra elem,
- tértextil, térplasztika.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített textil– vagy bőrműves tárgy. A vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező, a tanuló által készített tervvázlat alapján szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- textilkép,
- tarisznya, erszény,
- öltözetdarab: fejviselet, egyszerű lábbeli,
- ékszer, öv.

2. A textil– és bőrműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a textil– és bőrművesség anyagai, eszközei,

- a textil– és bőr felhasználási területei,
- a tárgytervezés és –készítés szempontjai, folyamata,
- textil– és bőrműves technikák, díszítési módok,
- jelentéstartalom a tárgyakon,
- a textil– és bőrművesség története, iparművészeti és népművészeti értékei,
- textilből és bőrből készült alkotások a kortárs művészetben, a hagyományok továbbélésének lehetőségei a mai tárgykultúrában,
- a textil– és a bőrművesség munkavédelmi és környezetvédelmi előírásai.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- funkcionak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- díszítő, stilizáló képesség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó–közlő rajz szintje,
- a megfelelő munkafolyamatok megválasztása,
- a textil– és bőrműves ismeretek gyakorlati alkalmazásának szintje,
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgatárgy összhatása, a funkció–forma–díszítmény összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

NÉPMŰVÉSZET

A *népművészet tantárgy* célja a hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének megismertetése, a hagyomány értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása, a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

A tantárgy feladata a tantárgy iránti nyitottság kialakítása, az általános néprajzi, népművészeti ismeretek átadása. Feladata emellett a hagyományos népi kultúra és értékrendszer bemutatásával a mindennapi élet kérdéseire, problémáira való válaszkeresés, a közösségi érzés mélyítése. A *népművészet tantárgy* oktatása szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor kapcsolatot keres a társművészetek felé is.

A *népművészet tantárgy* szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthető a többi tantárgy oktatási folyamatába is.

Alapfokú évfolyamok (A/1-6. évfolyamok)

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása
- A tananyag elsajátíttatása során élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, mélyítése

Tananyag

Népművészet ismeretek

- Népi gyermekjátékok típusai
- Közösségi élmény, a játék során betöltött szerepek
- Népköltészeti alkotások
- Cselekmények, érzelmek, jó és rossz

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

Népi gyermekjátékok

- Mondókák
- Mozgásos játékok, vonulások
- Párválasztó játékok, körjátékok
- Szellemi játékok
- Hagyományos játéktevékenységek felelevenítése

Népköltészet

- Népmesék
- Népdalok
- Találós kérdések

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi gyermekjátékok néhány fajtáját
- a népköltészet néhány alkotását

Legyen képes:

- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása, mélyítése
- A tananyag elsajátítása során élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, erősítése

Tananyag

Népművészet ismeretek

- Népi gyermekjátékok típusai
- Játékkészítés, csapatszellem, szabályok
- Jeles napok, naptári ünnepek
- Szereplők, események, szokástárgyak

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Népi gyermekjátékok

- Eszközös játékok
- Ügyességi és sportjátékok
- Hagyományos játéktevékenységek felelevenítése

Naptári ünnepek

- Kiemelkedő őszi, téli, tavaszi, nyári ünnepek
- Jeles napok
- A szokások felelevenítése

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi gyermekjátékok néhány fajtáját
- a kiemelkedő jeles napok fontosabb szokásait

Legyen képes:

- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklődés mélyítése
- A népköltészeti alkotások, a népi hitvilág és a gyermekjátékok jellemzőinek bemutatása, rajtuk keresztül az érzelmi és erkölcsi érzékenység árnyalása, a közösségi szerepek felismertetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

Népművészet ismeretek

Múlt, és jelen, a népi kultúra

A közösség és a hagyomány szerepe

Népköltészeti alkotások: a népmese, a népmonda, a népdal jellemzői

Hiedelemvilág, magyarázatkeresés

Népi gyermekjátékok, a játékok szerepe, típusai

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

A népi kultúra, népi közösség

- Múlt és jelen egymásra épülése
- A hagyomány, a hagyományozódás folyamata, fontossága
- A népi kultúra mibenlétének körvonalazása
- A közösség szerepe az ember életében
- A közösségi érzés, hovatartozás-tudat felkeltése a tanulóknak

Népköltészet

- A népköltészet sajátosságai
- Mesemondók, a mesemondás alkalmi
- A népmese: a népmesék szereplői, mesei cselekmények
- A mese világképe, jellegzetes mesei elemek
- A népmonda: valóságra épülés, magyarázatkeresés

- Népi bölcsességek: szólások, közmondások
- Játékos kedv: mondókák, találós kérdések

Népi hitvilág

- A népi hitvilág
- Világképek
- Hiedelemalakok
- Mágikus cselekmények
- Hiedelmek a mindennapokban és a népköltészeti alkotásokban

Népi gyermekjátékok

- A gyermekjáték szerepe
- Csoportba tartozás - feladatok, szerepek
- A játékok típusai
- Felnőttek játécai a gyermekekkel
- Fiúké és lányok játécai
- Szellemi és mozgásos játékok
- Eszközös és eszközkészítő játékok
- Szokások, hagyományok megjelenése gyermekjátékokban
- A hagyományos játéktevékenységek felelevenítése

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hagyományok szerepét
- a népi hitvilág, a népköltészet alapjait

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklődés mélyítése
- Az emberélet fordulóinak és a jeles napok jellemzőinek bemutatása, rajtuk keresztül az érzelmi és erkölcsi érzékenység árnyalása
- A hagyományok és a közösség szerepének, működésének megismertetése
- A népszokások és a saját környezetük szokásainak megfigyelésével az elemző és összehasonlító képesség fejlesztése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A néprajz fogalomkörei

Ünnep és hétköznapi - az ünnep jellemzői

Népszokások

Jeles napok, naptári ünnepek

Népi közösségek, a közösség szerepe az ember életében

Az emberélet fordulói: születés, gyermekkor, felnőtté válás, házasság

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

A néprajz

- A népi kultúra fogalma, területei
- A hagyomány fogalma, a hagyományozódás kérdésköre
- Múlt és jelen egymásra épülése

Népszokások - Jeles napok

- Hétköznapiak és ünnepek
- A tavaszi ünnepkör fontosabb ünnepei
- A nyári ünnepkör fontosabb ünnepei
- Az őszi ünnepkör fontosabb ünnepei
- A téli ünnepkör fontosabb ünnepei
- A jeles napokhoz kapcsolódó népköltészeti alkotások, dramatikus jelenetek, hiedelmek, mágikus tevékenységek, szokástárgyak

Az ember életének fordulói

- Az egyén és a közösség viszonya
- A közösségi értékrend
- Család, nagycsalád
- Csoportba tartozás - feladatok, lehetőségek
- Életút a közösségen át
- Születés, gyermekkor
- A hagyomány, a hagyományokba való belenevelődés folyamata
- A gyermekjáték szerepe, felkészülés a felnőtt életre
- Ifjúkor
- Lakodalom, házasság
- Az emberélet fordulóihoz kapcsolódó fontosabb szokások, népköltészeti alkotások, dramatikus jelenetek, hiedelmek, mágikus tevékenységek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a néprajz, a népi kultúra területeit
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét
- a szellemi kultúra területeit, a népszokások alapjait.

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- a megismert népi hagyományokat és saját tapasztalatait összehasonlítani

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése
- A népi építészet és a népi gazdálkodás jellemzőinek megismertetése, általuk a népi kultúra az élet minden területét átfogó rendszerének felismertetése, a természet és az ember kölcsönhatásainak felfedeztetése, az ember termelőmunkája iránti megbecsülés kialakítása
- A régi és a mai viszonyok egymás mellé állításával, saját környezetük megfigyelésével, az elemző és

összehasonlító képesség fejlesztése

- A hagyományok és a közösség működésének példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A népi építészeti: településtípusok, építmények, lakhely, alaprajz

A ház berendezése, bútorfajták

Életmód, munka, munkamegosztás

A népi gazdálkodás fajtái: az állattartás és a földművelés

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A népi építészet

- A természeti viszonyok hatása az építkezésre
- A települések fajtái. A falu és a város
- A népi építészet jellemzői: az építkezés alapvető anyagai, technikái
- Az építkezés, mint közösségi munkaalkalom
- Lakóházak, gazdasági épületek
- Alaprajz, a jellegzetes háromosztatú ház

A ház berendezése

- A bútorok típusai, a bútortörténet érdekességei
- A helyiségek jellegzetes berendezési módjai
- A bútorok és a berendezés jelfunkciója
- A népi építészethez, berendezéshez fűződő jellegzetes népköltészeti alkotások, népszokások, hiedelmek

A népi gazdálkodás

- A munka szerepe a közösségi értékrendben
- A közösség munkamegosztása -férfi és női munkák
- A „minden hasznosításának” elve
- A természeti környezet és az életmód összefüggései

Állattartás

- Az állattartás szerepe, fajtái, fontosabb munkafolyamatai
- A pásztorkodás
- A termelt javak feldolgozása
- Az állattartáshoz kapcsolódó népszokások, jeles napok, hiedelmek, mágikus tevékenységek

Földművelés

- Az földművelés szerepe, fajtái, fontosabb munkafolyamatai
- Termények, a termelt javak feldolgozása
- A földműveléshez kapcsolódó népszokások, jeles napok, hiedelmek, mágikus tevékenységek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi kultúra területeit
- a gazdálkodás szerepét, alapjait
- a természet és az életmód alapvető összefüggéseit
- a népi építészet fontosabb jellemzőit

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- a természet és a népi kultúra közti összefüggések felismerésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor között párhuzamot vonni

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése
- A népi kultúra az élet minden területét átfogó rendszerének felismertetése
- A tárgyalakotás, a céhes hagyományok bemutatásával az ember termelőmunkája iránti megbecsülés kialakítása
- A régi és a mai viszonyok egymás mellé állításával, saját környezetük megfigyelésével, az elemző és összehasonlító képesség fejlesztése
- A hagyományok példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A népi kézműves tárgyalakotás szerepe, jellemzői

A tárgycsoportok a felhasználási területek alapján - kézműves mesterségek kialakulása

Fával, agyaggal, textillel, bőrrel és fémmel dolgozó mesteremberek

Céh, céhszervezet

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

A hagyományos tárgyalakotás

- Az ember tárgykészítő tevékenysége, a tárgykészítés szerepe, területei
- A hagyományos tárgyalakotás alapvető szempontjai
- A tárgykészítés fontosabb alapanyagai
- A tárgyak jelző értéke, mágikus funkciója
- Háztartási és gazdasági eszközök

A tárgyalakotás munkaformái

- Önellátás
- Kézműves mesterségek
- Céhszervezet, céhes hagyományok

Kézműves mesterségek

- Faművesség
- Agyagművesség
- Textilművesség
- Bőrművesség
- Fémművesség

- Egyéb mesterségek
- A mesterségek alapjai, jellegzetes tárgyalakotási területek
- Céhtörténeti érdekességek

Vizsgamunka készítése

- Rajzokkal illusztrált néprajzi gyűjtőmunka

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi kultúra területeit, a hagyományok szerepét
- tárgyalakotás szerepét, területeit, fontosabb jellemzőit
- a kézműves mesterségek fajtáit, alapjait

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a néprajz, a népi kultúra fogalmát, területeit
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét
- a szellemi kultúra területeit, a népszokások, a népi hitvilág, a népköltészet alapjait
- a természet és az életmód alapvető összefüggéseit
- tárgyalakotás szerepét, területeit
- a népi építészet fontosabb jellemzőit

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni

1. A népművészet tantárgy művészeti alapvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet - max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet - max. 15 perc

A vizsga tartalma

1. A népművészet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló néprajzi ismerete: néprajzi alapfogalmakról, népszokásokról, népköltészetéről, hitvilágról, életmódról, a hagyományos tárgyalakotásról megszerzett tudása.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló az életkori sajátosságainak megfelelően milyen szinten:

- tud eligazodni a népköltészet világában
- ismeri a szokások és a hiedelmek helyét és szerepét a népeletben
- ismeri a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi ünnepkör alapjait
- ismeri az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokásokat
- ismeri a munkaalkalmakat, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, népköltészeti alkotásokat, hiedelmeket
- tájékozott a népi építészet, a hagyományos tárgy- és környezetkultúra világában

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- megfigyelő, értelmező készség
- feladatmegoldó készség
- tárgyismeret
- helyes fogalomhasználat

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága

Továbbképző évfolyamok (T/7-10. évfolyamok)

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos szellemi és anyagi kultúra emlékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet kialakítása
- Az ember tárgykötő tevékenységének területeinek (famunkák, fonható szálanyagok, népi kerámiák) megismertetése, tanulmányozásukkal a kézműves tevékenységek megbecsülésének kialakítása, mélyítése
- A népművészeti emlékek, a díszítőművészet megismertetésével az értékrend árnyalása, tudatos tárgykultúra létrehozása iránti igény felkeltése, az esztétikai érzékenység fejlesztése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A népművészet általános jellemzői

Művészet a folklórban

Népzene, néptánc, dramatikus szokások

A tárgykötő népművészet

A népi díszítőművészet jellemzői

Famunkák, fonható szálanyagok, népi kerámiák: jellegzetes tárgytípusok és technikák

Feladatcsoportok

T/7. évfolyam

A népművészet

- A népművészet fogalma, általános jellemzői
- Népművészet a szellemi és tárgyi kultúrában
- Kollektív művészet, közösségi értékrend
- Információhordozó szerep, jelentéstartalom a népművészetben

Népzene, néptánc

- A népi hangszerek jellegzetes típusai
- A népzene jellegzetességei
- Jellegzetes tánc típusok
- Férfi és női táncok, páros táncok
- Táncalkalmak

Dramatikus szokások

- A népi színjátszás alapvető jellemzői
- Dramatikus szokások alkalmi

A népművészet motívumrendszere

- A népi díszítőművészet jellegzetességei, díszítmények funkciói
- A népművészet motívumrendszere, motívum típusok
- A kompozícióépítés jellegzetességei
- A népművészet színvilága
- Jelentéstartalom, hiedelmek, szokások a motívumokhoz kapcsolódóan

Famunkák, fonható szálanyagok

- A fa felhasználási területei
- A fa alapvető megmunkálási és díszítési technikái
- A pásztorfaragás sajátos tárgyai, motívumkincse
- A bútorkészítés jellegzetességei
- Kapufaragás
- Vessző-, gyékény-, szalma- és csuhémunkák
- Felhasználási területek, tárgytípusok
- Jellegzetes munkafolyamatok
- A tárgyakhoz fűződő jelentéstartalom, szokások, hiedelmek

Népi kerámia

- A kerámiakészítés munkafolyamata
- Alapvető formázási és díszítési technikák, motívumkincs
- A kerámiák típusai, funkciói
- A kerámia tárgyakkal kifejezett jelentéstartalom, hozzájuk fűződő szokások, hiedelmek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet ágait,
 - a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
 - a népi kézműves tárgyalakítás tanult területeit: famunkák, fonható szálanyagok, népi kerámiák jellemzőit
 - a díszítőművészet eszközrendszerét
- Legyen képes:
- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére
 - megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
 - a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra emlékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet kialakítása
- Az ember tárgyalakító tevékenységének újabb területeinek megismertetése (népi bőrmunkák,

textilmunkák és egyéb tárgyalakotási területek), tanulmányozásukkal a kézműves tevékenységek megbecsülésének kialakítása, az értékrend árnyalása, tudatos tárgykultúra létrehozása iránti igény felkeltése

- A népművészeti emlékek megismertetésével az esztétikai érzék fejlesztése

Tananyag

Népművészet ismeretek

A tárgyi népművészet

Népi bőrművesség

Népi textíliák, népviselet

Egyéb kézműves területek

Az anyagok előállítása és feldolgozása

Jellegzetes tárgytípusok és technikák

Feladatcsoportok

T/8. évfolyam

Népi bőrmunkák

- A bőrkikészítés alapjai

- A bőr felhasználási területei, bőrműves tárgytípusok

- Jellegzetes munkafolyamatok, készítési és díszítési technikák

- A bőrmunkákkal kifejezett jelentéstartalom, hozzájuk fűződő szokások, hiedelmek

Népi textíliák

- A népi textíliák alapanyagai

- A kendermunka és a gyapjufeldolgozás alapjai

- A szövés - fonás anyagai, eszközei, munkafolyamatok

- A szövés mintakincse

- A népi hímzések - jellegzetes színvilág, motívumkincs, kompozíciók

- A kékfestés

- Alapvető munkafolyamatok

- Motívumkincs, mintafák

- A népi textíliák felhasználási területei

- A népi textíliákkal kifejezett jelentéstartalom, hozzájuk fűződő szokások, hiedelmek

A népviselet

- A viselet elemei

- A ruházat jellemzői

- Fejviselet, hajviselet fajtái, jellemzői

- Lábbeli típusok

- Öltözet-kiegészítők, ékszerek fajtái, jellemzői

- A viselet, mint jelrendszer, a közösséghez tartozás kifejeződése az öltözetben keresztül

- Öltözetdarabokhoz kapcsolódó szokások és hiedelmek

Egyéb kézműves tevékenységek

- Mézesbábosság

- Mintaformák

- Tojásfestés, a tojás, mint szimbólum
- Egyéb kézműves tevékenységek
- A tárgyakhoz fűződő szokások, hiedelmek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet ágait
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népi kézműves tárgyakotás tanult területeit: a népi bőrmunkák, textilmunkák és egyéb tárgyakotási területek jellemzőit
- a díszítőművészet eszközrendszerét

Legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére, az esztétikai értékek felismerésére és megfogalmazására
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének, értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása
- A természet, a társadalom és az ember kapcsolatának elemzésével az összefüggések felismertetése
- A néprajzi tájegységek tanulmányozásával (Dunántúl, Alföld, Északi-középhegység néprajzi tájegységei) a szülőföldre való kötődés erősítése, a közösségi érzés mélyítése, a humánus magatartás, a tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A népművészeti emlékek tanulmányozásával a változások folyamatának felismertetése az esztétikai, etikai élmény- és ítélőképesség mélyítés
- A néprajzi gyűjtőmunka által az önművelés lehetőségeinek elsajátíttatása

Tananyag

Népművészet ismeretek

- A népművészet történeti változásai
- A stíluskorszakok jellemzői
- Néprajzi tájegységek
- Dunántúl, Alföld, Északi-középhegység néprajzi tájegységei
- A tájegységek jellegzetes népi kultúrája
- A néprajzi gyűjtőmunka, könyvtárhasználat

Feladatcsoportok

T/9. évfolyam

A népművészet stíluskorszakai

- A népművészet általános jellemzői
- A népművészet stíluskorszakai
- Régi stílus - új stílus - legújabb stílus
- A stíluskorszakok kialakulásának háttere
- Az egyes korszakok jellegzetes tárgykultúrája, díszítőművészete

Néprajzi tájegységek

- Községi értékrend
- Egyén és közösség viszonya, a közösségbe tartozás kifejeződése
- Centrális és peremhelyzet
- A népi kultúra táji tagolódása, a magyarországi tájegységek
- Dunántúli tájegységek
- Az Alföld tájegységei
- Az Északi-középhegység tájegységei
- Az egyes tájegységek tanulmányozása: földrajzi elhelyezkedés, a természeti környezet, jellegzetes életmód, a táj szellemi kultúrájának érdekességei
- A táj jellegzetes népművészete - tárgykultúrája, díszítőművészete
- Kiemelkedő kézműves tevékenységek, fontosabb központok
- Irányított gyűjtőmunkák

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet területeit
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népművészet korszakait, a népi kézműves tárgyalakítás területeit
- a népművészet tanult tájegységeit: Dunántúl, Alföld, Északi-középhegység
- az alapvető néprajzi szakirodalmat

Legyen képes:

- a népművészet értékeinek felismerésére és megfogalmazására
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének, értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása, a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése
- A régi és a mai szemlélet egymás mellé állításával mindennapi élet kérdéseire, való válaszkeresés, a problémamegoldó képesség fejlesztése.
- A természet, a társadalom és az ember kapcsolatának elemzésével az egyén helyének, szerepének tudatosítása
- A néprajzi tájegységek (a magyar nyelvterület határainkon túli tájegységei), valamint a lakóhelyük hagyományainak tanulmányozásával a szülőföldhöz való kötődés erősítése
- A közösségi érzés mélyítése, a humánus magatartás, a tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A néprajzi gyűjtőmunka által az önművelés lehetőségeinek elsajátíttatása

Tananyag

Népművészet ismeretek

Néprajzi tájegységek

A magyar nyelvterület határainkon túli tájegységei

A saját tájegység tanulmányozása

A tájegységek jellegzetes népi kultúrája

A közösség és az értékrend változása. A népi iparművészet kialakulása

Hagyományápolás, értékmegőrzés

A néprajzi gyűjtőmunka, könyvtárhasználat

Feladatcsoportok

T/10. évfolyam

A határainkon túli magyarság

- A népi kultúra táji tagolódása
- A magyar nyelvterület határainkon túli tájegységei
- Földrajzi elhelyezkedés, történelmi háttér
- A természeti környezet, az életmód jellemzői
- A táj szellemi kultúrájának érdekességei
- A táj jellegzetes népművészete - tárgykultúrája, díszítőművészete
- Kiemelkedő kézműves tevékenységek, fontosabb központok
- A közösségbe tartozás kifejeződése
- Alkalmazkodás, asszimiláció, identitás
- Irányított gyűjtőmunkák

A saját tájegység népművészete

- Elhelyezkedés, természetföldrajzi adottságok, életmód, gazdálkodás
- A táj jellegzetes népművészete, tárgykultúrája, díszítőművészete
- A szellemi kultúra sajátosságai
- A táj fontosabb központjai
- Irányított gyűjtőmunkák

Népi iparművészet

- A hagyományos közösségek felbomlása
- A népi iparművészet jellemzői
- Változások, átfogalmazva beépítés, új igényekhez való igazodás
- Érték, stílus és a használó ember összhangja
- A népi kultúra, a népművészet megőrzési lehetőségei
- A hagyományok és a közösségi értékek szerepe napjainkban
- A hagyományápolás lehetőségei
- Intézmények, rendezvények a népi kultúra szolgálatában
- Néprajzi szakirodalom: könyvek, folyóiratok

Rendszerezés

- A népi kultúráról tanultak áttekintése, rendszerezése
- A tárgyelemzésről és a gyűjtőmunkáról tanultak áttekintése

Vizsgamunka készítése

- Rajzokkal illusztrált tárgyelemzés, műleírás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népművészet fogalmát, területeit
- a népi közösségek működésének és értékrendjének alapjait
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népművészet tanult tájegységeit: a magyar nyelvterület határainkon túli tájegységeit és a saját tájegységét
- a népi iparművészet jellemzőit
- a hagyományápolás lehetőségeit

Legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére, az esztétikai értékek felismerésére és megfogalmazására

- az egyes tárgyak funkcióját, helyét a népi kultúrában meghatározni
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a népművészet fogalmát, területeit
- a népi közösségek működésének és értékrendjének alapjait
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat
- a népművészet korszakait, a népi kézműves tárgyalakítás területeit
- a magyar nép, és a népművészet táji, történeti tagolódását
- a díszítőművészet eszközrendszerét
- az alapvető néprajzi szakirodalmat

Legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére, az esztétikai értékek felismerésére és megfogalmazására
- az egyes tárgyak funkcióját, helyét a népi kultúrában meghatározni
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására

2. A Népművészet tantárgy művészeti záróvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Népművészet - max. 60 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Népművészet - max. 20 perc

A vizsga tartalma

A népművészet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete: a népművészetről, a hagyományos népi kézműves tárgyalakító tevékenységekről, mesterségekről megszerzett tudása.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri népművészet mibenlétét, motívumrendszerét, korszakait, ágait és alkotásait
- ismeri a fa-, bőr-, textilművesség és népi fazekasság jellemzőit
- ismeri a magyar nyelvterület legfontosabb tájegységeinek népművészetét
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában
- tudja elemezni a megismert tárgyakat
- tud összehasonlító elemzéseket végezni
- tudja rendszerezni a népi kultúráról megszerzett ismereteit
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- megfigyelő, értelmező készség

- összehasonlító, összegző készség
- feladatmegoldó készség
- tárgyismeret
- fogalomismeret
- tárgyelemző készség

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága
- kommunikációs készség

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

A *művészettörténet tantárgy* célja a tanuló érdeklődésének felkeltése és nyitottá tétele a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására. A tanuló kifejezőképességének fejlesztése a közös műelemzéseken és az egyes korokra jellemző legfontosabb stílusirányzatok megismerésén keresztül. Célja továbbá a művészettörténet emléktanyájában való eligazodás elősegítése, az ismeretek beépítése a tanuló munkájába.

A *tantárgy feladata* a világkép és a képzőművészet viszonyának megismertetése. A művészet társadalomban betöltött szerepének bemutatása, az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek összehasonlítása. Feladata a kortárs művészet bemutatása, a művészeti ágak kapcsolatának érzékeltetése. Az önálló tájékozódás képességének, az ismeretszerzés igényének kialakítása. Jelentős műemlékek, múzeumok, gyűjtemények, kiállítások látogatásával a szűkebb környezet iránti elkötelezettség előhívása. A művészettörténet jelentős alkotóinak és alkotásainak bemutatása az őskortól napjainkig.

A *művészettörténet tantárgy* oktatása szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a műhelyekben folyó tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor kapcsolatot keres a társművészetek felé is.

A tantárgy szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthető a többi tantárgy oktatási folyamatába.

Alapfokú évfolyamok (A/3-6. évfolyamok)

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló érdeklődésének felkeltése a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására
- Közösén végzett műelemzéseken keresztül a művészet korszakaira jellemző legfontosabb stílusjegyek megismertetése
- Az ismeretszerzés igényének kialakítása, a művészet szerepének szemléltetése a különböző korszakokban és civilizációkban

Tananyag

Bevezetés

- A művészettörténet alapfogalmai - a művészet vizuális nyelve
- A művészettörténet helye és szerepe a tudományok között
- A képző- és iparművészet ágai, műfajai, jellemzői, kapcsolatuk, kölcsönhatásaik

Őskor

- Az emberré válás folyamata - a művészet kezdetei

- Használati és kultikus tárgyak, ékszerek - a temetkezés legrégebb emlékei
- Plasztikák, idolk, állatszobrok
- Barlang- és sziklarajzok, festmények
- A megalitikus kultúra emlékei

Mezopotámia

- A folyamközi birodalmak
- Sumérok, akkádok, babiloniak, asszírok, perzsák

Egyiptom

- Az egyiptomi társadalom - világkép, hitvilág
- Az egyiptomi kultúra időrendi áttekintése
- Az egyiptomi művészet konvenciói, stílusai, korszakai

A Kínai Birodalom

- A nagy dinasztiák időrendi áttekintése
- Hiedelemvilág, az ősök kultusza
- A Kínai Birodalom kultúrája: edények, plasztikák
- Festészet, tájképfestés, kalligráfia

Japán művészete

- A természet erőinek és az ősöknek tisztelete, sintoizmus
- Kínai befolyás, a buddhizmus elterjedése
- A zen buddhizmus és a művészet
- Teaszertartás, virágrendezés, tusfestészet

India művészete

- Indiai kultúrák, birodalmak áttekintése
- A buddhizmus eszmerendszere, elterjedése
- A hinduista hitvilág és kultúra

Afrika művészete

- Ősi birodalmak Fekete-Afrikában
- A kultúrák sokfélesége
- Az afrikai maszkok, mágia, ősök kultusza
- Plasztika, bronzszobrászat

A prekolumbián művészet

- Korai földművelő kultúrák
- Mítoszok, szertartás és építészet
- A közép- és dél-amerikai indián kultúrák áttekintése

Kréta és Mükéné

- A minoszi kultúra: építészet, festészet, plasztika

Az ókori görög művészet

- A görög kultúra nagy korszakainak áttekintése
- A városállamok és a társadalom felépítése
- Szellemiség, hitvilág, mitológia, tudományok, filozófia
- Az építészet új nyelvezte, oszloprendek, épülettípusok
- A szobrászat nagy korszakai
- Festészet, vázafestészet
- A hellenizmus kora

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az elemi kifejezési és ábrázolási módozatokat, és ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban
- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- a művészet különböző funkcióját az őskorban, a korai nagy kultúrákban és más földrészek művészetében
- az európai kultúra forrásait

Legyen képes:

- az egyes művészettörténeti korokra, korszakokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- a megismert művészettörténeti korok, korszakok időrendi áttekintésére
- a tanult korszakok műtárgyainak esztétikai és funkció-szemponitú elemzésére
- az Európán kívüli kultúrák művészetének megértéséhez szükséges szempontok és kulturális tényezők figyelembevételére

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló világos kifejező képességének fejlesztése, a művészettörténet emléanyagában való eligazodás biztosítása
- A tanuló felkészítése az önálló szóbeli műelemzésre az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozása, valamint az anyagok, műfajok, technikák, eljárások megismerése által
- Az önálló tájékozódás képességének és az ismeretszerzés igényének kialakítása

Tananyag

Az etruszkok

- A római kultúra kezdetei, görög hatások
- Az etruszk hitvilág, kultushelyek, sírépítmények

Római művészet

- Róma kialakulása, felemelkedése és hanyatlása
- Új építészeti vívmányok, szerkezetek, épülettípusok
- A szobrászat új feladatok előtt - a portré
- Falfestmények, a jellegzetes római stílus kialakulása

Késő római és bizánci művészet

- A kereszténység eszmevilága, elterjedése
- A latin ókeresztény és a görög bizánci építészlet legfőbb jellemzői, sajátosságai
- A mozaikművészet
- A kereszténység és az állam
- Egyházi táblakép-festészet, ikonok

A népvándorlás korának művészete

- A római birodalom bukása
- A nomád népek életmódja, hitvilága
- A honfoglaló magyarok művészete
- A Karoling Birodalom művészete
- Kultúra, vallás és képzőművészet

Az Iszlám Birodalom művészete

- Az iszlám kialakulása, felemelkedése, elterjedése
- Az iszlám építészlet főbb épülettípusai, stílusjegyei

- A kalligráfia az iszlám művészetben

A román kor művészete

- A római katolikus egyház szerepe a kultúrában
- Szerzetesek, zárandokok, kolostorok
- Az egyházi építészet sokszínűsége
- A kereszténység képi nyelve
- Hódítások, keresztes hadjáratok

A gótika

- Gótikus építészet - gótikus katedrális
- Üvegablakok, gótikus szobrászat
- Az egyház megújítása
- A gótika sokszínűsége Európa országaiban

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- az európai kultúra első nagy korszakainak szellemi és társadalmi hátterét
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a tanult művészettörténeti korokban, korszakokban
- a római kortól a gótikáig a stílusok magyarországi vonatkozásait, megjelenési formáit
- múzeumokat, régészeti parkokat, műemlékeket

Legyen képes:

- az egyes művészettörténeti korokra, korszakokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- a megismert művészettörténeti korok, korszakok időrendi és térbeli áttekintésére
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló figyelmének ráirányítása a művészet kultúrában és a társadalomban betöltött helyére, a művészet folytonosságának és korról-korra változó jellegének bemutatása
- Az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek bemutatása
- Az önálló tájékozódás képességének, az ismeretszerzés igényének kialakítása
- A művészet saját múltjához, hagyományához való viszonyának megismertetése

Tananyag

A reneszánsz előzményei - trecento

- Művészet az itáliai városállamokban - a szellemi megújulás első jelei
- Vallási és világi építészet
- A plasztika és festészet az új igények szolgálatában
- Új stílus születése

A korai reneszánsz - quattrocento

- Kereskedők és mecénások
- Új keresztény művészet
- Vallási hagyomány és antik kultúra
- A művészet és a természettudományok viszonya

- Művészet és humanizmus

Az érett reneszánsz - cinquecento

- Az itáliai udvarok és az antik világ
- Városi palotaépítészet és a megújuló egyházi építkezések
- A pápaság és a művészetek
- A reneszánsz művészet Itálián kívül

A reneszánsz alkonya - manierizmus

- A manierizmus fogalma, jellemző stílusjegyei
- A manierizmus Itáliában, Spanyolországban és a Németalföldön

A barokk művészet

- A katolikus egyház diadala
- Az új szellemiség hatása az egyházi építészetre, festészetre, szobrászatra
- Európa világi építésze a királyi udvarokban
- A barokk festészet Itáliában, Spanyolországban
- A holland festészet aranykora
- Új témák, új megrendelők, új műfajok, portré, tájkép, életkép, csendélet

A rokokó művészete

- Művészi érzékenység, frivolitás, elegancia
- A rokokó és a vallásos művészet
- A rokokó portréművészete

A klasszicizmus

- Itáliai, görögországi és kis-ázsiai ásatások
- Új művészet az antik világ bűvöletében
- A klasszicizmus építészetének, szobrászatának, festészetének áttekintése

A romantika

- Szubjektivitás, erős érzelmi töltés
- A napóleoni birodalom
- A romantika az irodalomban, a filozófiában, a zenében
- A romantika Európa országaiban

A realizmus

- Valóságfeltárás, társadalomkritika
- A realista portréművészet és tájképfestészet

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- a művészettörténeti korok, korszakok legkiemelkedőbb alkotóit és jellemző alkotásait
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a művészettörténeti korokban, korszakokban
- az egyes korszakok kultúrtörténeti és világnézeti hátterét, társadalmi vonatkozásait
- a reneszánsztól a realizmusig terjedő korszakok változásainak jellemző törvényszerűségeit

Legyen képes:

- az egyes művészettörténeti korokra, korszakokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- a megismert művészettörténeti korok, korszakok időrendi áttekintésére
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban

- műalkotásokat elemezni tartalmi és formai szempontból

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló világos kifejező és érvelési képességének fejlesztése, az ismeretek a tanuló gondolkodásába és munkájába való beépülésének
- Az elemzések során a korok, korszakok kapcsolatainak, kölcsönhatásainak, egymásra épüléseinek kiemelése
- A modern művészet létrejöttének, művészi és társadalmi problémáinak, kérdésfelvetéseinek megértetése

Tananyag

Az impresszionizmus

- Új utak, új művészi szabadság
- Szemléleti forradalom a modern festészet történetében
- Pillanatnyi benyomások, érzések, hangulatok

Posztimpresszionizmus

- Pointillizmus
- Az ösztönök felszabadítása
- A belső lényeg megragadása

A századforduló építésze és képzőművésze

- Ipari forradalom - új igények, új anyagok, új építészeti feladatok
- A historizmus, akadémizmus, eklektika
- Szecesszió
- Szakítás, szembefordulás az akadémizmus világával

A XX. század első fele

- A klasszikus modernség, a klasszikus avantgarde irányzatai

Expresszionizmus

- A primitív művészet felfedezése

Fauvizmus

- A modern francia festészet kolorista irányzata

Kubizmus

- A látvány felbontása mértani alapformákra
- Autonóm képalkotás
- Újírtások az építészetben

Organikus és funkcionalista építészet Futurizmus

- Gépek kultusza. Mozgás, dinamizmus

Absztrakt művészet

- Utalásszerű kapcsolódás a külső tárgyi világhoz
- Megszületik a nem ábrázoló, nem tárgyi és nem figurális művészet
- Művészet a két világháború között

Konstruktivizmus

- Geometrikus alakzatok síkon és térben
- Festészet, függőleges, vízszintes irányok, tiszta színek

Dadaizmus

- Antiművészet - a háború ellen, az esztétikai és erkölcsi konvenciók ellen
- A konceptuális művészet előfutára

Szürrealizmus

- A belső felszabadítása, automatizmus

Bauhaus

- Az építőműhely. Előkurzus - kézműves mesterség - ipari formatervezés

Művészet 1945-től napjainkig

- A modernizmus megújódása

Absztrakt expresszionizmus

- Felfokozott érzelmi hatások
- Tasizmus, akciófestészet

Pop art

- Jóléti társadalom, reklámok, tömegtermékek, társadalomkritika

Hiperrealizmus

- Fényképszerű valóság-hűség

Op-art, kinetikus művészet

- Tiszta optikai hatások, tiszta szerkezetek- mozgás, fényeffektusok

Minimal art, konceptuális művészet

- Gondolati tartalmak feltárása
- A kreatív gondolat fontosabb, mint maga a mű

Napjaink művészete - kortárs művészet

- Land art, body art, performance, happening, totális művészet
- Az építészet új útjai
- A posztmodern változatai

Vizsgamunka készítése

- Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult művészettörténeti korok, korszakok főbb stílusjegyeit
- a művészettörténeti korok, korszakok legkiemelkedőbb alkotóit és jellemző alkotásait
- egyes kiemelkedő műalkotások befogadás-történetét és utóéletét
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait, ezek forradalmian megváltozó esztétikumát és funkcionalitását a 19-20. században
- az egyes irányzatok kultúrtörténeti és világnézeti hátterét, társadalmi vonatkozásait
- a modern művészet létrejöttének főbb állomásait, motivációit, korabeli fogadtatását

Legyen képes:

- a megismert művészettörténeti irányzatok időrendi áttekintésére, összehasonlítására
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban
- érteni és értékelni a művészet kísérletező megnyilvánulásait, jelentőségét a későbbi korokra nézve

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- az elemi ábrázolási módozatokat (konvenciókat), és ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban
- a művészettörténeti korok, korszakok, irányzatok főbb stílusjegyeit és legkiemelkedőbb alkotóit, alkotásait

Legyen képes:

- műalkotásokat elemezni a témák és stíluselemek szempontjából
- eligazodni és szelektálni a tárgy- és környezetkultúra világában
- az egyes művészettörténeti korokra jellemző stílusjegyek felismerésére
- művészeti, esztétikai élmények felidézésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban
- a megismert művészettörténeti korok időrendi áttekintésére

1. A művészettörténet tantárgy művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Művészettörténet - max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

- max. 15 perc

A vizsga tartalma

Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatait az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló művészettörténeti ismerete, az építészetről, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetéről, szobrászatról, a képzőművészeti ágak műfajairól megszerzett tudása, ismeretszerző igénye.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri az egyes művészettörténeti korok, korstílusok kifejezési szándékát és módját
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit
- ismeri fel a művészettörténeti ágak kapcsolatát
- képes a műalkotások önálló elemzésére

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- befogadó, megfigyelő, eligazodó készség
- összehasonlító készség
- műelemző készség
- műfaj- és stílusismeret
- műtárgyismeret
- fogalomismeret

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabotossága, pontossága
- kifejező és érvelési képesség

Továbbképző évfolyamok (T/7-10. évfolyamok)

T/7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A már megismert művészettörténeti korok új összefüggésbe helyezése, formanyelvüknek és stílusjegyeiknek vizsgálatával összehasonlító elemzések végzése
- A művészeti ágak kapcsolatának bemutatása
- Műemlékek, múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával a szűkebb környezet iránti elkötelezettség kialakítása

Tananyag

Primitív művészet egykor és ma

- Afrika, Ausztrália, Óceánia, Amazónia törzsi művészete
- Észak-, Közép- és Dél-Amerika indián kultúrái
- Hitvilág, stílusok, szertartások, testfestés, tetoválás

A primitív művészet hatása a magas művészetre

- A XX. századi izmusok és az ősművészet, illetve primitív művészet
- A primitív kultúrák és napjaink művészete

Népművészet

- A népművészet fogalma, megközelítése
- Hagyomány, életmód, szokások, zene, tánc, viselet, tárgyak
- A népművészet tárgyi emlékei Magyarországon
- Életmódváltás és népművészet - a népművészet napjainkban

A városi folklór

- Az ipari forradalom és a fogyasztói társadalom hatása a klasszikus népművészetre
- Új életforma, új anyagok, új műfajok a városi folklórban
- Graffitik, tetoválás
- A szubkultúrák művészete

A naiv művészet

- A magas művészet és a naiv művészet viszonya
- Utak a népművészetből a naiv művészet felé
- A világháborúk művészete: életmód, emlékek, tárgyak

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a művészettörténet főbb korszakait, stílusait, stílusjegyeit
- a prehisztórikus és a nem európai kultúrák művészetének lényeges sajátosságait
- a különböző művészeti jelenségek mögött húzódó világnézeti, társadalmi hátteret
- a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a különböző kultúrákban, illetve különböző társadalmi rétegekben

Legyen képes:

- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban
- összefüggéseket találni a különböző korszakok és kultúrák jelenségei között
- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában
- elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- értelmezni a kortárs művészet hagyományokhoz való viszonyát

T/8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A már megismert művészettörténeti jelenségek új összefüggésbe helyezése, azok formanyelvének és stílusjegyeinek, vizsgálatával összehasonlító elemzések végzése
- A klasszikus kultúra lényegi vonásainak megvilágítása, irodalmi, mitológiai és történeti forrásainak megismertetése, a nyugati civilizációra gyakorolt hatásainak érzékeltetése
- A művészeti ágak kapcsolatának bemutatása, a műfajhatárok elmosódásának és a műfajok közötti átjárás lehetőségeinek érzékeltetése
- Műemlékek, múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával a szűkebb környezet iránti elkötelezettség kialakítása

Tananyag

Az ókori görög művészet gyökerei

- Előzmények - a minoszi kultúra
- Hatások - a hellén kultúra kialakulásának körülményei

Az archaikus, a klasszikus és a hellenisztikus művészet

- Hasonlóságok, különbözőségek
- Kölcsönhatások, egymásra épülés
- A hellén kultúra hatásai Itáliától az Indusig
- Helyi sajátosságok, új kulturális áramlatok

Etruszk művészet

- Híd a görög és a római művészet között
- Görög hatások és hagyományok
- A római kultúra kezdetei

Az ókori Róma művészete

- Görög, etruszk hatások
- Görög emlékek, görög mesterek Itáliában
- Másolatok, műgyűjtés
- A provinciák művészete

- A klasszikus római művészet hatása a barbár kultúrákra
- Róma hatása a bizánci művészetre
- Róma hatása a korai keresztény művészetre

Reneszánsz - az antikvitás újjászületése

- Ásatások, tárgyi emlékek
- Antik eszmények, formák és kánonok
- Az antik filozófia újjászületése
- Művészet és humanizmus

Klasszicizmus

- Utazások, rajzok, metszetek
- Itáliai, görögországi és kis-ázsiai ásatások
- Gyűjtemények, múzeumok
- Az antikvitás, mint a klasszicizmus alapja
- Az antikvitás a magas művészetben és a hétköznapiakban (ruházat, bútorok)

Az antik hagyományok hatása a XX. századi művészetre

- A klasszicizmus és a szocialista realista építészet és művészet
- Az antik kultúra és a klasszicizmus hatása a Harmadik Birodalom művészetére
- Az antik kultúra hatása napjainkban

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a klasszikus antik művészettörténeti korok és az európai művészeti korszakok sajátosságait
- a művészettörténeti korok (korszakok) legfontosabb alkotóit és alkotásait
- az antik mitológia, irodalom és történelem legfontosabb epizódjait, szereplőit
- a nyugati kultúra egyes korszakainak viszonyulási módját az antik örökséghez

Legyen képes:

- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban
- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában
- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- jellemző ikonográfiai témák felismerésére, elemzésére, változatainak értelmezésére

T/9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A megismert művészettörténeti jelenségek új összefüggésbe helyezése
- A különböző vallási jelenségek és a képzőművészet kapcsolatának elemzése, az általános törvényszerűségek és sajátosságok felismerése
- Az ideológia meghatározó szerepének érzékeltetése a művészeti jelenségekben

Tananyag

Egyiptom hiedelemvilága, életmódja, kultúrája és művészete

- Sokistenhit - az élet folytatása a túlvilágon
- Az Amarna-kor (Ehnaton birodalma) és hatásai

Mezopotámia művészete

- Sumer és akkád művészet és hitvilág

- Babiloni és asszír művészet és hitvilág
- Az ókori Irán művészete és hitvilága

A Közép-Kelet művészete

- Pártusok és szasszanidák

Az iszlám művészete

- Az iszlámvallás, világmagyarázat és életszemlélet, valamint a művészet
- Az iszlám gondolatvilág - a távol-keleti bölcselet és a nyugati eszmerendszerek összehasonlítása

Az ókori és a klasszikus India kultúrája és művészete

- A buddhizmus és a művészet
- A hinduizmus és a művészet

Délkelet-Ázsia művészete

- India és a buddhizmus hatása a helyi kultúrákra

Kína művészete

- A buddhizmus, taoizmus és konfucianizmus hatása a művészetre
- Tibet és Kína hiedelemvilága, kultúrája és művészete

Japán művészete

- A sintoizmus és a művészet
- A zen-buddhizmus hatása a művészetre

Zsidó művészet

- A zsidó hiedelemvilág, életmód, kultúra és művészet
- A zsidó világszemlélet, a hellén filozófiák és a keresztény gondolatvilág összehasonlítása

A keresztény művészet

- A kereszténység kialakulása, elterjedése és eszmerendszere
- A korai kereszténység és a művészet
- A késő római és a bizánci művészet

A kereszténység és az állam

- A kelta kereszténység Írországból és Észak-Angliában
- Kultúra, vallás és képzőművészet a Karoling Birodalomban

A keresztény Európa a román kor idején

- A kereszténység és a hatalom
- Hódítások és kereszties hadjáratok

A keresztény Európa a gótika idején

- Fellendülés, pénz és hatalom a városokban
- A gótika virágzása és az egyház

Pogány motívumok a keresztény világban

- A szakrális művészet és a reneszánsz
- A pápai udvar hatása a művészetekre

A reformáció hatása a művészetre

- Az új eszmék hatása az életmódra, kultúrára
- Új megrendelői réteg, új igények, új műfajok

A katolikus egyház diadala

- A barokk művészet gyökerei
- Az ellenreformáció hatása a művészetre
- Új optimizmus, pompa, fényűzés

Keresztény szellemiségű művészet a barokktól napjainkig

- Hittérítés és művészet - a gyarmatok művészete
- Keresztény eszmeiség és helyi hiedelemvilág keveredése

A felvilágosodás művészete

- Ráció és művészet
- Ateista művészet

Művészet az ideológiák szolgálatában

- A szocialista realizmus művészete
- A Harmadik Birodalom művészete

Ideológiák napjaink művészetében

- Szubkultúrák, csoport ideológiák
- Kvázi kultuszok, rítusok
- Magánmitológiák

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a művészettörténeti korokat és irányzatokat, azok főbb stílusjegyeit
- a főbb vallásokat, azok mitológiáit, rítusait, teológiáját
- a kereszténység tanítását, történetét, egyházi művészetét
- a kereszténység helyét, szerepét az európai kultúra egyes korszakaiban

Legyen képes:

- tájékozódni a vallástörténet és a művészettörténet nagy korszakaiban
- önálló, alkotószellemű elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- felismerni és elemezni az egyes műalkotások mondanivalóját és közösségi szerepét

T/10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A 19-20. századi művészetről tanultak új megvilágításba helyezése
- A művészet társadalmi funkciója, a társadalmi konvencióval való konfliktusa
- A művészeti törekvések és folyamatok létrejöttének és társadalmi fogadtatásának megértetése

Tananyag

Realizmustól az impresszionizmusig

- Az uralkodó ízlés klasszikus felfogása és a pillanatnyi benyomásokat rögzítő új valóságfelfogás ellentéte

Az impresszionizmustól a fauvizmusig

- A művészet és a nyilvánosság újfajta kapcsolata
- Tudományos megalapozottság - rendszerezésre való törekvés
- Egyéni stílus, expresszív motívumhasználat

Az építészet és az ipari forradalom

- A hagyományos neo irányzatok és az új építészeti mozgalmak
- Az új építészeti feladatok kihívásai és a rájuk adott válaszok

A szecesszió

- Nyílt szembenállás, szakítás az akadémizmus felfogásával
- A szecesszió és az alkalmazott művészetek

Az avantgarde irányzatai és a hivatalos művészet

- A hagyománytisztelő és az úttörő művészet viszonya

Úttörők és epigonok

- Magányos alkotók és iskolák
- Az avantgarde művészet utóélete

Művészet és társadalom

- Művészet és politika
- Agitatív művészet
- Tiltott, túrt, támogatott művészet
- Művészet a rendszerváltozás után

Művészet és kommunikáció

- Művészet és manipuláció
- Művészet és üzlet
- A magas művészet és a közönség
- A giccs fogalma

Kortárs művészet

- Klasszikus hagyományok és azok tagadása
- Mesterségbeli tudás és eszköztelen művészet
- Professzionális és amatőr művészet
- Művészet és közönség

Vizsgamunka készítése

- Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében
- a művészet fogalmának „kitágulását” a 19-20. században
- a művészet társadalmi, ideológiai meghatározottságát, művészet és társadalom konfliktusainak különböző példáit

- a művész szerepének, feladatának, magatartásformáinak okait és következményeit a különböző korokban

Legyen képes:

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- ismertetni konkrét példákon keresztül a művészet társadalmi funkcióinak pozitív és negatív vonatkozásait, művészet és társadalom konfliktusainak lehetőségét
- önálló, alkotószellemű műelemzésre, vélemények ütköztetésére, vitakészsége fejlesztésével; más nézetek, vélemények megértésére, elfogadására

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében
- tudja olvasni, elemezni a tanult műalkotásokat

A tanuló legyen képes:

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével
- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában
- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban
- ismertetni az adott kor kiemelkedő alkotóinak munkásságát és elemezni alkotásaikat
- felismerni koronként jellemző alkotásokat a tárgy- és környezetkultúra világából
- önálló, alkotói szellemű műelemzésre, vélemények ütköztetésére – elfogadására

2. A Művészettörténet tantárgy művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Művészettörténet - max. 60 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

- max. 15 perc

A vizsga tartalma

Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozathoz mérhető legyen a

- tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, elemző, összehasonlító képessége, az építészetéről, grafikáról, festészetéről, szobrászatról, azok műfajairól, alkotóiról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri művészettörténeti korok lényeges alkotóit és alkotásait
- ismeri a művészettörténeti korok sajátosságait
- tudja elemezni a megismert műalkotásokat
- tud összehasonlító elemzéseket végezni

- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- befogadó, értelmező, eligazodó készség
- összehasonlító készség - műelemző készség
- műfaj- és stílusismeret
- műtárgyismeret
- fogalomismeret

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága
- kommunikációs készség

B) NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ

A népművészet oktatásának célrendszere és funkciói

A *népművészet* oktatásának célja, hogy megismertesse a tanulókat a hagyományos kézműves kultúránkkal, hogy a fiatalok - különösen a kezdetekben - játékos módon, élményszerűen tapasztalják meg a környezetünkben lévő természetes anyagokat, a természet körforgásához, a naptári ünnepekhez, a család ünnepeihez köthető tárgyak készítését, az ünnepek hagyományait, valamint azt a képi, vizuális kultúrát, mely a népi kézművességhez köthető. Ily módon a tanuló személyisége, identitástudata, ökológikus gondolkodása, esztétikai érzéke fejlődik. Ugyanakkor cél az is, hogy a tanulók kezűgyessége, tervező, konstruáló, anyag-, és eszközhasználati készsége fejlődjék, melyet felerősít a foglalkozásokhoz kötődő erős érzelmi motiváció és közösségtudat.

A *népművészet* a hagyományos motívumkincset felhasználó játékok segítségével elősegíti a képi memória fejlődését, a tanulók személyiségfejlődését, biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, fokozatosan, játékosan vonja bele a tanulókat a különféle kézműves mesterségek világába. Feladata, hogy a hagyományos kézműves kultúránk megismertetésével a múlt értékeit megszerettesse és mai életünknek megfelelő formában tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében, a hagyományok napjainkban való megélésében. A helyi tantervben ajánlott a helyi hagyományok sajátosságainak megjelenítése.

A program integrált óraszervezési lehetőséget biztosít arra, hogy a főtárgy órakeretéhez közvetlenül kapcsolódhasson valamely kötelező tantárgy tananyagának elsajátítása, feldolgozása. A tanuló mindkét tantárgyból osztályzatot kap, és a helyi tantervben rögzített feladatok szerint tehet művészeti alapvizsgát és művészeti záróvizsgát.

A népművészet oktatás jellemzői

- *Tevékenységek központúság* – a tanulók a tananyag tartalmakat, feladatokat tapasztalati módon, különböző népi kézműves tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját.
- *Feladattudatosság* – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését.
- *Alkotói magatartás* – amelyben fontos szerepet kap a hagyományos kultúra ismeretére alapozott kreativitás, a feladatok folyamatának – megvalósításának képessége a tervezéstől a feladat megoldásáig.
- *Folyamatszerűség* az egyes feladatok végigvitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben.
- *Interaktivitás és együttműködés*, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt, segíti az alkotó közösségek létrejöttét.
- *A tanulók önkifejezési készségének kialakítása* és mélyítése a személyre szabott feladatokkal.
- *A szociális érzékenység és empátia*, az én tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

Kiemelt kompetenciák a népművészet oktatásban

A kiemelt kompetenciaterületek a népművészeti alkotótevékenység által a hagyományok tiszteltét, a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik. Olyan tulajdonság-együttest

alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a problémafelismerést, a problémamegoldást.

Bemeneti kompetenciák

Iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

- A hagyományos kultúra napjainkban való befogadása
- A hagyományos kultúra napjainkban is érvényes megélése
- Vizuális gondolkodás és kifejezőkészség
- Tervezési készség
- Alkotói magatartás
- Kreativitás
- Manuális és digitális eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Az esztétikum iránti igény
- Problémaérzékenység
- Tudatos környezetformálás igénye
- Biztonságos munkavégzés képessége

Személyes kompetenciák

- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Türelmes, kitartó munkavégzés
- Munkafolyamatok elsajátítása a tervezéstől a megvalósításig
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv

Társas kompetenciák

- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Kezdeményezőkészség
- Együttműködési készség

Módszerkompetenciák

- Figyelemösszpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyén való alkalmazása
- Ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés
- Problémafelismerés, – megoldás
- A munkakörnyezet tisztántartása

A Népművészet műfaj képzési szerkezete

iskolánkban indítható tanszakok

Az előképző és az alapfok tantárgyi felépítése

Főtárgyak

az előképző 1-2. évfolyam és az alapfok 1-2. évfolyamán: *Népi játék gyakorlatok*;
az alapfok 3. évfolyamán: *Bevezetés a mesterségek világába - Mesterség orientáció alkotó gyakorlat*

Tanszakok főtárgyai az alapfok 4-6. évfolyamán:

- *Faműves alkotó gyakorlat*
- *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) alkotó gyakorlat*

Kötelező tantárgyak

az alapfok 1-2-3. évfolyamán - *Népművészeti vizuális alapismeretek*

Tanszakok kötelező tantárgyai az alapfok 4-5-6. évfolyamán:

- *Faműves műhelygyakorlat*
- *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat*

Választható tantárgy az alapfok 4-5-6. évfolyamán: Néprajz

A Népművészet műfaj tantárgyainak tartalma

A *népi játék gyakorlatok tantárgy* az előképző két évfolyamának, valamint az alapfok 1-2. évfolyamának komplex népművészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermeki kreativitás kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A *népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy* a hagyományos motívumkincs képi ábrázolásának, változatos módjainak játékos elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a népi kézműves mesterségek magas esztétikai igényű szakmai tevékenységét.

Bevezetés a mesterségek világába tantárgy - Mesterség orientáció alkotó gyakorlat – a népi kézműves tárgyformálás, a mesterségek különféle hagyományos technikai, díszítménybeli ismereteinek gyakorlati megismertetésére, pályaorientációra szolgál.

A *Tanszaki alkotó gyakorlatok tantárgyai* - *Faműves alkotó gyakorlat*; *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) alkotó gyakorlat*; – lehetővé teszik, a különféle mesterségekhez tartozó néprajzi alapismeretek elsajátítását, a forma- és díszítményvilág, valamint ezek összefüggéseinek, törvényszerűségeinek megismerését, új tárgy tervezését, alkotását egy-egy táji kultúrában.

A *Tanszaki műhelygyakorlat tantárgyak* *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat*; lehetővé teszik az adott mesterség technikáinak, jellemző díszítmésmódjának elsajátítását használati- és dísz tárgyak elkészítésével, az életkori sajátosságnak

megfelelően. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ. Feladata a forma – díszítmény – funkció hármásának adott mesterségen belüli megismertetése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív, játékos feladatsorokon keresztül.

A program lehetőséget ad arra, hogy a helyi tájegységi sajátosságok is bekerülhessenek a helyi tananyagba.

A *néprajz tantárgy* segít belehelyezni a tanult szakmai ismereteket az általános néprajzi alapismeretek keretébe. Megismerteti a tanulókat a hagyományos paraszti életformával, életmóddal, a történeti, táji specifikumokkal, a folklórral.

Óraterv

A) NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ

Évfolyamok		Előképző (E)		Alapfok évfolyamok (A)					
		(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtantárgyak	Építészeti játékok gyakorlatok	2-4	2-4	2	2				
	Bevezetés a mesterségek világába					2			
	Tanszaki alkotó gyakorlatok						2	2	2
Kötelező tárgyak	Építőművészeti vizuális alapismeretek			2	2	2			
	Tanszaki műhelygyakorlat						2	2	2
Választ- ható tantárgy	Néprajz						(1-2)	(1-2)	(1-2)
Összes óra:		(2-4)	(2-4)	(4)	(4)	(4)	(4-6)	(4-6)	(4-6)

A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2 előképző + 6 alapfok évfolyam)

Az összes óra rovatában az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai program megvalósítása során az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált órászervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA VIZSGATANTÁRGYAI

A művészeti alapvizsga követelményeit az egyes tantárgyi programok záró szakasza tartalmazza.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyai

1. Népművészeti vizuális alapismeretek
2. Tanszaki műhelygyakorlat (a tanszaknak megfelelően)
 - *Faműves műhelygyakorlat*
 - *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat*

A fentiekben felül szabadon választható vizsgatantárgy

- *Néprajz*

NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ TANTÁRGYAI

Népi játék gyakorlatok tantárgy

Az *népi játék gyakorlatok tantárgy célja az előképző évfolyamokon a befogadókészség fejlesztése, magyar népi motívumok, a mintakincsek vizuális memóriába való bevéssődésének elősegítése különféle játékeszközök segítségével. A népművészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.*

Az tantárgy feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előképző évfolyamok (E/1-2. évfolyamok)

E/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az évkör ünnepeinek megismertetése
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása

- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálása
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, a helyi sajátosságokra figyelemmel
- Az év ünnepköréhez igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak megismerése
- A különféle tanult motívumkincs használatának bemutatása
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismertetése
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepei

Feladatcsoportok

E/1. évfolyam

A fafaragás motívumkincse

- Memóriajátékok – fafaragások motívum kincseivel
- Árnyjáték – széktámlák, pad támlák mintáinak felhasználásával
- Viaszkarcolás – lopótökre karcolt minták és pásztorbotok mintáinak felhasználásával
- Pecsétkészítés – pad háttámlák mintáinak felhasználásával

Hímzésminták motívumkincsei

- Memóriajátékok, kirakók, lottó játékok szűrmintákkal
- Illeszd a helyére! – a nagy tájegységek, illetve a saját területükön lévő hímzésminták felhasználásával
- Bújtasd el! – különféle hímzésminták felhasználásával
- Mátrixok – különféle hímzésminták felhasználásával
- Csipkeszurka – hímzések motívumainak felhasználásával képeslapok, különféle ajándékkártyák készítése
- Papírdúc satírozása – rátétes minták felhasználásával

Fazekasság motívumkincsei: miskakancsók és emberalakos butellák

- Memória másképp – alak és árnyképe játék a megismert minták felhasználásával
- Sudoku – emberalakos butellák „arcainak” felhasználásával 4x4-es, 6x6-os sudoku készítése
- Aquatintas kép készítése – különböző tájegységek miskakancsói
- Gipsznyomat készítés – jellegzetes karakterek mintázása

Zsinórminták mintakincsei

- Útvesztők, labirintusok – különféle minták felhasználásával az egyszerűtől a bonyolultabbig
- Puzzle – különféle minták felhasználásával három nehézségi fokozattal
- Színes indigó – ruhadíszítmények mintáinak felhasználásával
- Zsinórnyomat készítés - ruhadíszítmények mintáinak felhasználásával

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságok észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával az évkör ünnepeihez igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: ismerkedés az őshonos emlősállatokkal (juhok, marhák, lovak, kecskék) - szőrlabda készítése
- Szálasanyagok: csutkajátékok, gyékénymadár, vesszőparipa, virágfüzér
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, levendulazsák hímzéssel
- Agyag: egyszerű marokdedények, felrakásos technikák kipróbálása, növényi lenyomatok készítése
- Bőr: különféle fonások kipróbálása

Méret és arány

- A méretek és arányok érzéletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az év ünnepeihez kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket a felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a tanult népi mondókákat, dalok szövegeit, a játékok menetét
- a témához kapcsolódó alapvető formákat
- a különféle népművészeti ágak anyagait
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az elkészített tárgyak rendeltetészerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a művelési sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket

- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására - új szabályt tud-e alkotni
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai

E/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az természet körforgásának megismertetése, az évszakok váltakozása
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A tárgyalakítás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra készítés
- A népművészet egyes ágainak (pl. fafaragás, hímzés, fazekasság) játékeszközökön keresztül megismertetése
- A legjellemzőbb jegyek felismertetése
- Egyszerű, szabályos, szabálytalan formák megismertetése
- Ábrák, egyszerű rajzok megértetése
- Térbeli viszonylatok, irányok érzékelése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- A természet körforgásához igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok a természet körforgásához igazítva
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

E/2. évfolyam

A fafaragás motívumkincse

- Dominó – fafaragások motívumkincseivel
- Lottó játék – rozettákkal
- Triplex karton karcolása – motívumok tükrösökről

- Monotípiá- ácsolt láda motívumokkal
- Pecsétkészítés – juhászbillogok mintáinak felhasználásával

Hímzésminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. - kicsinyítések, nagyítások, koordinátarendszerben való tájékozódás
- Mintakirakó – különféle hímzésminták felhasználásával
- Pecsételések – hímzések motívumainak felhasználásával csomagolópapír készítése
- Papírdúc nyomat készítése - madaras rátétes minták felhasználásával

Fazekasság motívumkincsei: fazekas termékek

- Rakd össze! – rész- egész játék különféle tájegységek tányér darabjainak, motívumainak felhasználásával
- Torpedó – fazekas termékek formáinak felhasználásával
- Térből a síkba, síkból a térbe – feladatkártyák és térbe felállítható játékkártyák készítése a megismert minták felhasználásával
- Papírtányér díszítése – a különféle díszítési módok kipróbálása
- Kályhacsempe papírmáséból – egy egyszerű minta választása

Zsinórminták mintakincsei

- Bogozd ki!” figyelemfejlesztő társasjáték vonalak, utak, irányok
- Írás előkészítő feladatlapok zsinórmintákkal – Folytasd a sort! Kövesd a vonalat! Haladj két vonal között!
- Kártyajáték: huszár egyenruha, lótakaró, tarsoly

Mézeskalács ütőfák motívumai

- Lapozgató mintakönyv – a megismert mézeskalács ütőfák mintáinak felhasználásával
- Részletkeresők – a megismert mézeskalács ütőfák mintáinak felhasználásával
- Sztázás sablonnal – huszár, szív motívumokkal
- Frottázs technika – alap készítése, szabadon választott mézeskalács mintákból

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságok észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
- A természet körforgásának megfigyelése, népi időjárási jóslatok megfigyelése, tapasztalatszerzés

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával a természet körforgásához igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű színes nemezgyötyök készítése a szőrlabda módszerével
- Szálasanyagok: az egyes évszakokban fellelhető anyagok használata az életkori sajátosságok figyelembevételével
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, levendulazsák hímzéssel
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, növényi lenyomatok készítése
- Bőr: különféle fonások kipróbálása

Méret és arány

- A méretek és arányok érzéletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)
- Sík- és térbeli tapasztalatok gyűjtése

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal, és plasztikai megjelenítéssel

Idő élmények

- Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
- Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
- Egyszerű animációs játékok készítésével

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az év körforgásához kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket a felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
- a természet és az ember alkotta formákat
- a természet körforgásának törvényszerűségeit
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a helyi sajátosságoktól
- a különféle népművészeti ágak jellegzetes motívumait
- a környezetünkben megtalálható természetes anyagokat (a kő, agyag, termések, szalma, csuhé, szőr, bőr) és a feldolgozott anyagokat (papír, fonal, textil)
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- a közvetlen környezetének megfigyelésére az év körforgásának alapján
- a természet és az ember alkotta fő formák felismerésére
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a mindennapi jelenségek közül felismerni az esztétikai élményt adó jelenségeket
- aktívan, megfelelő munkatempóval részt venni a tárgyalkotó tevékenységekben
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket

- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- ismeri-e az elemi téri viszonyokat
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- érdeklődő-e a különféle technikák megtanulása során
- célszerűen és anyagtakarékosan használja-e az anyagokat
- vannak-e egyéni elgondolásai

Alapfok (A/1-2. évfolyamok)

Népi játék gyakorlatok tantárgy

A népi játék gyakorlatok tantárgy célja az alapfok első két évfolyamán a befogadó készségek fejlesztése, a magyar népi motívumok, a mintakincsek vizuális memóriába való bevésoédésének elősegítése különféle játékeszközök segítségével. A népművészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése a korszerű, gyermekközpontú, a népművészeti mintákra épülő tananyaggal a gyerekek életkori és egyéni képességeiknek megfelelő alkalmazásával. A népi kismesterségek az év, a család ünnepeihöz, valamint a ház és környezete tematikájához való igazodás.

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az évkör ünnepeinek megismertetése kiegészítve a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaival
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálása
- A tárgyalakotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- A népművészet egyes ágainak (pl. fafaragás, hímzés, fazekasság) játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A néprajzi ismeretek tevékenységekhez kötött aktív beépítése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- Az év ünnepköréhez és körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepköréhez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

A fafaragás motívumkincse

- Memóriajátékok – fafaragások motívumkincseinek bővítése
- Árnyjáték – széldecskák mintáinak felhasználásával
- Kollázs készítése – mángorlók mintáinak felhasználásával
- Meseerdő készítése – tükrösökről vett mintákkal

Hímzésminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. – Tükrözések – sárközi minták felhasználásával
- Játékos mértan 2. – tervezési gyakorlatok keresztszemes mintákkal
- Tükrözések, forgatások, eltolások, egy-egy alap egységből álló minták felhasználásával
- Mintakirakó – madarak, a hímzéseken tanult minták felhasználásával
- Mintakirakó – különféle léptékű és minta sűrűségű puzzle-k tervezése és készítése

A népviseletek mintái, motívumai

- Memória másképp- tájegységekre jellemző fejfedők és hajviseletek
- Tájegységek viseletei – társasjáték különféle nagy tájegységek feldolgozásával
- Lapozgató készítése választott öt tájegység férfi - női viseletének felhasználásával
- Öltöztetőbaba készítése öt tájegység férfi - női viseletének felhasználásával

A bútorfestés mintakincse

- Hol a helyem? kártyajáték – tájegység festett bútorai
- Részletkeresők – a vizuális blokkban elkészített mennyezetkazetták felhasználásával
- Részletkeresők – kicsinyített és nagyított részletek keresése
- Rejtvényes feladatok: Keresd a különbséget! Karikázd be, ami nem illik a sorba!
- Számold meg, miből mennyit találsz! Kösd össze!
- Templomkazetták tervezése, festése – virágmintákkal, ismétlődő díszítő elemekkel

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságai észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok

biztosításával az évkör és a család ünnepeihez igazítva

- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű tárgyak készítése - nemezelődés
- Szálasanyagok: fonott, kötözött, sodort tárgyak készítése
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, baba varrása
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, nyomhagyások
- Bőr: karkötő készítése poncolással
- Fa: egyszerű karcolások

Méretetek és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal és plasztikai megjelenítéssel

Mese és valóság

- A mesebeli világok, történetek síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklor: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az évkör és a körülöttünk élő népe kulturális hagyományaihoz kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témához kapcsolódó alapvető formákat
- az évkör és körülöttünk élő népek kulturális szokásait
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a helyi sajátosságoktól
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az egyszerű technikai fogásokat
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a művelti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- az önálló munkavégzésre
- a technikai gondolkodásra
- a célszerű és takarékos anyaghasználatra

- a látható és az elképzelt világ megjelenítésére
- a munka megbecsülésére, tiszteletére
- a tanult népi játékok szövegeinek megjegyzésére, s a játékmenet reprodukálására
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az családi ünnepek, a ház és a környezete megismertetésén keresztül identitásfejlesztés
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálására ösztönzés
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- A népművészet egyes ágainak játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A néprajzi ismeretek tevékenységekhez kötött aktív beépítése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- A családi ünnepeihez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei

- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Kézműves és képzőművészeti technikák ismerete
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év és a család ünnepei
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Házoromzatok, építészeti elemek mintakincsei

- Házépítés”- elemekből – a különféle tájegységek jellegzetes építészeti jegyeinek, kiemelt részleteinek (tető, ablak, kémény) felhasználásával
- Térképjáték – irányok és útvonalak – téri orientációt és téri tájékozódást fejlesztő játék – épületek felhasználásával
- Sorozatépítő kártyajáték – házépítés másképp
- Térbeli nyitható kép – különböző tájegységek építészeti jellemzőinek felhasználásával
- Papírmásé vakolathímek

Hímzésminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. –Tükrözések – körülöttünk élő népek mintáinak felhasználásával
- Játékos mértan 2. – tervezési gyakorlatok keresztszemes mintákkal, tükrözések, forgatások, eltolások, egy-egy alap egységből álló minták felhasználásával
- Mintakirakók – tulipánok a hímzéseken
- Mintakirakó – különféle léptékű és minta sűrűségű puzzle-k tervezése és készítése kiegészítve a körülöttünk élő népek motívumaival, s a helyi sajátosságokkal

A népviseletek mintái, motívumai

- Memória másképp- tájegységekre jellemző fejfedők és hajviseletek
- Tájegységek viseletei – társasjáték bővítése a körülöttünk élők és a helyi sajátosságok feldolgozásával
- Leporelló készítése bővítés a körülöttünk élők népviseleteivel és a helyi sajátosságok
- Öltöztetőbaba (fiú, lány) készítése egy választott körülöttünk élő nép viseletével

A bútorfestés mintakincse

- Hol a helyem? kártyajáték – bővítése új elemekkel (Felvidék, Erdély)
- Kelengyeláda szitázása sablonnal – tájegységekre jellemző minták felhasználásával
- Templomkazetták tervezése, festése – új virágminták, ismétlődő díszítő elemek felhasználásával
- Mesekönyv lap tervezése a virágmotívumok felhasználásával

A bőrművesség díszítő motívumai

- Keresd a mintát! nyomozós játék
- Hol a helyem? kártyajáték – tárgyak, minták, használati helyük, funkciójuk szerint
- Domborítás egyszerű virág motívummal

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságai észrevétele

- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával a család ünnepeihez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű tárgyak készítése- nemezelődés
- Szálanyagok: fonott, kötözött, sodort ajándéktárgyak készítése
- Textil: különféle fonatok, zsinórok, bojtok készítése, baba varrása
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, nyomhagyások
- Bőr: karkötő készítése poncolással
- Fa: egyszerű karcolások, vésések

Méretetek és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal, és plasztikai megjelenítéssel

Mese és valóság

- A mesebeli világok, történetek síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: Népi játékok, mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok a családi ünnepekhez kapcsolódóan, kitekintve a körülöttünk élő népek hagyományaival

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
- a család fontosabb ünnepeit, szokásait
- a ház és környezetének fontosabb elemeit
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a hely sajátosságoktól
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az egyszerű technikai fogásokat
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját,

- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- felismerés szintjén megkülönböztetni a különféle viseleteket, építészeti elemeket
- a játékok során megismert motívumok felismerésére
- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- az önálló munkavégzésre
- a technikai gondolkodásra
- a célszerű és takarékos anyaghasználatra
- a látható és az elképzelt világ megjelenítésére
- térbeli helyzetek ábrázolására- a formák síkbeli reprodukciójára
- a munka megbecsülésére, tiszteletére
- a tanult népi játékok szövegeinek megjegyzésére, s a játékmenet reprodukálására
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- tud-e olvasni ábrát, magyarázó rajzot, információs jeleket
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek

Népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy

Alapfok (A/1-3. évfolyamok)

A *népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy* magában foglalja azoknak a képességeknek a fejlesztését, amelyek kizárólag tevékenységekben formálódhatnak ki, ebből következően csak tevékenységekben fejleszthetők. A terület tevékenység-központúságából adódóan a feladatok fő profilja a személyes alkotás. A gyermek az alkotáson keresztül alkotja meg önmagát, ezért a készség és képességfejlesztés egyúttal személyiségformálás is.

A tevékenységek megválasztásakor törekedni kell a komplexitásra, hogy egyszerre több készséget igényeljenek és fejlesszenek, egyszerre több és több irányba ható képességeket bontakoztassanak ki.

Alapfok (A/1 évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- Az esztétikai-művészeti élményeket kínáló, néprajzi ismereteket nyújtó források megismerése, használatuk szokásai és képességei
- Egyszerűbb képi elemekből összeállt jelentések felfogásának és létrehozásának képessége
- A funkció kiolvasása a környezet, a tárgyak formáiból, jól funkcionáló formák létrehozása
- A fantáziavilág képeinek megjelenítési készsége, az egyéni megoldások ösztönzése
- A tárgyforma és a díszítmény jelentéseinek, szimbólumainak olvasása, ezek kreatív alkalmazása a saját közlésekben
- Az alkotó tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végig vitelével
- A figyelmes, kitartó munkavégzés fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Kézműves és népművészeti technikák
- A mese, mint téma segítségével a vizuális és konstruáló képességek fejlesztése
- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

Mesék, kalandos történetek (elsősorban népmesék, mondák)

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások, történetmesélések
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése
- Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával

Színes világok megelevenítése

- A kedvenc népmese feldolgozása színes kompozícióban
- A színek hatása, érzelmi ereje
- Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

- A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmásé)
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése
- Meseváros megelevenítése (a város lakóházai, palotái, útjai, járművei)
- A mesebeli szegény ember portáljának elkészítése (ház és udvar)

Megszemélyesítés

- Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé)

Mesék birodalma

- A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)
- A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újratereztése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
- Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmos, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

- Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)
- Az adott népmeséhez, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
- A gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

Figura és mozgás

- A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, több–kevesebb figura, árnyképek)
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése papírtépéssel
- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai, saját jel kitalálása
- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel)
- A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)

Időkerék – évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- A természet körforgása - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Ősz – ismerkedés az alapanyagokkal a betakarítás kapcsán (főleg gyapjú és kender), ujjbábok készítése nemezből, gyékényből fonott madár, kötözött báb, kákatutaj, békaszék, bőr fonatok lehetőségei, ékszerek.
- Tél - mézeskalácsformák rajzolása, tervezése, csuhéból angyal, csillag, diófejű levendulazsák testű baba, bőrfűzések lehetőségei, él fűzések
- Tavasz – fűzfásip, nádsíp, fatutaj, gúzskarika, karikakapdosó fűzvesszőből, májusi kerekkező (12 gyerek együtt fonja), egyéb fonatok, szalagok, bőrfűzéssel, fonással összeállított egyszerű tárgyak (pl. zacskó)
- Nyár – közös mesetakaró készítése nemezből, szövés a szabadban növényekkel poncolással csipkézéssel, díszlyukasztóval készíthető tárgyak. (pl.: kulcstartó, karkötő)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, alkotó módon történő feldolgozásra
- vázlatok készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- képes-e motívum gyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül
- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával, egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élmény anyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése
- A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata
- Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei
- A formák, színek használatában való jártasság
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása

- A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepei
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Elbeszélés vonalakkal

- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése, látványok kifejező átírása
- Belső képeken alapuló élményképek feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Leporelló készítése a figuratív jelenetek összeállításával (élménymesélős, rajzos könyv)

A színek érzelmi ereje

- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban, lírai hangulat- és érzelempoétizáló feladatok, színvázlatok
- Színkontrasztok, színharmonikák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
- Folt- és színritmus-kifejezések, nonfiguratív színhangulat kereső kísérletek, játékos kompozíciók, meseszőnyeg tervezése

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása, a figurák karakterének, fő arányainak visszaadása, részlet gazdag felületalakítás
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése egy tömbből és összeépítéssel, díszítésük földfestékekkel

Szabadon formálható anyag

- Ünnepek régen és ma, változások az ünnepi szokások körében
- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Pásztorünnepek: csutkajátékok, egyszerű csutkabábok, fonatok, zsinórok körmönfonással, bőrfonatok (3-4 szálal fonás), karkötők
- Adventi díszekhez szalagszövés, füzér készítése termésekkel, gyönggyel, adventi koszorú, gyertyamártás
- Karácsony: csillagkészítés, gyöngyészerek, dióból bölcso pólyással, nemezzjáték, ajándék készítése csipkézökökkel, díszlyukasztökökkel (karácsonyfadísz, könyvjelző)
- Farsang: maszkok készítése többféle növény és termés felhasználásával, fonaljátékok, bojtok, hangkeltő, tél-űző egy közös vagy több kisebb dob készítése
- Húsvét: tojásfestés, berzselés, bőr batikolás tojás alakú kulcstartók felületére
- Pünkösöd: nemezzvirágok készítése, hajkoszorú készítése, gyékényfonatba virágok tűzése
- A tárgykészítés folyamatának alapvető lépései, az összeállítási és díszítési technikák
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból, az anyagtársítások

Tér és idő feldolgozása

- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
- A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal)

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Növények stilizált megjelenítése (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
- Pecsét faragása, idolk, amulettek készítése (agyag, gipsz)

A tárgykészítés folyamata

- Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
- Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal

Megszemélyesítés

- Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
- Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
- Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
- Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- vázlatok készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- képes-e motívum gyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül
- A szemlélődő, beleérző érzékenység fejlesztése szép és csúnya, jó és rossz megkülönböztetésében
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- Ábrázolási és tárgyalakotási ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

A színek érzelmi ereje

- Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
- Színkontrasztok, színharmoniai alkalmazása
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
- Táltozók, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmásé)
- Növények, termékek formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)

Tér és idő feldolgozása

- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával
- A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép

- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban

- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

Szabadon formálható anyag

- Agyagplasztikák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal
- Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás
- Plasztikai munkák talált anyagokból, egyéni forma- és anyagtársítások

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- a plasztikus megoldásokat
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére
- vázlatok készítésére, átírásra
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek és a tárgyak kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Bevezetés a mesterségek világába tantárgy

Mesterség orientáció alkotó gyakorlat

A *bevezetés a mesterségek világába tantárgy célja* a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A *tantárgy feladata* a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a

különbféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka- környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfok (A/3. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A népművészeti tárgyak, az alkalmasan megválasztott népi használati tárgyak utánozó és újraalkotó elsajátításának képességei
- A néprajzi ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése
- Az alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- Népi kézművesség alapok – ismeretek
- Ábrázolási és tárgyalakotási ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Különbféle kézműves és népművészeti technikák
- Néprajzi ismeretek
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

Környezetábrázolás – kép és valóság

- A tárgyak és a természeti környezet irányított megfigyelése
- A természet törvényeinek, jelenségeinek összegyűjtése, lejegyzése
- Növények és állatok minél pontosabb megfigyelése, magyarázó rajz készítése
- A látványból és jelenségből kiinduló egyszerűsítések (redukálások)
- A szerkezetből kiinduló egyszerűsítések (redukálások)
- A szín és anyagválasztás szerepe

Mintakincs

- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása
- Ornamentika rajzolása természeti motívumok felhasználásával
- Egyszerű díszítő elemek szimmetrikus, aszimmetrikus, pozitív-negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák egyszerűsítése, stilizálása, szín- és formavariációk létrehozása

Népművészeti motívumok új kontextusba helyezése (kreatív tervezés)

- Legyél te is tervező - csomagolópapír tervezése, kivitelezése stencilezéssel – hímzésminták felhasználásával
- Könyvborító és lemezborító tervezése és készítése szitázással és papírdúccal – szűrátétek motívumainak felhasználásával
- Épületek „életre keltése” a Balaton-felvidék jellegzetes épületelemeinek felhasználásával
- Múlt és jelen találkozása Papírszínház készítése – falusi életképekkel
- Mából a múltba – öltözz át! - mai fotók felhasználásával, átalakításával készített falusi képek készítése
- Szabd magadra! OP-ART – rozettákkal, guzsalytűkkel, hímzésmintákkal

- Ékszerkészítés zsugorfóliából sütéssel, falapokból festéssel - választott minták felhasználásával
- Képregény készítése egy választott népmeséből
- Játszani jó! – a vizuális anyanyelv használata - társasjáték tervezése és készítése agyag figurákkal - választott témakörből: fafaragás, hímzés, szövés, fazekasság
- Ruha kvartett - kártyajáték tervezése és készítése – népviseletek felhasználásával
- Memóriajáték tervezése népművészeti motívumokkal

A tárgykészítés folyamata

- Ismerkedés a természetes alapanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel

Faragás

- Fűzfából kígyó készítése
- Cífrabot fűzfából kéreg kimetszéssel mintázva
- Gémeskút keskeny deszkából, fűzfa ágafából, dióból
- Fabútor deszkadarabokból és lécekből kis asztal és szék
- Mérleg fa pálcika dió
- Kanászostor akác cseresznye vagy somfabot vékonyabb kötélből
- Kocsi szekér lécs deszka hengeres rúd fa kerék
- Traktor tömbfából fűzfa rúd fa kerék
- Farepülő
- Krumplibuska bodzafából
- Vízipuska bodzafából dugófa mogoró és kóc
- Nyílpuska fűz vagy orgonaágból
- Fűzfasíp fűzfából kéreghúzással tavaszi időben
- Kopogó orgona villáság lécdarab
- Zugattyú lécs mogoróág madzag

Textil (hímzés)

- különféle zacskók – láncöltéssel és vagy keresztszemmel
- hátizsák, madzag pántokkal láncöltéssel
- babavarrás hímzett – (bújtatások) ruhakészítéssel
- bábok varrása (Lakatos Lilla könyve alapján)

Textil (nemez)

- Mosatlan, mosott és fésült gyapjú tapintása különböző fajtájú juhokról
- Játék, felismerés bekötött szemmel
- Egyszerű nemezgyűrű készítése kézben egy tincs gyapjából - ismerkedés a gyapjúval, a nemezelés alapjaival
- Végtelenített nemezzsinór készítése
- Ügyességi, finommotorikus kézmozgást, térlátást és koncentrációt fejlesztő játékok a nemezzsinórral (átbújtatós, mondókás, „macskabölcső”)
- Egyszerű ujjbáb vagy babasapka készítése két-három ujjra tekert gyapjából
- Játékok hagyományos síkformák, nemezdíszítő motívumok felhasználásával
- Festőnövények gyűjtése a természetben - a színek szerepe az életünkben
- Ujjbáb készítése sablonra, mesefeldolgozás az ujjbábok segítségével

Textil (szövés)

- Fonatok – körmönfonással, 3-5-7-9 szállal, egyszerű fonalcserékkel és összetett fonalcserékkel
- Fonatok – fonással, 3-5-7-9 és több szállal, „vászonkötéssel” és „sávolykötéssel”
- Vetülnélküli szövés
- Kisebb tárgyak – telefontartó, bábfigurák – szövése széklábon
- „Pókozás” színes fonalak hurkapálcán vagy fűzvesszőn

- Fonaljátékok – pomponok, bojtok
- „Májusi” kerekező
- Szalagszövés szádfával, illetve bojtnyüstökkel
- Virággal szövése (kereten, korláton, faágakon)

A bevezetés időszakában a cél az előkészítő két évfolyamában tanultak magasabb szakmai szintre való emelése. Az elsődleges feladat az, hogy a tanulók a szakágban használatos alapvető kézi szerszámok, eszközök szakszerű használatát elsajátítsák. Az előző két évben, főként az oktató által előkészített, előre kiszabott, esetlegesen előjelölt, vagy lyukasztott alkatrészeket, alapanyagokat használtak a növendékek. A 3. évfolyamon már az előkészítés is a tanuló munkája. Ennek érdekében, bármely anyaggal való alkotás vagy feladatmegoldás során a következő szerszámok használatát kell fejleszteni: szabáscsész, olló, tűk, kalapács, lyukasztók, vonalzó, körző.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére
- vázlatok készítésére, átírásra
- ügyelni a tárgyak kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- a képes-e a tananyagban szereplő anyagokat megmunkálni
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- rendeltetésszerűen használja-e az eszközöket
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek
- ismeri-e a különféle mesterségbeli technikákat, amelyeket a képzés során el kellett sajátítani

Tanszaki alkotó gyakorlatok / tanszaki műhelygyakorlatok

Alapfok (A/4-6. évfolyamok)

A *tanszaki alkotó gyakorlatok* a népi kézműves tárgyformálás, a mesterségek különféle hagyományos technikai, díszítménybeli ismereteinek megismertetésére szolgálnak. Feladatuk a forma, díszítmény, funkció hármának adott mesterségen belüli anyanyelvi szintű megismertetése, a művészi

kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív játékos feladatsorokon keresztül.

FAMŰVES TANSZAK

Fa, fakéreg, szaru, csont megmunkálása

Faműves alkotó gyakorlat tantárgy

A *faműves alkotó gyakorlat tantárgy célja* megismertetni a faművesség azon elméleti tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgyalásra, a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a szakmai ismeretek elmélyítése fejlesztése, annak érdekében, hogy a tanulók érzékenyen, tervszerűen tudják alkalmazni a különböző technikákat, anyagokat, eszközöket. Ezek mellett cél, a rendszerben való gondolkodás és az esztétikai érzék fejlesztése.

A *faműves alkotó gyakorlat tantárgy feladata* a faművességhez köthető technikák, tevékenységek legátfogóbb elméleti ismereteinek átadása. Megismertetni a tárgyalási folyamatok elméletét, néprajzi hátterét, rendszereit. Irányított tárgyelemzéseken, tervezési folyamatokon keresztül kialakítani a harmonikus környezet-, a tárgykultúra iránti igényt. Elősegíteni az esztétikai érzék és ítézőképesség mélyítését, árnyaltabbá tételét. Feladata megismertetni a tanulót a népművészeti faművesség történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A fa, csont, szaru hagyományos felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos technikáival - a felhasznált anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok (A/4. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A kézműves kultúra, ezen belül a fatárgyak szerepe felhasználhatósága a mindennapi környezetben használhatóságának megismertetése
- A különböző fából, kéregből, szaruból, csontból készült használati tárgyak rendeltetésének megismertetése
- A felhasználásra kerülő alap és segédanyagok, beszerzési lehetőségeik, tulajdonságuk szerinti alkalmazásuk ismertetése
- A különböző alapanyagokból készült munkák tervezési, kivitelezési ismereteinek fejlesztése

Tananyag

- A fa, kéreg, szaru, csont felhasználásának fő területei, és funkcionális szerepük
- Tárgykészítés a népi kultúrában múltban, a háziiparban, és a mai életünkben
- A különböző alapanyagok lelőhelyei a természetben - eszközök szerszámok
- A különböző anyagokból készült tárgyak mérete, forma, funkció díszítés arányának összefüggései

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

Faműves műhely berendezése, felszerelése, a munka rendje

Famegmunkálási alapismeretek

- A faanyag, kéreg, szaru, csont előfordulása a természetben
- A fából, kéregből, szaruból, csontból készült tárgyak sajátosságai, szerepük a tárgykultúrában
- A különböző fából, kéregből, szaruból, csontból készült tárgyféleségek összehasonlítása
- Alapvető eszközök szerszámok segédanyagok

Fából, fakéregből, szaruból, csontból készült alkotások munkafolyamatának alapjai

- A tervezés lépései
- A tárgyalkotás fázisai, lépései

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a műhely berendezését
- a legfontosabb eszközöket, szerszámokat
- munka és balesetvédelmi előírásokat

A tanuló ismerje a fából, fakéregből, szaruból, csontból készíthető alkotások

- fő területeit
- a hagyományban és a mai életünkben betöltött szerepüket
- előfordulásukat a természetben
- sajátosságaikat, a méret, forma, funkció, díszítés összefüggéseit
- a tervezés folyamatát

Legyen képes a megszerzett ismeretek birtokában:

- a munka és balesetvédelem betartására
- a fából, fakéregből, szaruból, csontból készült tárgyak sajátosságainak, arányainak meghatározására
- a tervezés folyamatának alkalmazására
- balesetmentes munkavégzésre

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- a tananyagban szereplő anyagokat (fa, fakéreg, szaru, csont) képes-e megmunkálni
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek
- ismeri-e a különféle mesterségbeli technikákat, amelyeket a képzés során el kellett sajátítani

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fa, fakéreg, szaru, csont általános, és az egyes alapanyagok a kultúrában betöltött szerepének

ismertetése. Elméleti tudnivalók megismertetésével ösztönzés az igényes, kreatív sokoldalú alkotómunkára

- Hagyományos technikák, formák, eszközök, anyagok bemutatása
- A tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- A tervezés ismereteinek fejlesztése
- Alapvető munka és balesetvédelem megismertetése

Tananyag

- A Kárpát- medencében található fa, fakéreg, szaru, csont felhasználásával foglalkozó tájegységek falvak, központok
- Paraszt és pásztor specialisták szerepe - a fa, fakéreg, szaru, csont a háziiparban napjainkig
- Hagyományos népi fajták, lakáskultúra bútora, gazdasági eszközei, pásztorkodás eszközei anyagai, technikái
- A hagyományból kiinduló tervezés

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

- A tárgyalakítás elméleti ismeretei
- A tervezés szempontjai
- Az anyag és technikák választásának összefüggései
- Forma funkció, díszítmény összehangolása

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a Kárpát-medencében található fa, fakéreg, szaru, csont felhasználásával foglalkozó tájegységeket, falvakat, központokat
- a fa, fakéreg, szaru, csont felhasználási területeit
- a hagyományos népi fajtákat, lakáskultúra bútorait, pásztorkodás eszközeit, anyagait,
- a tervezés szempontjait

Legyen képes:

- megszerzett ismeretek alkalmazására
- az ismeretek birtokában igényes, kreatív pontos munkára
- balesetmentes munkavégzésre

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- a tananyagban szereplő anyagokat (fa, fakéreg, szaru, csont) képes-e megmunkálni korosztályának megfelelően
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni, dolgozni
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek

- ismeri-e a mesterségbeli technikákat, amelyeket a képzés során el kellett sajátítani
- ismeri-e a hagyományos faművesség felhasználási területeit, a tájegységi specialitásokat

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Általános és szakirányú műveltség kialakítása
- A népművészet, és a hagyományokra épülő népi iparművészet fa, fakéreg, szaru, csontalkotásainak megismertetése
- Környezettudatos gondolkodás, esztétikai érzék fejlesztése
- Tervezési készség fejlesztése

Tananyag

- A fa, fakéreg, szaru, csontalkotásoknak, és a belőlük készíthető alkotások természetföldrajzi meghatározottsága
- Motívumgyűjtés: a fa, fakéreg, szaru, csontalkotásokról készíthető népművészeti előképek és mai alkotások ismerete
- Tervezési feladatok, rajzi ábrázolások
- Az ismeretek dokumentálása

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

- Motívumok, technikák, előképek gyűjtése, tanulmányozása
- Könyvtár használat, tárlat vagy múzeumlátogatás
- A gyűjtött motívumok feldolgozása, dokumentálása
- Az ismeretek összehangolása, tervezés

Követelmények

A tanuló ismerje:

- a fa, fakéreg, szaru, csontalkotásoknak előfordulásának földrajzi meghatározottságát
- a népművészet és a hagyományokra épülő népi iparművészet fa, fakéreg, szaru, csontból készült alkotásait - használati, esztétikai értékeit
- az ismeretek birtokában a mai kornak megfelelő tárgyféleségek tervezési szempontjait
- a népi faművesség lényegét
- a Kapoliak munkásságát
- az asztalos, a bognár és kádármesterség főbb jellemzőit
- fából készült népi hangszerek készítésének elvét
- a paraszti gazdálkodás főbb faeszközeit
- a magyar népművészet formáit, jeleit, szimbólumait
- busójárást, mint népszokást és kellékeit
- kéregedény készítésének elvét
- népi építészet főbb jellemzőit
- az erdélyi köríves nyilat kiskapu némelyikét
- intarzia készítés több változatát
- az esztergályozás elvét

Legyen képes:

- gyűjtőmunkára az adott témában
- a gyűjtés feldolgozására, dokumentálására
- az ismeretek birtokában önállóan tervezni
- balesetmentes munkavégzésre

- mozgatható karú-lábú játékfigura elkészítésére
- deszkából kivágott hiányzó részek összeforgatásából formák megjelenítésére
- fa álarc elkészítésére
- kereplő hangkeltő készítésére
- ivócsanak, sótartó tál készítése vájó szerszámokkal, egyéb pásztormunka tükrös, borotvatok, gyújtótartó, ivótülkök pásztorművészet technikai eljárásaival.
- domborúfaragású bot, tükörkeret készítése
- kutyagerinc bogrács alátét készítése
- asztalka szék kifűrészelése (egy fahasábból játék céljára)
- asztal (vagy kicsinyített méretarányos változat) elkészítése
- asztal (vagy modelljének) elkészítésére
- befűrt lábú támlásszék készítése
- talicska (vagy modelljének) elkészítésére
- ácsolt láda valamely változatának elkészítése

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- a tananyagban szereplő anyagokat képes-e megmunkálni korosztályának megfelelő módon
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek
- ismeri-e a különféle mesterségbeli technikákat, amelyeket a képzés során el kellett sajátítani
- képes-e a tananyagban szereplő tárgyakat elkészíteni

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a Kárpát-medencében található fa, fakéreg, szaru, csont felhasználásával foglalkozó tájegységeket, falvakat, központokat
- a fa, fakéreg, szaru, csont felhasználási területeit
- a hagyományos népi fajtékók, lakáskultúra bútort, gazdasági eszközeit, pásztorkodás eszközeit, anyagait, technikáit
- a tervezés szempontjait
- a fa, fakéreg, szaru, csontalkotásoknak előfordulásának földrajzi meghatározottságát
- a népművészet és a hagyományokra épülő népi iparművészet fa, fakéreg, szaru, csontból készült alkotásait, - használati, esztétikai értékeit
- az ismeretek birtokában a mai kornak megfelelő tárgyfeleségek tervezési szempontjait

Legyen képes:

- megszerzett ismeretek alkalmazására
- az ismeretek birtokában igényes, kreatív, pontos munkára
- balesetmentes munkavégzésre

- mozgatható karú-lábú játékfigura elkészítésére
- deszkából kivágott hiányzó részek összeforgatásából formák megjelenítésére
- fa álarc elkészítésére
- kereplő hangkeltő készítésére
- ivócsanak, sótartó tál készítése vájó szerszámokkal, egyéb pásztormunka tükrös, borotvatok, gyújtótartó, ivótülkök pásztorművészet technikai eljárásaival.
- domborúfaragású bot, tükörkeret készítése
- kutyaerinc bogrács alátét készítése
- asztalka szék kifűrészelése (egy fahasábból játék céljára)
- asztal (vagy kicsinyített méretarányos változat) elkészítése
- asztal (vagy modelljének) elkészítésére
- befűrt lábú támlásszék készítése
- talicska (vagy modelljének) elkészítésére
- ácsolt láda valamely változatának elkészítése

Alapfok (A/4-6. évfolyamok)

Faműves műhelygyakorlat tantárgy

A *faműves műhelygyakorlat tantárgy célja* megismertetni a faművesség azon elméleti és gyakorlati tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgyalkotásra, környezetalakításra a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a manuális képességek fejlesztése, az értékteremtésre, –megőrzésre nevelés, az esztétikai és a konstruktív érzékenység, faműves műhelymunka iránti nyitottság kialakítása.

A *faműves műhelygyakorlat tantárgy feladata* a faművességhez köthető technikák, kézműves tevékenységek legátfogóbb ismereteinek átadása. Megismertetni a tárgyalkotási folyamatok elméletét, néprajzi hátterét, rendszereit. Irányított tárgyelemzéseken, tervezési folyamatokon keresztül kialakítani a tanulók harmonikus környezet-, a tárgykultúra iránti igényét – elérni az esztétikai érzék és ítéletképesség mélyítését, árnyaltabbá tételét. Feladata továbbá a vizuális alkotó gyakorlattal párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, melyek lehetővé teszik a fenti célok megvalósulását. Feladata megismertetni a tanulót a faművesség történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A fa, csont, szaru megmunkálásának hagyományos felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos és technikáival. A felhasznált anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok – A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyszerű technikák elsajátításával a manuális készségek és képességek fejlesztése
- Az alapanyagok kiválasztásától, feldolgozásától a termék elkészítéséig tartó munkafolyamatok ismertetése
- A fa, fakéreg, szaru, csont alapanyagú termékek feldolgozási technológiai kivitelezési folyamatainak megismertetése

Tananyag

- Élményszerű tapasztalatszerzés a fa, fakéreg, szaru, csont, a természetben található anyagokról
- A fa, fakéreg, szaru, csont előkészítése munkára- rendszerezése, az alapanyagok tulajdonságai szerint
- Az alapanyagok megmunkálási technikái-gépi, kézi, faragás, karclozás, intarzia ismerete, alkalmazása
- A tárgykészítés munkafolyamatának lépései, a mesterség szerszámai, és használatuk

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

Faműves műhely

- Berendezése, anyag előkészítési, feldolgozási eszközei, szerszámai, használatuk
- Munka és balesetvédelem

Fa, fakéreg, szaru, csont megmunkálási alapismeretek

- Az alapanyagok tulajdonságainak, különbözőségeinek megtapasztalása tapintással
- A fa, fakéreg, szaru, csont előkészítése munkára
- Darabolás, válogatás, megmunkálás, felületkezelés

Fából, fakéregből, szaruból, csontból készült alkotások munkafolyamatának alapjai

- Különböző funkciójú tárgyakhoz megfelelő anyag kiválasztás bútor, kishasználati tárgy puha, keményfa
- Kéreg lefejtés módja ideje, kapcsolt, üregelt tárgyak eszközeik
- Szaru, csontforma, méret szín szerinti alkalmazása tisztítás alakítás
- Gépi kézi megmunkálás fűrész, gyalu, vésők használata
- Díszítő motívumok elkészítése választott technikával
- Befejező művelet felületkezelés olaj, viasz-polírozás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a műhely berendezését
- rendeltetésszerűen használni a tárgykészítés eszközeit, szerszámain
- a fából, fakéregből, szaruból, csontból készült alkotások
- alapvető műfaji sajátosságait, technikáit.
- az alapanyagok tulajdonságait, előkészítésüket munkára
- a megmunkálás szerszámainak használatát
- a tárgyakalkotás munkafolyamatait
- a felületalakítás technikai lehetőségeit
- a munkavédelmi és balesetvédelmi előírásokat

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök és szerszámok rendeltetésszerű használatára
- az anyag és technika módszereinek kiválasztására
- a munka és balesetvédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult alapanyagokat,

- ismeri-e a tanult alapvető megmunkálási technikákat, technikai fogásokat,
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A különböző fából, fakéregből, szaruból, csontból készíthető műveletek elvégzéséhez szükséges képességek fejlesztése
- A tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- Gyakorlati tudnivalók megismertetésével ösztönzés a kreatív munkára
- Alapvető munka és balesetvédelem

Tananyag

- A különböző fa, fakéreg, szaru, csont alakíthatósága, felhasználási területei
- Az alapanyagok a kiválasztásától, feldolgozásától a termék elkészítéséig tartó munkafolyamatok

Az egyes alapanyagok felhasználásának módszerei:

- szerkezet készítés csapolások, fakötések
- boronaépítésű épület szerkezet
- fakéreg megmunkálása fejtés, szabás összeépítés
- szaru feldolgozása formálás alakítás, díszítés
- csont feldolgozás alakítás, díszítés
- biztonságos eszköz és szerszámhasználat

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

- a tárgyalakítás gyakorlati ismeretei
- faragott szék /faanyag tömbösítése ragasztása, szabás háttámla csapozás láb beillesztés
- boronaépítésű épület / szerkezet makett elkészítése
- kéregedény készítés /kapcsolós módszerrel, szabás összeépítés
- ivótülk készítés /karcolt díszítési módszerrel
- csont fűszertartó /vésett spanyolozott díszítéssel
- befejező műveletek /felületkezelés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az anyag és technikák választásának összefüggéseit
- az alapanyagok felhasználásának a módszereit, munkafolyamatait
- a szerszámok biztonságos használatát

Legyen képes:

- faragott szék elkészítésére
- boronaépítésű épület makett kialakítására
- kéregedény és ivótülök készítésére
- csont fűszertartó készítésére
- befejező műveletek elvégzésére
- az ismeretek birtokában igényes, kreatív munkára.
- valamint rendeltetésszerűen és biztonságosan használni a szerszámokat, eszközöket

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult alapanyagokat,
- ismeri-e a tanult alapvető megmunkálási technikákat, technikai fogásokat,
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Újabb technikák bemutatásával készség, és képességfejlesztés
- Önálló, alkotómunkára ösztönzés
- Az önkifejezés lehetőségeire tanítás kortárs és a hagyományban alkotó népművészek példáján

Tananyag

- A népművészeti, és népi iparművészeti alkotások tanulmányozása tapasztalatain alapuló tárgykészítés
- A fa, fakéreg, szaru, csont felhasználásának újabb módszerei, lépései
- A tartalomnak (elkészítendő tárgynak) megfelelő anyaghasználat
- Megfelelő eszköz és szerszámhasználat
- Kreatív forma, és mintázatalakítás
- Alapvető munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

- Tapasztalatokból építkező tárgyalakítás
- A kreatív munka lehetőségei: kísérletek az anyagokkal, színekkel, formákkal. Az anyagtársítások és mintázatok lehetőségei
- Fából: térbeli formák kialakítása, pad, asztal, láda, fajtárszók, tornác, házoromdész, kapu
- Fakéregből: fonással szövással alakított tároló hasított kéregből, kapcsolt vésett tárolók
- Szaruból: hangkeltő eszköz kürt, ivótülök, fűszertartó, ékszer

- Csontból: tároló, csat, ékszer

Követelmények

A tanuló ismerje:

- a fából, fakéregből, szaruból, csontból készíthető tárgyak munkafolyamatait, formai, megmunkálási, mintázási, feldolgozási módjait
- előképeken, tapasztalatokon alapuló tárgykészítés módjait
- a mai kornak megfelelő tárgykészítés lehetőségeit, és a mai környezetünkbe illesztését

Legyen képes:

- az eddigi tapasztalatokból építkező tárgyalakítás módszereinek alkalmazására.
- megfelelő anyag, eszköz és szerszámhasználatra
- fából, fakéregből, szaruból, csontból készíthető tárgyak, megmunkálására, díszítésére, formaalakításra, harmonikus feldolgozására
- korának megfelelő önálló, kitartó munkára.
- az alapvető munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult alapanyagokat,
- ismeri-e a tanult alapvető megmunkálási technikákat, technikai fogásokat,
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

A Fatárgykészítő tanszak művészeti alapvizsga vizsgakövetelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Fatárgy készítő műhelygyakorlat - max. 180 perc

- rajzi, tervezési feladat 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalakító képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti érzékenysége. A tárgytervező feladat

tükrözze a tanuló, tartalomnak megfelelő konstruáló, formatervező készségét, kreativitását, a fatárgy készítés műfajáról, esztétikájáról, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgykötő feladat megoldása mutassa be a tanuló fatárgy készítés során megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását.

A vizsga értékelése

A fatárgy készítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének szempontjai:

- tárgytervező képesség - formaalkotó és díszítményképző készség
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság
- faműves alapismeret
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje
- a terv egyedisége
- a megfelelő faműves műveletek, munkafolyamatok kiválasztása
- a faműves technikák műfaji sajátosságainak megfelelő alkalmazása
- a forma és a díszítmény összhangja, a vizsgamunka összehatása
- kommunikációs készség

NÉPI TEXTILMŰVES (szövés, hímzés, nemezművesség) TANSZAK

Népi textilműves alkotó gyakorlat tantárgy

A *népi textilműves alkotó gyakorlat tantárgy célja* megismertetni a szövés, hímzés, nemezelés azon elméleti tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgykötésre, a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a szakmai ismeretek elmélyítése fejlesztése, annak érdekében, hogy a tanulók érzékenyen, tervszerűen tudják alkalmazni a különböző technikákat, anyagokat, eszközöket. Ezek mellett cél, a rendszerben való gondolkodás és az esztétikai érzék fejlesztése.

Az *népi textilműves alkotó gyakorlat tantárgy feladata* a textilművesség megmunkálásához köthető technikák, tevékenységek legátfogóbb elméleti ismereteinek átadása. Megismertetni a tárgykötési folyamatok elméletét, néprajzi háttérét, rendszereit. Irányított tárgyelemzéseken, tervezési folyamatokon keresztül kialakítani a tanulók harmonikus környezet-, a tárgykultúra iránti igényét – elérni az esztétikai érzék és ítélőképesség mélyítését, árnyaltabbá tételét. Feladata megismertetni a tanulót a textilművesség alapanyagaiból készített tárgyak történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A szőtt, hímző kultúra, valamint a nemezművesség hagyományos felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos technikáival. A felhasznált anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok (A/4. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A szövés, a nemezkészítés és a hímzés hagyományainak élményszerű megismertetése
- A szövet, a nemez és a hímzett kelme szerepe, felhasználása a hagyományban és mai életünkben
- Az irányított, közös alkotás általi élményszerű tapasztalatszerzés
- A szövés, nemezkészítés és hímzés eszközeivel történő tárgyszerű tervezés, alkotás, és ennek során a kreatív és manuális képességek fejlesztése
- A felhasznált természetes alapanyagok, a szövés, nemezkészítés, hímzés eszközeinek megismertetése
- Az életkornak megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretek megalapozása
- A kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A textiles műhely és a műhelymunka rendjének megismertetése

Tananyag

Népi textilműves ismeretek

- A szövött, nemezelt, hímzett tárgyak szerepe a hagyományban és napjainkban
- A textilműves műhely berendezése, eszközei
- A textiltörténet alapjai az újkőkortól napjainkig
- A textil anyagtípusai, felhasználásuk fő területei
- A szövéshez, nemezkészítéshez, hímzéshez használt eszközök, szerszámok
- Az alapanyagok tulajdonságai, rendszerezés, alapanyag előállítás, felhasználás szerint
- A fonás
- A varrás felhasználási területei
- Az alkalmazott eszközök ismerete, helyes használata
- A tartalom és a forma kapcsolata
- A tárgykészítés folyamatának alapvető lépései
- Eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

A textiles, szövő, hímző és nemezkészítő műhely berendezése

- Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok
- A műhelymunka rendje
- A műhelymunka alapvető munkavédelmi szabályai

A textil alapismeretek

- A tárgyi környezet, a környezet anyagai
- A textiltől készült tárgyak sajátosságai
- Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok
- A tárgyalakítás alapvető fázisai
- A kelme szerepe a tárgykultúrában
- Egyszerű nemeztárgyak, játékok, ékszerek készítése

A díszítményalkotás alapjai

- Különböző díszítő technikák textiltárgyakon
- Egyszerű díszítő technikák
- A tanult díszítőtechnikák alkalmazása a tárgyalakításban

A szövés elméleti alapjai

- A szövés alapelveinek megismerése
- A szövéshez szükséges legegyszerűbb eszközök (szádfa, szövőkeret) megismerése

- A szövés alapanyagainak megismerése, sajátosságaik
- A szövött textilek felhasználási területei, funkciója
- A szövött textilek mintázási lehetőségeinek megismerése, tervezési feladatok

A nemezkészítés elméleti alapjai, nemeztárgyak tervezése

- A gyapjú, mint alapanyag, fajtái
- Őshonos magyar juhajták
- Legendák a nemez születéséről
- A nemeztörténet alapjai
- A nemezelés műfaji sajátosságai

A hímzés elméleti alapjai

- A legfontosabb magyar táji hímzéskultúra megismertetése
- A hímzések előfordulási területei a paraszti háztartásban
- Régi és új stílus
- A mintaelhelyezés szabályai
- Mai alkalmazási lehetőségek
- Régi és mai alapanyagok

Alapismeretek

- Textiles alapanyagok megismerése, csoportosítása
- A textilek történetének legfontosabb mozzanatai
- Különböző textiles technikák megismerése, összehasonlítása, együttes alkalmazása

Munkafolyamat

- Gyűjtés – tervezés – szakmai rajz – kivitelezés (fonalelőkészítés, felvetés, szövés, befejezés műveletei)

Kreatív feladatok

- Felületminőségek
- Színvariációk - a színek kifejező ereje
- Az anyagtársítás lehetőségei
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- A szövés, a nemezkészítés és a hímzés alapvető műfaji sajátosságait
- A megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit, alapvető tulajdonságait
- A tárgyalkotás munkafázisait
- Az anyag- és formaalakítás egyszerű módjait
- A mintaképzés, felületalakítás egyszerűbb lehetőségeit
- Egyszerűbb szövött, nemezelt és hímzett tárgy készítésének műveleteit
- A műhely berendezését, munkarendjét
- Legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- Megszerzett ismeretek alkalmazására

- A megismert eszközök megfelelő használatára
- Életkorának megfelelő szinten anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására
- A munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a szövött, nemezelt, hímzett tárgyak szerepét a múltban
- ismer-e a régi és új stílus stílusjegyeit
- ismeri-e a különféle textil alapanyagokat
- ismeri-e megmunkálásuk tananyagban rögzített egyszerű technikáit
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Tervezés síkban és térben
- A saját tervek kivitelezésének képessége
- Önálló és csoportos alkotótevékenység képességének kialakítása
- A nemezkészítés, szövés, hímzés műveleteinek elvégzéséhez szükséges képességek fejlesztése

Tananyag

Népi textilműves ismeretek

- A textilművesség tárgykultúrája, műfaji sajátosságai
- A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom
- A gyapjú tulajdonságai, alakíthatósága, felhasználásuk újabb lehetőségei
- A rátétes és zsinórdíszítmények
- A tervezés szempontjai a szövés, nemezművészet és a hímzés területén
- A hímző kultúra hazai táji sajátosságai
- Gyűjtőmunka, motívumképzés, egyszerűsítés, átírás.
- Kompozíciós lehetőségek

Szövő alapismeretek

- Összetettebb tervezési feladatok a szövött textilekhez (szövött tárgyak tervezése)
- A textiles alapanyagok előállításának megismerése
- A szövéshez szükséges bonyolultabb szövőeszközök (szálváltós szövőkeret, kártyák) megismerése
- Színek, motívumok, technikák összefüggései
- A szövött textilek történeke megismerése
- Ismerkedés a magyar textiles hagyományokkal
- A szövött textilek más technikával készített textiltárgyakkal való azonosságainak, különbözőségeinek vizsgálata
- A legalapvetőbb munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A textil tárgyalakotási ismeretek

- A textil tárgyak funkciói
- A tervezés lépései, szempontjai
- Az anyag- és technika választás szempontjai
- Az anyagválasztás és a technika összefüggései
- A forma és díszítmény összefüggései

Díszítőtechnikák, rátétek a nemezkészítés területén

- Egyszerű díszítőtechnikák a nemezművészetben
- Zsinórdíszítések a magyar népművészetben, viseletben
- Rátétes díszítmények - rátéttípusok, a rátétkészítés módjai

Tárgytervezési ismeretek

- A motívumalakítás lehetőségei
- A kompozícióépítés lehetőségei

A szövés alapjai

- A szöttek felhasználási területei
- A szövés történeti érdekességei
- A szövés alkotóelemei
- A szövés alapvető műveletei a felvetéstől az összeállításhoz
- Az egyvetélős mintázás - a csíkritmusok
- A szöttek tervezése
- Az alapanyag, a mintakincs és a funkció összefüggései a tervezésben
- Egyszerű, szövött használati tárgyak
- A szövés utómunkálatai
- Egyszerű szövőeszköz használata (madzagszövő, karmantyúszövő, gyöngyszövő)

A nemezkészítés elméleti alapjai, nemeztárgyak tervezése

- A nemezművészet kezdetektől napjainkig
- A nemezkészítés műfaji sajátosságai
- A gyapjú alakíthatósága
- Nemezminták tervezése magyar zsinórmotívumok felhasználásával
- Nemezminták tervezése hagyományos magyar írott tojásmotívumok felhasználásával

A hímzés elméleti alapjai, hímzett tárgyak tervezése

- A hímzés típusa, alapanyaga funkciója közötti összefüggésrendszer
- A hímzés alapvető folyamatai - a minták kiválasztása, az alapanyag megválasztása, az alapanyagra történő ráhelyezés és kikészítés
- A szabadrajzú és szálszámolásos minták (komádi, szentistváni vizitke, palóc keresztszemes) alkalmazása mai funkcionális darabokon
- A tárgyak tervezése
- Az alapanyag, a mintakincs és a funkció összefüggései a tervezésben
- Egyszerű, hímzett használati tárgyak
- A hímzett textilek utómunkálatai

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit

- ismeri-e a gyapjú nemezzátéttal történő díszítését
- ismeri-e a szövés egyszerű technikáit, eszközeit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A textilműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- Az általános és szakirányú műveltség megalapozása, fejlesztése
- Az esztétikai érzékenység, a kitartó munkavégzés kialakítása
- A textilműves tárgykultúra műfaji sajátosságainak megismertetése
- A textil tárgyak tervezéséhez, kivitelezéséhez szükséges újabb ismeretek elsajátíttatása
- Az alkotómunkához szükséges, korosztálynak megfelelő eszközhasználó, tárgyalakotó, díszítő készségek, képességek fejlesztése
- Az önálló alkotómunka képességének kialakítása
- Az alkotómunka dokumentálási módszereinek elsajátíttatása
- Alapvető munkavédelmi ismeretek megalapozása

Tananyag

Textilműves ismeretek

- A szövött, nemezből készült és hímzett tárgyak esztétikai értéke, minősége
- A tárgy- és díszítményalkotás újabb lehetőségei
- A tárgyalakotás anyagai, újabb eszközei - kreatív anyaghasználat
- A színek szerepe, a színhasználat üzenetértéke
- A gyapjúszövés
- A festékes szőttések
- Az önálló tárgyalakotás elvei
- A dokumentálás
- Tárgyelemzések, a tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában
- Eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

A textil– és a bőrplasztikák

- A plasztika fogalma
- Plasztikus tárgyak, díszítmények
- A plasztikus alkotások sajátosságai, technikája
- Textil– vagy bőrplasztika
- A tanult technika alkalmazása a tárgyalakotásban

Szövési technikák, a festékes

- A szövés újabb eszközei. A szövőszék részei

- A festékes szőttesek sajátosságai
- Érdekességek a festékes szőttesek eredetéről
- Az ornamentika
- A festékes szőttesek színei
- Alapkompozíciók
- Tervezés
- A szövés technikája a felvetéstől a leszedésig
- Befejező műveletek
- A szövés utómunkálatai
- A tanult technika alkalmazása tárgyalakításkor

A nemezkészítés elméleti alapjai, nemeztárgyak tervezése

- A nemez szerepe a nagyállattartó, vándorló pásztornépek kultúrájában
- Tervezés síkfelületre ókori és mai nomád nemeztakarók alapján
- A nemez szerepe a mai tárgykultúrában

A hímzés táji variánsai, technikák, stílusok, ornamentikák

- Az ornamentika, a kompozíciók szerkezet változásai korban – tájegységenként
- Régi és új stílus a hímzés területén
- A Kárpát-medence főbb hímzés típusai

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a nemez szerepét a nagyállattartó, vándorló pásztornépek kultúrájában
- tud-e tervezni síkfelületre ókori és mai nomád nemeztakarók alapján
- ismeri-e a nemez szerepét a mai tárgykultúrában
- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit
- ismeri-e a szövőszék felépítését, működését
- ismeri-e a festékes szőttesek színeit, készítésük technikáit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

Követelmény az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a szövés, nemezkészítés, hímzés területén a tervezés szempontjait, a gyapjú tulajdonságait, megmunkálásának különféle fajtáit
- a szövés területén csíkritmusok, festékesek szövését, az eldolgozás módjait
- a nemezelés területén a nemezekre jellemző díszítmények alkalmazását
- a hímzés területén az alapanyag, funkció megválasztását, egyszerű szabadrajzú és szálszámoló technikájú hímzések elkészítését

Legyen képes

- a megszerzett ismeretek alkalmazására

- a megismert eszközök megfelelő használatára
- életkorának megfelelő technikák alkalmazására

Alapfok /4-6. évfolyam

Népi textilműves műhelygyakorlat tantárgy

A *népi textilműves műhelygyakorlat tantárgy* célja megismertetni a hagyományos kelmék azon elméleti és gyakorlati tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat a hagyományokra alapozott önálló tárgyalásra, környezetalakításra a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a manuális képességek fejlesztése, az értékteremtésre, -megőrzésre nevelés, az esztétikai és a konstruktív érzékenység, a textil műhelymunka iránti nyitottság kialakítása.

A *műhelygyakorlat* feladata tárgyelemzéseken, tervezési és alkotói folyamatokon keresztül a harmonikus környezet-, viselet- és tárgykultúra iránti igény kialakítása, az esztétikai érzék és ítéletképesség mélyítése, árnyaltabbá tétele. Feladata továbbá a vizuális alkotó gyakorlattal párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, melyek lehetővé teszik a fenti célok megvalósulását. Feladata megismertetni a tanulót a textil történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A textil felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos és új anyagaival, az anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival, működésével. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok (A/4. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- Az életkornak megfelelő gyakorlati ismeretek megismerése, a manuális készségek fejlesztése
- A kivitelezés fázisainak megismerése, megfelelő alkalmazása
- A legalapvetőbb munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése, betartása

Tananyag

- A szövés legegyszerűbb technikáinak és eszközeinek megismerése, használata
- A szövés alapanyagainak megismerése, helyes alkalmazása
- A szövött textilek mintázásának helyes alkalmazása
- Munka- és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

Alapismeretek

- Textilanyagok megismerése, csoportosítása, sajátosságaik megismerése tapasztalati úton
- Különböző textiles technikák megismerése, kipróbálása, együttes alkalmazása

A varrás alapjai

- A varrás jelentősége, sajátosságai
- A varrás alapvető eszközei, technikája
- Egyszerű alapöltések
- A tervezés és a szabás alaplépései

A fonatok

- Fonásra alkalmas anyagok
- Egyszerű fonástechnikák
- Fonások különböző anyagokkal, páros és páratlan ágszámmal
- Lapos és gömbölyű fonások
- Fonás egyszerű eszközökkel
- A fonatok felhasználása

Nemezkészítés gyakorlat

- A megmunkálás, tárgyalakítás alapvető lépései
- Egyszerű nemezkészítési és díszítési technikák
- Egyszerű nemeztárgyak készítése: térbeli formák (labda, zsinór, ékszerek, játékok)

A szövés munkafolyamata

- A kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:
- Fonalelőkészítés
- Felvetés
- Szövés, mintázás
- Befejezési műveletek

A hímzés munkafolyamata

- A kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:
- mintagyűjtés, a minta elhelyezése a textilre
- alapanyagválasztás a felhasznált mintakincs és az elkészítendő tárgy függvényében
- öltéstechnikák gyakorlása (láncöltés, laposöltés, száröltés, kereszt szem, aszúrok)
- befejezési műveletek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szövés, nemezelés, hímzés alapanyagait, megkülönböztetésük módját. (tapintás, szaglás, égetés)
- a szövés, nemezelés, hímzés alapvető eszközeit és használatukat
- a műhely berendezését és rendjét.

A tanuló legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök és szerszámok rendeltetésszerű használatára
- az alapanyag és technika kiválasztására
- a munka és balesetvédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a szőtt, nemezelt, hímzett tárgyak szerepét a múltban
- ismeri-e a régi és új stílus stílusjegyeit

- ismeri-e a különféle textil alapanyagokat
- ismeri-e megmunkálásuk tananyagban rögzített egyszerű technikáit
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- rendeltetésszerűen használja-e az eszközöket
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az életkornak megfelelő gyakorlati fogások megismerése, a manuális készségek fejlesztése
- A kivitelezés fázisainak megismerése, megfelelő alkalmazása
- A legalapvetőbb munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése, betartása

Tananyag

Szövés

- A szövés bonyolultabb technikáinak és eszközeinek megismerése, használata
- A szövés alapanyagainak megismerése, helyes alkalmazása
- A bonyolultabb szövőeszközzel előállítható szövött textilek mintázásának helyes alkalmazása

Varrási technikák

- A varrás sajátosságai az alapanyag–funkció viszonylatában
- A varrást előkészítő műveletek
- Tervezési feladatok
- A textil és a bőr varrásának azonosságai és különbségei
- A tanult technikák alkalmazása egyszerű, varrott használati tárgyakon

Nemezkészítés gyakorlat

- Nemezlabda készítése hagyományos írott tojás motívumainak felhasználásával
- Egyszerűbb formára készülő nemeztárgyak, kisebb nemeztok, -tarsoly, -papucs
- A megismert technikák alkalmazása az alkotás során

Kreatív kísérletek az anyaggal

- A felületminőségek változtatása
- Kompozíciós lehetőségek
- Színvariációk, a színek hangulati hatása
- Anyagtársítás létrehozása. (bőr, nemez, szőttés)

Értékelés és kiállításrendezés

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A szövőműhely berendezése, a szövőeszközök elemeinek megismerése
Az eddig megismert eszközök helyes használata

Alapismeretek

- Textiles alapanyagok rendszerezése sajátosságaik alapján
- Különböző textiles technikák megismerése, kipróbálása, együttes alkalmazása

Munkafolyamat

A bonyolultabb szövőeszközzel történő kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:

- Fonal előkészítés
- Felvetés
- Szövés, mintázás
- Befejezési műveletek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját
- a tárgyalkotás munkafázisait a tervezéstől a kivitelezésig
- a textil újabb felhasználási területeit
- az anyag- és formaalakítás módjait, az összeállítás egyes lehetőségeit
- a nemezkészítés alaptechnikáit
- a szövés alaptechnikáit
- a hímzés alaptechnikáit
- a forma és a díszítmény összhangját
- egyes díszítőtechnikák alkalmazási lehetőségeit
- az iparművészet és népművészet kiemelkedő példáit a textil területén
- a tanult tárgyalkotási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- textil-megmunkálási, -alakítási műveletekre
- életkorának megfelelő szinten az anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására
- a textilműves alapismeretek gyakorlati alkalmazására
- a tárgyakban lévő esztétikum felfedezésére
- gondolatainak tárgyiasult formában való megvalósítására
- az önálló tárgyalkotásra
- a munkavédelmi előírások betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit
- ismeri-e a gypjú nemezráttéttel történő díszítését
- ismeri-e a szövés egyszerű technikáit, eszközeit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az életkornak megfelelő gyakorlati ismeretek megismerése, a manuális készségek fejlesztése
- A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken való kivitelezés fázisainak megismerése, megfelelő alkalmazása

Tananyag

- A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken megismerése, használata
- A természetes és mesterséges textil-szálasanyagok helyes alkalmazása
- A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken előállítható szövött textilek kivitelezésének és mintázásának megismerése, helyes alkalmazása
- A magyar textiles hagyományok hétköznapi és ünnepi, reprezentatív tárgyainak megismerése, újraalkotása

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

A szövőműhely berendezése, az eddig megismert szövőeszközök és elemeinek megismerése, beállítási szabályai, megoldásai. A megismert eszközök helyes használata.

Alapismeretek

- Természetes és mesterséges textil-szálasanyagok rendszerezése, megismerése, csoportosítása sajátosságaik alapján
- Különböző textiles technikák együttes alkalmazása

Munkafolyamat

A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken történő kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:

- Fonal előkészítés
- Felvetés, szövés, mintázás
- Befejezési műveletek

Nemezkészítés gyakorlat

- A gyapjú és a nemez festése természetes anyagokkal
- Festett gyapjú alkalmazása tárgyalakotás során
- Díszítmények a nemeztárgyakon (előnemezből kivágott minták alkalmazása nemezpárnán és -tarsolyon)
- Az eddig megismert nemezkészítési eljárások alkalmazása csoportmunkában. Egy népmese hatására hagyományos mintaelemekből tervezett kisméretű nemeztakaró közös elkészítése

Kreatív kísérletek az anyaggal

- Felületminőségek. Újszerű esztétikai minőségek
- Színvariációk. Színek, érzelmek, hangulatok
- Anyagtársítás létrehozása. Egymással össze nem illő, vagy egymás hatását erősítő anyagokból tárgy, tárgycsoport készítése. Talált tárgyak beépítése a kompozícióba

Hímzés gyakorlat

- Zsákok, tarsolyok, viseleti darabok viselet kiegészítőik tervezése, megvalósítása különféle minőségű alapanyagok, hímzőfonalak felhasználásával.
- A felhasznált mintakincs, a tervezett funkció és az alapanyagok összefüggései
- Alap öltéstechnikák begyakorlása (azsúr, subrika, kereszt szem, laposöltés, láncöltés, száröltés)

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a természetes és mesterséges textil-szálasanyagokat és megkülönböztetésük módját (tapintás, szaglás, égetés)
- a szövés minden eddig megismert, egyszerű és bonyolultabb eszközeit és használatukat

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök és szerszámok rendeltetésszerű használatára
- az alapanyag és technika kiválasztására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a nemez szerepét a nagyállattartó, vándorló pásztornépek kultúrájában
- tud-e tervezni síkfelületre ókori és mai nomád nemeztakarók alapján
- ismeri-e a nemez szerepét a mai tárgykultúrában
- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit
- ismeri-e a szövőszék felépítését, működését
- ismeri-e a festékes szőttek színeit, készítésük technikáit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- rendeltetésszerűen használja-e az eszközöket
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

Követelmény az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a szövés, nemezkészítés, hímzés területén a tervezés szempontjait, a gyapjú tulajdonságait, megmunkálásának különféle fajtáit
- a szövés területén csíkritmusok, festékesek szövését, az eldolgozás módjait
- a nemezelés területén a nemezekre jellemző díszítmények alkalmazását
- a hímzés területén az alapanyag, funkció megválasztását, egyszerű szabadrajzú és szálszámolásos technikájú hímzések elkészítését

Legyen képes

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök megfelelő használatára
- életkorának megfelelő technikák alkalmazására

A Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) tanszak művészeti alapvizsgakövetelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Népi textilműves műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, tárgyalgó, képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a textilművesség és a bőrművesség alpanyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit.

A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló textilművességben való technikai jártasságát, tudását.

A vizsga értékelése

Értékelési szempontok:

- tárgytervező képesség
- formaalakító készség
- kísérletező kedv és kreativitás megléte
- kifejezőkészség
- anyag- és eszközhasználat
- textilműves alapismeretek
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása
- az elkészült alkotás összhangja

VÁLASZTHATÓ TANTÁRGY

Néprajz tantárgy

A néprajz tantárgy célja a hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének megismertetése, a hagyomány értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása, a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

A tantárgy feladata a tantárgy iránti nyitottság kialakítása, az általános néprajzi, népművészeti ismeretek átadása. Feladata emellett a hagyományos népi kultúra és értékrendszer bemutatásával a mindennapi élet kérdéseire, problémáira való válaszkeresés, a közösségi érzés mélyítése, az egyén helyének, szerepének tudatosítása, a hovatartozás-tudat, a szülőföldhöz való kötődés erősítése, értelmi és érzelmi ráhatással a személyiség fejlesztése, az esztétikai, etikai élmény- és ítélőképesség, az empátia és a tolerancia mélyítése.

A néprajz tantárgy oktatása szorosan kötődik a népművészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan

nyújt ismereteket. A néprajz tantárgy szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthető a többi tantárgy oktatási folyamatába is.

Alapfok (A/1-6. évfolyamok)

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az évkör hétköznapi és ünnepi szokásainak megismerése, a kiemelt időszakok és jeles napjaik sorra vétele alkalmával
- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása
- A tananyag elsajátítása során élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, mélyítése

Tananyag

- A jeles napok jellemző szokásai és szokáscselekvései
- Archív fotók és filmek a témával kapcsolatban
- A jeles napokhoz kapcsolódó népköltészeti, néptánc és népzenei alkotások
- A népi vallásosság megjelenési formái

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

Az őszi jeles napjai

- Szeptember:
 - 29. Szent Mihály nap: a gazdasági év fordulója - az állatok behajtása, és a pásztorok elszámolása ideje, multságok. Szent Mihály legendája
- Október:
 - 4. Ferenc nap: a vetés kezdete. Szent Ferenc legendája
 - 20. Vendel nap: a jószágértető gazdák és pásztorok védőszentje - vásár
 - 26. Dömötör nap: a juhászok patrónusa - pásztor elszámolás, multságok - Dömötörözés
- November:
 - 1. Mindenszentek napja: sírok megtisztítása, feldíszítése, gyertyagyújtás a halottaknak
 - 11. Márton nap: Szent Márton legendája - lakomák az egész évi bőség érdekében
 - 25. Katalin nap: időjárásjóslás - közmondások az időjárással kapcsolatban
 - 30. András nap: férj jósló rítusok - a disznóölés kezdete

A téli jeles napjai

- December: adventi időszak jeles napjai:
 - 4. Borbála nap: dologtöltő nap, férjjóslás - Borbála ág
 - 6. Szent Miklós napja: Szent Miklós története - Miklós napi alakoskodás - Láncos Miklós
 - 13. Luca nap: termékenységvarázslás, szerelem, férj, időjóslás - női munkák tilalma - Luca-napi kotyolás - Lucaszék
 - 24. Karácsony böjtje: karácsonyi asztal, éjféli mise

Karácsonyi köszöntő szokások: kántálás, regölés betlehemezés

25. Karácsony napja: munkatilalom, a család ünnepe

26. István nap: regölés

28. Aprószentek napja: vesszőzés

31. Szilveszter: zajongás, gonoszűzés – nyájfordítás - haláljósítás

– Január:

1. Évkezdet: jósló és varázsló eljárások az időjárás a termés és az állatszaporulattal kapcsolatban.

Újévköszöntés

6. Vízkereszt, háromkirályok napja: víz és házszentelés - Háromkirályjárás

22. Vince nap: a szőlőtermés jóslása - közmondások az időjárással kapcsolatban

26. Pál nap: Szent Pál legendája – pálfordulás – időjósítás - közmondások az időjárással kapcsolatban

– Február:

2. Gyertyaszentelő boldog asszony napja: gyertyaszentelés - a szentelt gyertya felhasználása az év során

3. Balázs nap: Balázsolás - Balázs-járás

19. Zsuzsanna nap: a tavasz kezdetének megjósolása

24. Mátyás nap: jóslás az időjárásra és a termésre - közmondás az időjárással kapcsolatban

Farsangi időszak: köszöntők, dramatikus játékok, táncmulatságok, vénlánycsúfolás Farsangfarka napjai

A tavasz jeles napjai

– Március:

12. Gergely nap: Szent Gergely legendája - Gergely-járás

18. 19. 21. Sándor, József, Benedek: időjárási regula - időjósítás

– Április:

Nagyböjt időszaka: hamvazószerdától, húsvétvasárnapig - étkezési szórakozási tilalom - böjti játékok

Virágvasárnap: barkaszentelés, kissejárás, villőzés

Nagyhét: Nagycsütörtök, kereplés - Nagypéntek, böjt - Nagyszombat, nagytakarítás, patkányűzés, jószágfürösztés

Húsvétvasárnap: ételszentelés, határjárás

Húsvéthétfő: locsolkodás, tojásjátékok

24. Szent György nap: a tavasz első napja - az állatok egészségét biztosító rítusok - harmatszedés

– Május:

1. Májusfaállítás, udvarló szokások

12. 13. 14. Szervác, Pongrác, Bonifác: fagyosszentek - időjárási regula

25. Orbán nap: körmenetek a szőlőben felállított Orbán szoborhoz a jó termésért

Pünkösöd: a húsvétot követő ötvenedik nap -pünkösdi királyválasztás - pünkösdi királynéjárás, pünkösödölés, táncmulatságok - párválasztó, udvarló szokások

Úr napja: Pünkösöd utáni második csütörtök - körmenetek, virágsátrak

A nyár jeles napjai

– Június:

8. Medárd napja: időjósítás

24. Keresztelő szent János vagy szent Iván napja: tűzgyújtás, tűzugrás

29. Péter és Pál napja: az aratás kezdete

– Július:

2. Sarlós Boldogasszony napja: aratáshoz fűződő szokások

26. Anna nap: kender, bab, hagyma betakarításának kezdete - asszonyi dologtiltó nap - kedvelt

névünnep

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az évkör kiemelkedő jeles napjait
- a jeles napokhoz kötődő hétköznapi és ünnepi szokásokat

Legyen képes:

- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz

Értékelés

Folyamatos szóbeli, írásbeli számonkérés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e az évkör ünnepeit, jeles napjait
- tud-e ezekhez a jeles napokhoz köthető éneket, szokásjátékot előadni, csoportban vagy egyénileg
- részt vesz-e közösségi alkalmakon ezekben a játékokban

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása
- A tananyag elsajátítása során élményszerű megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, erősítése

Tananyag

- Az emberi életút fordulóihoz kapcsolódó ünnepek megismerése
- A hagyományos családmódel megismerése
- A nagycsalád és a rokonság
- Hagyományos férfi és női, szerepek
- A gyermekek helye a családban
- A család élőhelye a parasztház
- A lakáskultúra
- Látogatás egy helyi néprajzi gyűjteménybe

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Az életút fordulói

- A születéshez és a keresztelőhöz kapcsolódó szokáscselekvések
- A házasságkötéshez és a lakodalomhoz kapcsolódó szokáscselekvések
- A halálhoz és a temetéshez kapcsolódó szokáscselekvések

A hagyományos családmódel

- A nagycsalád felépítése, a rokonság szerepe

Férfi és női munkák a családban. A gyermekek helye

- Férfimunkák: a gazdálkodás irányítása, mezei munka, állatgondozás
- Női munkák: ház körüli teendők, főzés, tejfeldolgozás, ruházat előállítás, rendben tartása, takarítás, aprójószág ellátása, gyermeknevelés
- Gyermekbelenevelődése a munkákba, gyermeki munkák

A parasztház

- A népi építészet és a természeti környezet - alapanyagok, falazta, tetőfedés, tetőszerkezet
- Háztípusok: közép magyar, nyugati, északi, keleti háztípus

Lakáskultúra

- A lakásbelső tagolása
- A parasztház bútorai

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az életút fordulóihoz kötődő fontosabb szokásokat
- a hagyományos családmódellet jellegzetességeit
- A parasztház főbb típusait és fontosabb berendezési tárgyait

Legyen képes:

- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz

Értékelés

Folyamatos szóbeli, írásbeli számonkérés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e az emberi élet fordulóihoz köthető szokásokat
- tud-e ezekhez a jeles napokhoz köthető éneket, szokásjátékot előadni, csoportban vagy egyénileg
- részt vesz-e közösségi alkalmakon ezekben a játékokban
- ismeri-e a parasztház felépítését, berendezési tárgyait

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklődés mélyítése
- A kézműves tevékenységek megismertetésével a népi kézműves mesterségek iránti érdeklődés kialakítása

Tananyag

- A kézműves tevékenységek keretei. Az önellátás-házimunka, a háziipar a céhek és az iparosok
- A textilkészítés ágai
- Bőrkikészítő és -feldolgozó mesterségek
- A fazekasság
- Fafeldolgozó mesterségek
- A fonható szálak anyagok feldolgozása
- Látogatás egy helyi néprajzi gyűjteménybe, vagy helyi mester műhelyébe

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

A kézműves tevékenységek keretei

- Az önellátás és a házimunka tárgykészítő tevékenységei:
- A kenderfeldolgozás, a fonalkészítés, és a szövés folyamata
- A ruházat darabjainak elkészítése
- Egyszerű fa háztartási eszközök készítése
- A háztartás és a gazdaság tárgyaink javítása, karbantartása
- Vessző, gyékény, szalmatárolók készítése
- A parasztspecialisták
- A háziipar és a természeti környezet
- Egy- egy vidék, jellemző háziiparos központjai
- A céhek kialakulása, és működése
- Az iparosok működése a 19. század végétől

A textilkészítés ágai (a helyi sajátosságoknak megfelelően választható feladat)

- A kender és a len feldolgozása
- Fonás és szövés
- Vászón és gyapjú szőttesek
- Hímzés
- Szűrszabó, és a gubás mesterség
- A nemezkészítés hagyományai
- Kalaposok
- A kékfestés

Bőrkikészítő és -feldolgozó mesterségek (a helyi sajátosságoknak megfelelően választható feladat)

- Tímár
- Varga
- Csizmadia
- Szűcs
- Szíjgyártó
- Nyerges

A fazekasság (a helyi sajátosságoknak megfelelően választható feladat)

- Fazekasok, korsósok, tálások
- Kiemelkedő fazekasközpontok a Kárpát –medencében

Fafeldolgozó mesterségek (a helyi sajátosságoknak megfelelően választható feladat)

- Az önellátás és a háziipar keretében dolgozó mesterek és tárgyaik: kéregedények, faszerszámok, zsindely, teknő,
- Kádár, bodnár, pintér
- Bognár
- Ácsok
- Asztalosok

A fonható szálak anyagok feldolgozása (a helyi sajátosságoknak megfelelően választható feladat)

- Kaskötők, kosárfonók

- A nád felhasználása
- Gyékénykötés, gyékényszövés
- Csuhéfonás
- Szalmafonás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a kézműves tevékenységekkel foglalkozó mesterségeket
- a mesterek által készített főbb tárgytypusokat

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására

Értékelés

Folyamatos szóbeli, írásbeli számonkérés, amelynek szempontjai:

- tudja-e a különbséget az önellátás – házimunka, a parasztspecialisták és a kismesterségek között
- ismeri-e a kézműves tevékenységgel foglalkozó népi mesterségeket a felhasznált alapanyagok szerint
- ismeri-e a háziipar, és a természeti környezet összefüggéseit

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklődés mélyítése

Tananyag

- A folklór - szellemi műveltség, a népi kultúrában
- Népköltészet
- Népzene
- Néptánc
- Paraszti világkép: néphit, népi tudás
- Népi vallásosság

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

A folklór fogalma területei

Népköltészet

- A népköltészeti alkotások sajátosságai
- Népköltési műfajok: mágikus és szokásköltészet, népdal, ballada, mese, monda

Népzene

- Régi és újstílusú népdalok
- Népzenei dialektusok
- Hangszeres népzene

Néptánc

- Régi stílusú tánc típusok
- Új stílusú tánc típusok
- Táncalkalmak

Paraszti világkép: néphit, népi tudás

- Mágikus, mitikus világkép
- Hiedelem, a hiedelemvilág szereplői
- Mágikus eljárások, szövegek, tárgyak

Népi vallásosság

- Búcsú, búcsújáró helyek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szellemi kultúra területeit
- tudjon példát az egyes népköltési műfajokra, a régi és új stílusú népdalokra
- néhány tánc típust
- a mágikus, mitikus világkép elemeit

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- a megismert népi hagyományokat és saját tapasztalatait összehasonlítani

Értékelés

Folyamatos szóbeli, írásbeli és gyakorlati számonkérés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a folklór különféle területeit
- tud-e példát mondani a folklór (népköltészet, népzene, néptánc, paraszti világkép – néphit, népi tudás, népi vallásosság) különféle területeiről
- ismeri-e a népköltészeti alkotások sajátosságait
- tud-e régi és új stílusú népdalokat felsorolni, elénekelni
- vannak-e ismeretei a hagyományos táncalkalmakról
- ismeri-e a tánc típusokat

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése
- A Kárpát-medence tájegységeinek, népcsoportjainak megismerése
- A hagyományok és a közösség működésének példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

- A Kárpát-medencetáji tagolódása
- A tájegység, a népcsoport, a nemzetiség fogalma
- A Dunántúl és a Felföld tájegységei és népcsoportjai, kiemelve a saját tájegység ismeretét
- A magyarországi német nemzetiség

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A Dunántúl

- Őrség, Göcsej, Bakony, Balaton-felvidék, Somogy, Sárköz, Ormánság, Kisalföld, Hanság, Rábaköz, Szigetköz, Csallóköz, Mátyusföld, magyarországi németek
- A tájegységek elhelyezkedése, történeti kialakulása, népessége
- A tájegységek néprajzi jellegzetessége:
 - település és háztípus
 - lakáskultúra
 - gazdálkodás: földművelés, állattartás
 - táplálkozás
 - viselet
 - népművészet: fafaragás, fazekasság, szövés, hímzés, bőrmunkák, pásztormunkák

A Felföld

- A palóc népcsoport, Zobor-vidék, Gömör, Matyók
- A tájegységek és népcsoportok elhelyezkedése, történeti kialakulása, népessége
- A tájegységek és népcsoportok néprajzi jellegzetessége:
 - település és háztípus
 - lakáskultúra
 - gazdálkodás: földművelés, állattartás
 - táplálkozás
 - viselet
 - népművészet: fafaragás, fazekasság, szövés, hímzés, bőrmunkák, pásztormunkák

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a Dunántúl és a Felföld jellegzetes tájegységeit és néprajzi csoportjait
- néprajzi jellegzetességüket
- a magyarországi német nemzetiség történetét

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- a természet és a népi kultúra közti összefüggések felismerésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni

Értékelés

Folyamatos szóbeli, írásbeli és gyakorlati számonkérés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a Dunántúl és a Felföld néprajzi csoportjait
- ismeri-e elhelyezkedésüket, történeti kialakulását, népességének jellemzőit
- ismeri-e a tájegységek és népcsoportok néprajzi jellegzetességét a település, háztípus, lakáskultúra, gazdálkodás, táplálkozás, viselet, kézműves hagyományok, folklór szempontjából

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A Kárpát-medence tájegységeinek, népcsoportjainak megismerése
- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése
- A hagyományok és a közösség működésének példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése

Tananyag

- A Kárpát-medence, táji tagolódása
- A tájegység, a népcsoport, a nemzetiség, és az etnikai kisebbség fogalma
- Az Alföld és Erdély tájegységei és népcsoportjai, kiemelve a saját tájegység ismeretét
- A magyarországi cigányság története

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

Az Alföld

- Kiváltságos népcsoportok: jászok, kunok, hajdúk
- Jelentős mezővárosok: Debrecen, Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd
- Árterek, mocsaras, vízjárta területek: Nyírség, Bodrogek, Sárrét, Bácska, Bánát
- A magyarországi cigányság története. Magyarországi szlovákok
- A tájegységek és népcsoportok elhelyezkedése, történeti kialakulása, népessége
- A tájegységek és népcsoportok néprajzi jellegzetessége:
 - település és háztípus,
 - lakáskultúra
 - gazdálkodás: földművelés, állattartás,
 - táplálkozás
 - viselet
 - népművészet: fafaragás, fazekasság, szövés, hímzés, bőrmunkák, pásztormunkák

Erdély

- Partium, Kalotaszeg, Torockó, Mezőség, Székelyföld, Gyergyó, Kászon, Barcaság, Gyimes, Moldva, Bukovina
- A tájegységek és népcsoportok elhelyezkedése, történeti kialakulása, népessége,
- A tájegységek és népcsoportok néprajzi jellegzetessége:
 - település és háztípus
 - lakáskultúra
 - gazdálkodás: földművelés, állattartás,
 - táplálkozás
 - viselet
 - népművészet: fafaragás, fazekasság, szövés, hímzés, bőrmunkák, pásztormunkák

Vizsgamunka készítése

- Rajzokkal illusztrált néprajzi gyűjtőmunka

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a Dunántúl és a Felföld jellegzetes tájegységeit és néprajzi csoportjait
- néprajzi jellegzetességeiket
- a magyarországi német és szlovák nemzetiség történetét

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- a természet és a népi kultúra közti összefüggések felismerésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni

Értékelés

Folyamatos szóbeli, írásbeli és gyakorlati számonkérés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e az Alföld és Erdély néprajzi csoportjait
- ismeri-e elhelyezkedésüket, történeti kialakulását, népességének jellemzőit
- ismeri-e a tájegységek és népcsoportok néprajzi jellegzetességét a település, háztípus, lakáskultúra, gazdálkodás, táplálkozás, viselet, kézműves hagyományok, folklór szempontjából

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a néprajz, a népi kultúra fogalmát, területeit
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét
- a szellemi kultúra területeit, a népszokások, a népi hitvilág, a népköltészet alapjait
- a természet és az életmód alapvető összefüggéseit
- tárgyalgatás szerepét, területeit

A tanuló legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni

A néprajz tantárgy művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Néprajz - max.15 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Néprajz max. 15 perc

A vizsga tartalma

A néprajz írásbeli vizsga tartalma:

Rajzokkal illusztrált néprajzi gyűjtőmunka, és annak bemutatása

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában szerzett ismereteit, egyéni gyűjtőmunkáját.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapfokú művészeti vizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek. A vizsgán a tanuló bemutatja a gyűjtőmunkáját.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló az életkori sajátosságainak megfelelően milyen szinten:

- ismeri az évkör kiemelkedő jeles napjait és a jeles napokhoz kötődő hétköznapi és ünnepi szokásokat
- az emberi életúthoz kötődő szokásokat
- a kézműves tevékenységek megjelenési formáit
- ismeri a folklórjelenségeket
- ismeri a Kárpát-medence tájegységei és népcsoportjai

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelési szempontjai:

- megfigyelő, értelmező készség
- összehasonlító, összegző készség
- feladatmegoldó készség
- tárgyismeret
- helyes fogalomhasználat
- tárgyelemző készség

A szóbeli vizsga értékelési szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága

Ajánlott tananyag a népművészet műfaj tantárgyaihoz - évfolyambontás nélkül

- *Magyar Néprajzi Lexikon.* www.mek.oszk.hu/02100/02115/html
- *Magyar Néprajz nyolc kötetben.* www.mek.oszk.hu/02100/02152/html
- *Balassa–Ortutay: Magyar Néprajz.* Corvina Kiadó, Budapest. 1979
- *Bihari Anna – Pócs Éva: Képes magyar néprajz.* Corvina Kiadó (Budapest 1985)
- *Fél Edit – Hofer Tamás – K. Csilléry Klára: A magyar népművészet.* Budapest 1969
- *Kósa László–Filep Antal: A magyar nép táji–történeti tagolódása.* (Budapest 1978)

Kósa László

- *Szemerényi Ágnes: Apáról fiúra* (Budapest 1973)
- *Sándor Ildikó – Benedek Krisztina: Néprajz, néphagyomány. Képzőművészeti kiadó, Budapest 2010*
- *dr. Sándor Ildikó: A néprajz és a népművészet alapjai.* Nemzeti Munkaügyi Hivatal